

MUHOKSEN KUNTA

TALOUSARVIO 2018

TALOUSSUUNNITELMA

2019 - 2020

Kunnanhallitus 11.12.2017 § 426

Valtuusto 18.12.2017 § 106

Sisällysluettelo

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
1. MUHOKSEN KUNTASTRATEGIA	2
Muhoksen kunnan strategia vuodelle 2018	2
1.1 Kuntastrategia	2
1.2 Muhoksen kuntastrategia	3
Kuntamme arvot ovat:	3
1.3 Talousarvio ja –suunnitelma	4
2. TALOUSARVIOON VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ	4
2.1 Muhoksen kunnan tavoitetila	4
2.2 Kunnan alue ja väestö	5
2.3 Työllisyys	5
2.4 Muhoksen kunnan organisaatio	6
2.5 Henkilöstö 31.12.2018	8
3. Yleinen taloudellinen tila	9
3.1 Kuntatalous 2018 - 2020	10
3.2 Veroprosentit vuonna 2018 Muhoksella	11
3.3 Kilpailukyky sopimuksen aiheuttamat muutokset	11
3.4 Kilpailukyky sopimuksesta aiheutuvat tulojen leikkaukset	11
3.5 Palkkaperusteinen eläkemaksu 2020	12
3.6 Kuntien ja maakuntien tasausmaksu vuonna 2020	12
3.7 Verotulot ja valtionosuudet	13
3.7.1 Verotulot Muhoksella	13
3.7.2 Valtionosuudet Muhoksella	15
3.7.3 Verot ja valtionosuudet yhteensä	16
4. TALOUSARVION SITOVUUS	17
Tavoitteiden sitovuus	17
Rahamääräisten erien sitovuus	17
5. KÄYTTÖTALOUS	19
5.1 Konsernipalvelut	20
Strateginen johto (Konsernijaos)	22
Konsernipalvelut	24
<i>Lomituspalvelut</i>	25
<i>Palo- ja Pelastustoimi</i>	27
<i>Ympäristötoimi</i>	27
<i>Työterveyspalvelut</i>	27
5.2 HYVINVOINTILAUTAKUNTA - HYVINVOINTIPALVELUT	29
Hyvinvointipalvelut sitovuustasoinen	30
Hyvinvointipalvelut	32
<i>Kirkonkylän koulu</i>	35
<i>Muhoksen yläkoulu</i>	37
<i>Muu perusopetus</i>	38
<i>Erityisopetus</i>	39
<i>Lukio</i>	41
<i>Varhaiskasvatus</i>	43
<i>Nuorisopalvelut - Vapaa-aikajaos</i>	45
<i>Liikuntapalvelut, jäähalli ja ulkoliikuntapaikat</i>	46
<i>Kulttuuripalvelut</i>	48
<i>Oulujoki-Opisto</i>	49
<i>Kirjastopalvelut: pääkirjasto ja kirjastoauto</i>	50
<i>Muu toiminta</i>	51

5.3. SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA - SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	52
Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä tiliryhmittäin.....	52
Sosiaali- ja terveyspalvelut sitovuustasoinnain	53
Hallinto / Sosiaali- ja Terveyspalvelut.....	54
Sosiaalityö.....	55
Vammaispaalvelut.....	56
Vanhustyö.....	57
Sairaanhoido	58
Neuvola.....	59
Hammashoido.....	60
Terveyskeskussairaala	60
Erikoissairaanhoido.....	61
Projektit	61
5.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA - TEKNISET PALVELUT.....	62
Tekniset palvelut sitovuustasoinnain	63
Tekniset palvelut yhteensä tiliryhmittäin.....	64
Hallinto	65
Ruoka- ja siivouspaalvelut.....	66
Rakennukset	67
Maarakennus	68
Kaavoitus- ja mittauspaalvelut, maa- ja metsätilat	70
Rakennusvalvonta.....	71
6. TULOSLASKELMAOSA KUNNAN TALOUSARVIOSSA	73
Tuloslaskelma Muhoksen kunta	73
Tuloslaskelman tunnusluvut.....	75
7. INVESTOINTIOHJELMA 2018 - 2021	76
8. RAHOITUSLASKELMA	81
Rahoitusosa.....	82
Verorahoitus	82
Rahoitusosan tunnusluvut.....	84
9. MÄÄRÄRAHAT SITOVUUSTASOITTAIN	85
10. KUNTAKONSERNI 2018 – 2020	87
11. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2018	88
12. TALOUSARVION 2018 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	89
Käsitteet ja sitovuus	89
Käyttötaloussosa	89
Investointiosa.....	90
Tuloslaskelma.....	90
Rahoituslaskelma	90
Muutokset talousarvioon.....	90
Kuntakonserni.....	91
Tilivelvollisuus.....	91
Riskianalyysi.....	91
Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	92
Käyttösuunnitelmat	92
Raportointi.....	92
LIITTEET	94

LIITTEET

Liite 1	Muhoksen kunnan tytär - ja osakkuusyhteisöt
Liite 2	Tuloslaskelman numero-osa
Liite 3	Muhoksen kuntastrategia

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Valtionvarainministeriön mukaan Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa v. 2017 selvästi nopeammin kuin viime vuonna, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu kahden prosentin tuntumaan.

Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa v. 2018 edelleen vahvasti aiempiin vuosiin verrattuna, tosin hieman hidastuen kuluvaan vuoden kasvusta. Hidastuva kasvu johtuu pitkälti yksityisestä kulutuskysynnästä, sillä ostovoiman kasvu jää tätä vuotta hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen heikentää palkansaajien ostovoimaa, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukeekin sitä.

Kaikkia mannersuomen kuntia koskeva maakunta- ja sote- ja maakuntauudistus etenee tulevina vuosina siten, että vuoden 2018 puolella eduskunta käsittelee maakuntia, aluehallintovirastoja ja sote-uudistusta koskevia lainsäädäntöjä. Tällä hetkellä toimii väliaikainen maakuntahallinto noin vuoden ajan ennen varsinaisen maakuntavaltuuston toimikauden alkua. Maakuntavaalit pidetään syksyllä 2018, jolloin valitaan uudet maakuntien toimielimet. Uudet maakunnat ovat tämän hetkisen tiedon mukaan toiminnassa 1.1.2020 lukien, jolloin Muhoksen kunnasta siirtyy arviolta 330 työntekijää maakunnan palvelukseen.

Kuntatalouden tilanne on kiristynyt viime vuosien aikana johtuen vuosien saatossa lisääntyneistä velvoitteista, joita lainsäädännöllä ja asetuksilla on kuntien tehtäviksi asetettu. Kunnilla on tällä hetkellä lakisääteisiä tehtäviä noin 600 kappaletta. Kuntien tehtäviä tai niiden perusteella säädettyjä velvoitteita on pyritty vähentämään ministeriöiden valmisteluissa, mutta tulokset ovat olleet tähän mennessä vähäiset.

Talousarviossa esitetty vuoden 2018 vuosikatteen ja tuloksen toteutuminen edellyttää talousarviossa esitettyjen toimenpiteiden tarkkaa toteuttamista jokaisella toimialueella. Vuosikate on saatu talousarvioesityksessä poistojen suuruiseksi. Talouden tulos on vain hieman ylijäämäinen, joten pelivaraa on erittäin vähän etenkin, kun tällä hetkellä virka- ja työehtosopimusten tilanne on auki. Pitempiaikaisina talouden ratkaisuuina toteutetaan valtuuston helmikuussa 2016 hyväksymää talouden tasapainotusohjelmaa sekä valtuustossa joulukuussa 2017 käsitellyssä olevaa uudistettua kuntastrategiaa vuosille 2018 - 2025.

Investointien taso on talousarviovuonna 2018 ja myös seuraavana vuonna on laskeva johtuen suurten investointien vähenemisestä ja velkaantumisen korkeasta tasosta. Bruttoinvestoinnit ovat vuosina 2018 – 2021 yhteensä noin 9 miljoonaa euroa. Suurimmat investointikohteet ohjelmakaudella ovat kunnanviraston ja paloaseman investointien loppuunsaattaminen sekä Ponkilan alueen kehittämistoimenpiteiden aloittaminen. Vuoden 2018 lopulla alkaa myös Päivärinne-Laukka välisen kevyen liikenteen rakentaminen MALPE-hankkeena Oulujoen pohjoispuolen tien yhteyteen. Tulevina vuosina investointiohjelmassa on lisäksi mm. terveystakeskuksen piharemontti, katuvalaistuksen uusiminen.

Talouden tiukkenemisesta sekä sote- ja maakuntauudistuksesta huolimatta uskon, että Muhoksen kunta pystyy tarjoamaan kattavat ja hyvät palvelut myös tulevaisuudessa kuntalaisille ja yrityksille.

Jukka Syvävirta, kunnanjohtaja

1. MUHOKSEN KUNTASTRATEGIA

Onnistuneen johtamistyön yksi edellytys on toimiva strategia ja sen osaava täytäntöönpano. Jotta arjen päätöksenteko ja yhteistyö eri tahojen kanssa sujuu, on tarpeen olla kirjattuna yhteiset toimintaa ohjaavat arvot, yhteinen visio ja tahtotila kunnan kehittämiseksi. Käytännön toimintapolitiikalle on tarpeen löytää yhteiset strategian päälinjaukset, koko kuntaa koskevat yhteiset tavoitteet ja edelleen toimialakohtaiset keskeiset tavoitteet. Kunnanhallitus johtaa strategista suunnittelua.

Muhoksen kunnan strategia vuodelle 2018

Muhoksen kunnan kuntastrategia uudistuu uuden valtuustokauden myötä. Uusi kuntastrategia on tarkoitus hyväksyä valtuustonkokouksessa joulukuussa tämän talousarvio ehdotuksen kanssa.

1.1 Kuntastrategia

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

1.2 Muhoksen kuntastrategia

Kuntastrategiamme visio on:

Visio on lähitulevaisuuden aktiivinen tahtotila ja arkijohtamisen peruskivi. Sen avulla luodaan tulevaisuudenkuva, joka vetoaa sekä ajatteluun että tunteisiin. Se ei ole markkinointilause, vaan toimintaohje omalle organisaatiolle. Vision täytyy olla haastava, mutta mahdollinen.

VISIO

Muhos on ekologinen,
elinvoimainen ja luonnonläheinen
Oulujokilaakson keskus

Kuntamme arvot ovat:

MUHOS KUNTASTRAGIAMME ARVOT

POSITIIVINEN TOIMINTATAPA

Olemme kannustavia ja ylpeitä itsestämme ja naapureistamme. Viestimme positiivisesti uutisia. Luomme onnistumisen kulttuuria.

YHTEEN HIILEEN

Teemme yhdessä ja yhteisöllisesti kuntalaisia osallistaen. Edistämme yritysten ja yhteisöjen sekä 3:n sektorin yhteistoiminnallisuutta. Teemme yhteistoimintaa naapurikuntiemme kanssa.

KEKSELJÄÄSTI

Arvostamme ideoita, innovatiivisuutta ja arjen kekseliäisyyttä. Edistämme uusia toimintamalleja, ennakkoluulottomasti rajoja rikkoen toimivaa murtamatta.

TEKEMISEN MEININKI

Vahvistamme tekojen ja kokeilun kulttuuriamme. Viemme yksissä tuumin asioita eteenpäin. Kehitämme ja vahvistamme yrittäjyyttä.

Kuntastrategiaamme liittyvät mittarit ja SWOT- analyysi liitetään liitteeseen 3 valtuuston hyväksyessä kuntastrategian.

1.3 Talousarvio ja –suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

2. TALOUSARVIOON VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

2.1 Muhoksen kunnan tavoitetila

Tilinpäätös 2016 oli ylijäämäinen 1,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 osalta on odotettavissa olevan ennusteen mukaan ylijäämäinen (elokuun 2017 osavuositilinpäätös ylijäämä 0,663 milj.euroa). Velkaantumisen kasvu on saatava pysähtymään viimeistään vuoden 2018 aikana, kun investointiohjelma toteutuu suunnitelman mukaan. Alkuvuoden 2017 osalta voidaan todeta, että verotulot eivät ole kehittyneet suunnitelmallisesti ennusteeseen nähden vaikkakin ovat TAE esityksen mukaisesti Valtionosuudet ovat kertyneet suunnitelman mukaisesti.

Suurin haaste Muhoksen kuntataloudelle 2018 talousarviovuodelle sekä suunnitteluvuosille 2019-2020 on verotulojen ja valtionosuuden lasku sekä odotettavissa oleva velkaantuminen edelleen vuoden 2018 aikana. Paineita aiheuttaa erityisesti käyttötalousmenojen kasvun hidastaminen (erikoissairaanhoido), tulojen kasvun kasvattaminen ja investointiohjelman laadinta siten, että yllättäviä ylimääräisiä investointeja ei tule, jotta velkaantuminen ei lisääntyisi. Tulevien vuosien investointiohjelman on oltava suppea ja edelleen on odotettavissa, että investoinnit vaatii toteuttamisen osalta ulkopuolisen rahoituksen. Kunta on velkaantunut huomattavasti vuoden 2015 ja 2016 aikana. Velkaantumisenennuste on edelleen 2018-2020 vuosille huomattava matalasta investointiasteesta huolimatta.

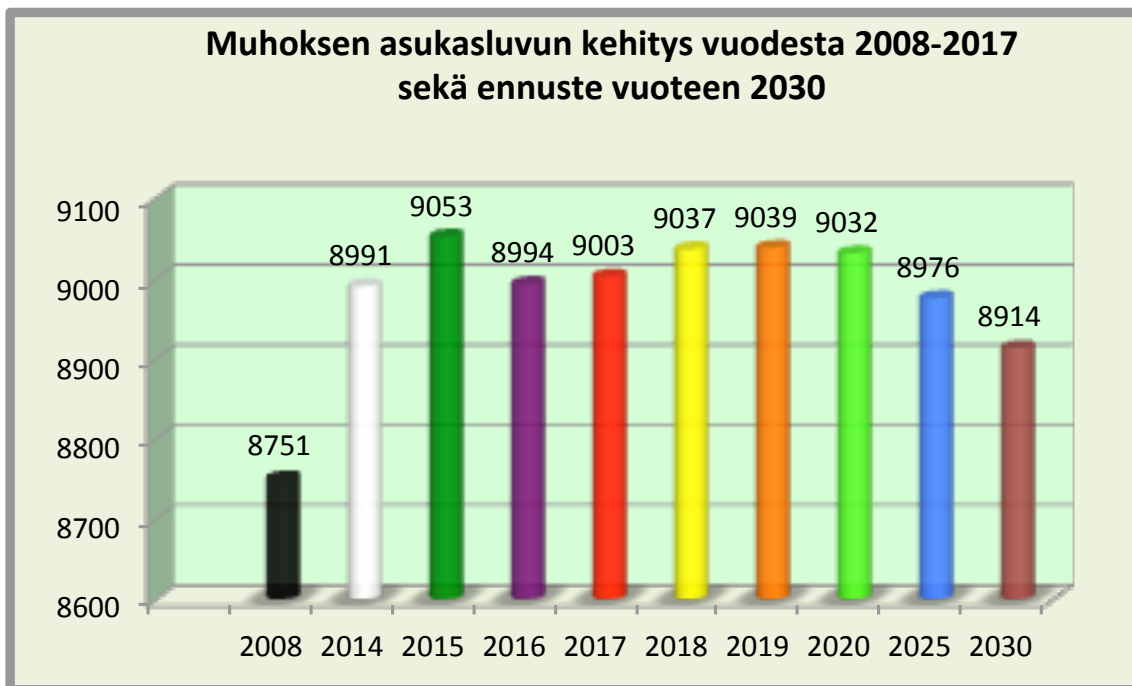

2.2 Kunnan alue ja väestö

Muhoksen kunta sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Oulujokilaaksossa ja on osa Oulun seutukuntaa. Muhoksen kunnan kuntakeskus sijaitsee 35 kilometriä Oulusta kaakkoon valtatie 22 varrella. Muhoksen naapurikuntia ovat Oulu, Utajärvi, Vaala, Siikalatva, Liminka ja Tyrnävä. Pinta-alaa Muhoksella on 772 km² ja siitä vesipinta-alaa on 12 km²

Muhoksen kunnan asukasluku on kasvanut viimeiset vuodet. Syksyllä 2015 Tilastokeskus julkaisi viimeisimmän koko maata koskevan väestöennusteen. Muhoksen osalta väestön kasvu on maltillisempaa aikaisempaan ennusteeseen verrattuna. Kasvun arvioidaan kuitenkin jatkuvan maltillisena vielä tulevinakin vuosina. Muhoksen kunnan asukasluku oli Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan 9053 henkilöä 31.12.2015. Tilastokeskuksen tieto 31.12.2016 asukasluku oli 9017. Osavuositarkastuksen yhteydessä 31.8.2017 asukasluku oli 9000. Vuoden 2017 ennakoitu asukasluku olisi 9017.

Alla olevassa taulukossa on vuoden 2017 syyskuun 30.päivänä 9003 asukasta sekä ennuste. (ennuste on tehty Tilastokeskuksen tietojen pohjalta marraskuun 2017 vuoteen 2030 saakka)

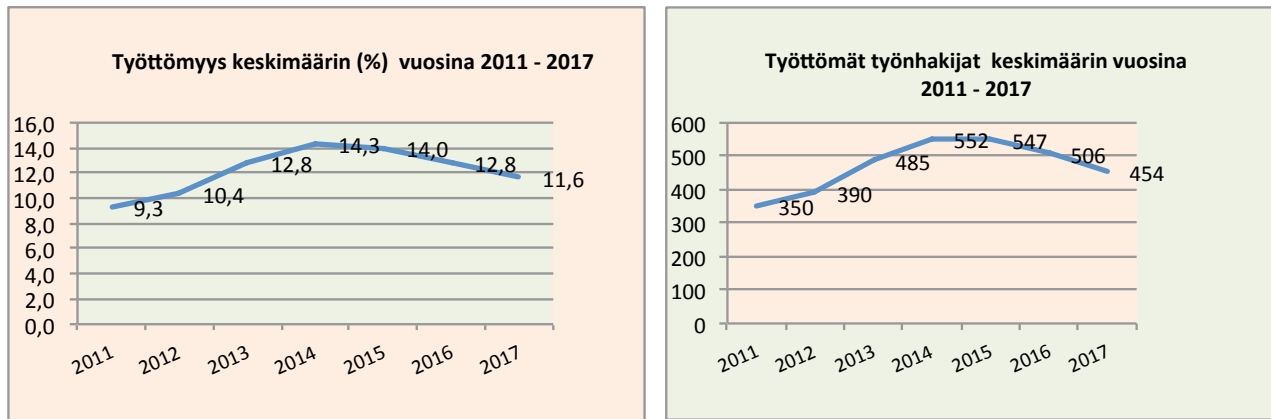
2.3 Työllisyys

Muhoksen kunnan työttömien osuus työvoimasta 2017 lokakuussa oli 10.5%, vuotta aiemmin työttömyysaste oli 12,4%.

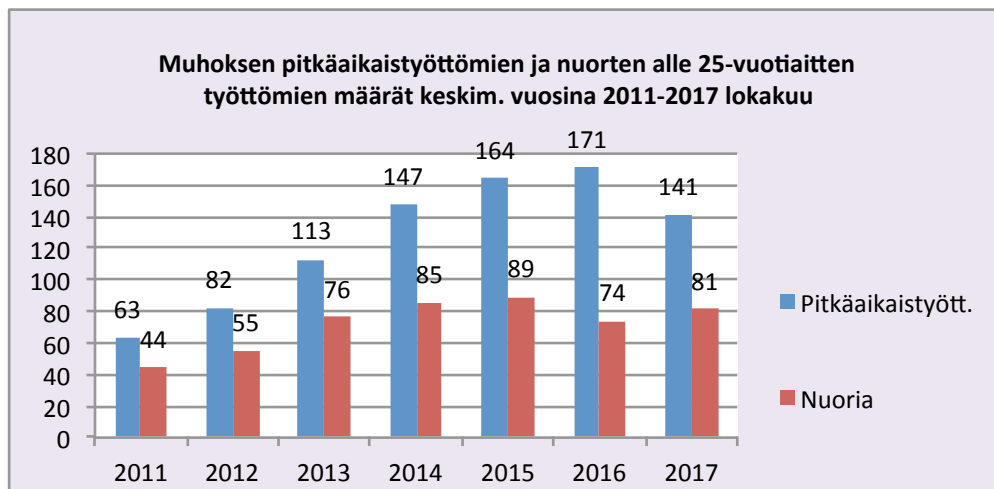
Pohjois-Pohjanmaan ELY- keskuksen alueella oli lokakuun lopussa 21 600 työtöntä työnhakijaa. Se on 4 200 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 000 (-23 %) vähemmän samoin kuin pitkäaikaistyöttömiä oli 1 000 (-13 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Ulkomaalaisia työttömiä oli 800, mikä on 200 vähemmän kuin edellisvuonna. Lomautettuja oli 700, mikä on 600 vähemmän kuin vuosi sitten.

Pohjois-Pohjanmaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,6 %, mikä on 2,2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Kunnittain työttömien osuus työvoimasta vaihteli Reisjärven 6,2 %:n ja Pudasjärven 15,1 %:n välillä. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli 10,4 %. Tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön Työväilytilastosta

Muhoksen kunnan työttömyysprosentti sekä työttömät työnhakijat keskimäärin 2011-2017 (lokakuu)

Muhoksen pitkäaikaistyöttömien ja nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrät keskimäärin 2011-2017 (lokakuu).

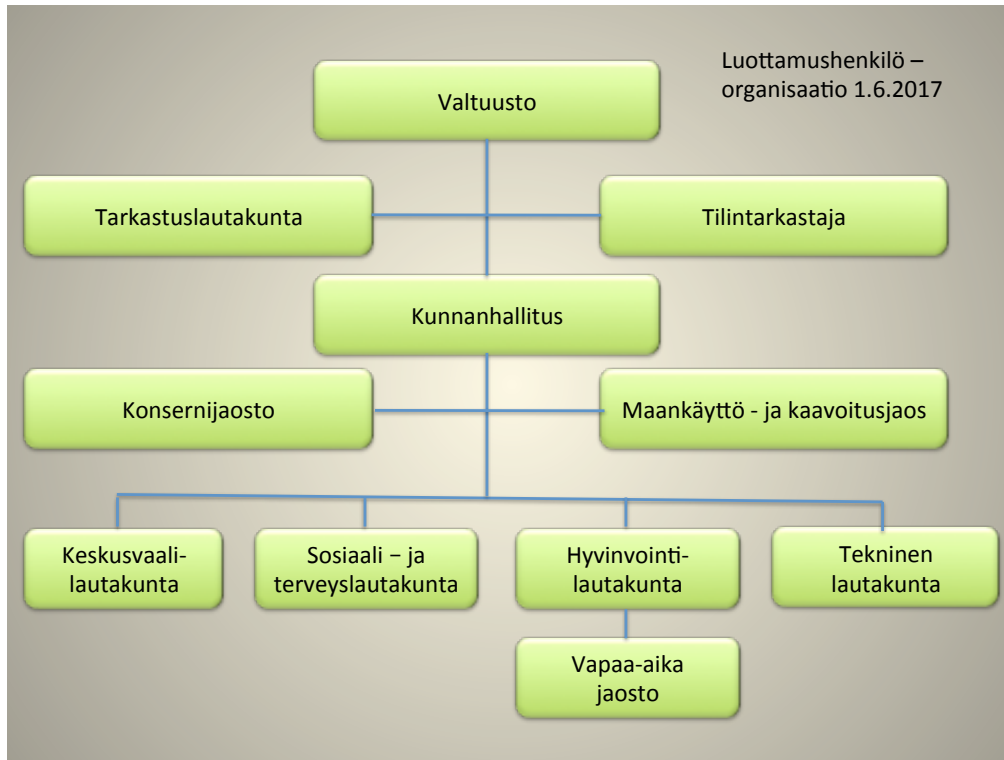
Työllisyyden hoidon kustannukset muodostavat Muhoksen kunnalle tulevaisuudessa merkittävän menoerän. Erityisesti Muhoksella on korkea ja pitkäkestoinen nuorisotyöttömyys.

2.4 Muhoksen kunnan organisaatio

Talousarviovuosi 2018 on 1.6.2017 olevan valtuuston ensimmäinen toimintavuosi.

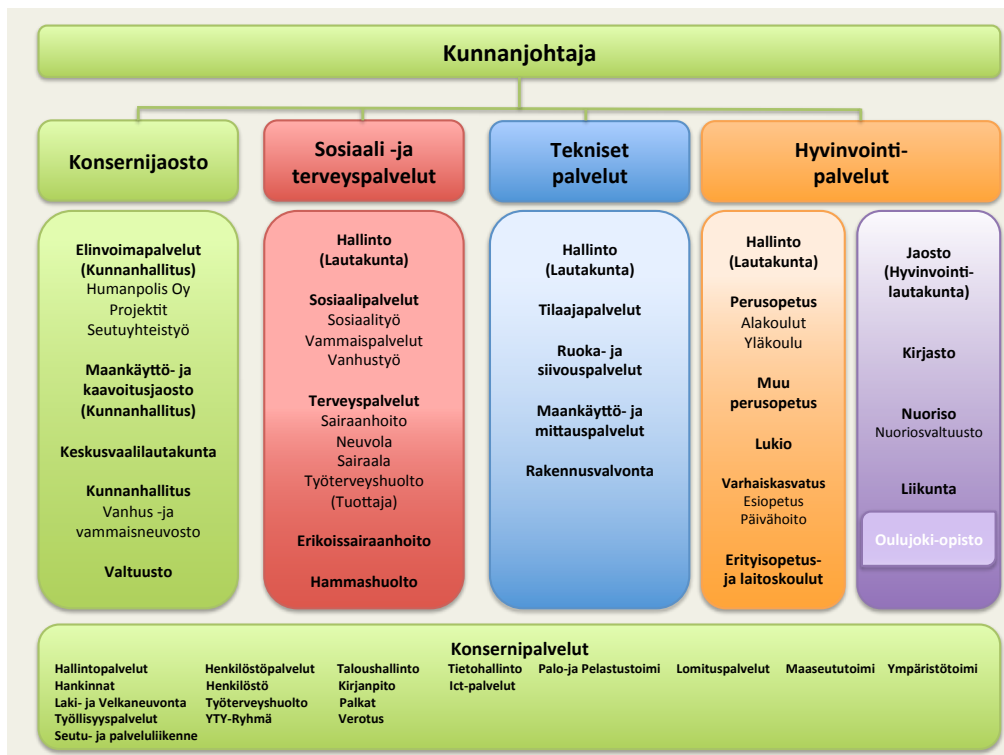
Muhoksen kunnan organisaatio muodostuu luottamushenkilöorganisaatiosta ja palvelutuotanto-organisaatiosta.

Muhoksen kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Palvelutuotanto-organisaatio

Palvelutuotanto-
organisaatio 1.6.2017

2.5 Henkilöstö 31.12.2018

Henkilöstö on esitetty hallintokunnittain ja sitovuustasoittain. Taulukot kuvaavat montako palvelussuhdetta on 31.12.2018. Henkilöstömäärän seuranta toteutetaan osavuositarkastuksien ja tilinpäätöksen yhteydessä. Oheisissa taulukoissa päiväsuualueittain on esitetty henkilöstömäärät per. 31.12.2018

Konsernipalvelut

Sitovuustaso	Vakin Kokoaik	Määräaik Kokoaik	Vakin osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Kunnanjohtaja	1							1
Konsernipalvelut ja tstit	16	2	2				1	21
Lomituspalvelut	29		44,5	8				81,5
Vaalit								
Tarkastuslautakunta								
Maaseutuasiamies								
Työterveyshuolto	3							3
Yhteensä	46	2	46,5	8	0	0	1	106,5

Hyvinvointi

Sitovuustaso	Vakin Kokoaik	Määräaik Kokoaik	Vakin osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Nimi								
Hallinto	2	0	0	0	0	0		2
Kirkonkylän koulu	27	0	8,5	0	0	0		35,5
Muhoksen yläkoulu	34	2	3,5	0	0	1		40,5
Muu perusopetus	29	0	13	1	0	0		43
Erityisopetus	15	1	7,5	2	3	0		28,5
Lukio	11	0	1,5	0	0	0		12,5
Varhaiskasvatus	84	8	1	0	0	0		93
Vapaa-aika/hallinto	0,5							0,5
Kulttuuri	1,2							1,2
Kirjasto	7		2					9
Opisto	4,8	1	0,5			43		49,3
Nuoriso	2,5			10				12,5
Ulkoliikunta paikat	2							2
Liikunta	5							5
Yhteensä	225	12	37,5	13	3	44	0	334,5

Sosiaali- ja terveispalvelut

Sitovuustaso	Vakin Kokoaik	Määräaik Kokoaik	Vakin osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Hallinto/tsto	3							3
Sosiaalityö	7	2						9
Vammaispalvelut	11	5	3	1			1	21
Vanhustyö	39	16	10	3			4	72
Sairaanhoito	23	10	11	3				47
Neuvola	11	2	1	1				15
Hammashuolto	8		3	2				13
TK-sairaala	26	6	4	1				37
Yhteensä	128	41	32	11	0	0	5	217

Tekniset palvelut

Sitovuustaso	Vakin. kokoaik	Määräaik kokoaik	Vakin. osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin. sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Hallinto	2							2
Ruoka- ja siivous	45	2	5	1				53
Rakennukset	10		2					12
Maanrakennus	3	1						4
Kaav. ja mittaus	4							4
Rakennusvalvonta			1					1
Yhteensä	64	3	8	1				76

3. Yleinen taloudellinen tila

Valtiovarainministeriön syyskuussa 2017 julkaiseman taloudellisen katsauksen (32a/2017) mukaan Suomen talous on tällä hetkellä nopeassa kasvuvaiheessa. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa selvästi nopeammin kuin vuonna 2016, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Lähivuosina talouden toimintaa lisäävät sekä kotimainen että ulkomainen kysyntä. Näiden kehityksessä on kuitenkin selvä ero. Kasvuvauhti yksityisessä kulutus- ja osin investointikysynnässä vaimenee, mutta viennissä nopeutuu.

Maailmantalouden kasvua ylläpitävät erityisesti kehittyvät taloudet, mutta myös teollisuusmaissa kasvu vahvistuu. Maailmankauppa on kehittynyt myönteisesti viime vuoden lopulta lähtien. Jatkossa euroalueen myönteisen kehityksen merkitys korostuu. Lähivuosina maailmankauppa kasvaa suurin piirtein yhtä nopeasti kuin maailman kokonaistuotanto.

Vuonna 2017 Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 2,9 %. Alkuvuonna myönteisen suhdanteen jatkumisesta on tullut uusia merkkejä. Näitä ovat mm. teollisuuden uusien tilausten ja yksityisen palvelutuotannon liikevaihdon kasvu sekä kasvukeskusten vahvana jatkuva rakennustoiminta. Vuonna 2018 talouskasvu jatkuu edelleen vahvana, vaikka BKT:n kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin. Kasvun hidastuminen johtuu pitkälti yksityisestä kulutuskysynnästä, sillä ostovoiman kasvu jää tätä vuotta hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen heikentää palkansaajien ostovoimaa, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukeekin sitä.

Julkisen talouden alijäämä on pienentynyt asteittain viime vuosina. Julkista taloutta ovat vahvistaneet hallituksen päättämät sopeutustoimet sekä viime vuonna virinnyt talouskasvu. Alijäämän supistuminen jatkuu lähivuosina. Noususuhdanne ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Myönteisestä suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous jää edelleen alijäämäiseksi.

Kokonaiskuva vuosista 2017- 2019 on talouskasvun kannalta aiempia vuosia positiivisempi. Talouden kasvun yleiset edellytykset ja niitä määrittävät rakenteet eivät kuitenkaan ole muuttuneet siinä määrin, että talouden kasvupotentiaali olisi noussut.

3.1 Kuntatalous 2018 - 2020

Valtion vuoden 2018 talousarvioesityksen antamisen yhteydessä 19. syyskuuta julkaistiin myös [Kuntatalousohjelma](#) vuosille 2018–2021 (VM:n julkaisu 31a/2017).

Ennakollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous vahvistui vuonna 2016. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 3,4 mrd. euroa positiivinen vuonna 2016. Vuosikate vahvistui yli 700 milj. euroa edellisvuodesta. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Vuosikate vahvistui erityisesti asukasluvultaan suuremmissa kunnissa. Kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate sen sijaan heikkeni vuonna 2016 lähes 80 milj. euroa. Syksyn 2016 kuntatalousohjelmassa tehtyyn ennusteeseen verrattuna kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli noin 200 milj. euroa vahvempi.

Kuntatalouden vuosikatteen vahvistuminen johtui ensisijaisesti peruskuntien toimintamenojen matalasta 0,5 prosentin kasvusta. Toimintakatteen matalaa kasvua selittivät sekä kuntien omat sopeuttamistoimenpiteet että kilpailukyky sopimukseen liittyvät säästöt. Vaikka kuntatalous kokonaisuutena vahvistui vuonna 2016, on kuntien välillä edelleen suuria eroja. Kuntien lainakanta jatkoi kasvua edelleen, tosin edeltäviä vuosia hitaammin. Kuntatalouden lainakanta kasvoi vuoden 2015 noin 17,3 mrd. eurosta noin 18,1 mrd. euroon. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin joka kolmannessa kunnassa. Vuosien 2015 ja 2016 konsernitilinpäätösten perusteella neljä kuntaa täyttää kuntalain kriisikuntakriteerit.

Suomen talous on selvässä nousussa, mutta hyvä talouskasvu ei ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto lisää kuntien tuottamien palvelujen tarvetta.

Valtion toimenpiteiden vaikutuksen arvioidaan olevan nettomääräisesti noin 129 milj. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat muun muassa erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittäminen. Kuntatalouteen vaikuttavat vuonna 2018 merkittävästi myös muut tekijät kuin valtion päätökset, kuten kuntien työvoimakustannuksia alentava kilpailukyky sopimus.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan 8 458 milj. euroa, joka on noin 140 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden vähenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu 119 milj. eurolla, sekä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, joka vähentää valtionosuutta 177 milj. euroa. Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa vuonna 2017 selvästi kevään kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Vuoden 2017 kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukyky sopimuksen toimenpiteistä, kuntatyönantajan eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista.

Kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantuloon saakka. Sote-uudistuksen

myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa muun muassa koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi kohdistu vastaavia menopaineita kuin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tästä syystä kuntatalouden menopaineen arvioidaan helpottuvan vuodesta 2020 alkaen ja velkaantumisen arvioidaan hidastuvan.

3.2 Veroprosentit vuonna 2018 Muhoksella

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 6.11.2017 korottanut tuloveroprosenttia 0,5%:lla 21,00 prosenttiin. Muilta osin valtuusto piti veroprosentit ennallaan.

Tuloveroprosentti **21,00**

Kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti **0,93**
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti **0,45**
- muiden asuinrakennusten veroprosentti **1,00**
- rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti **6,00**
- yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti **0,93**
- voimalaitokset **3,10**

3.3 Kilpailukyky sopimuksen aiheuttamat muutokset

Talousarviovuonna 2018 ja suunnitelmavuodelle 2019 on edelleen voimassa kilpailukyky sopimuksesta aiheutuvat vaikutukset, jotka heijastuvat kunnallisveron tulopohjaan, tuloista ja veroista tehtäviin vähennyksiin sekä yhteisöveron verotettavaan tuloon. Lisäksi hallituksen veronkevennyspaketti kohdistuu pääosin kunnallisverotukseen: tuloista ja veroista tehtävät vähennykset nousevat. Tältä osin kuntien menetykset on esitetty kompensoitavaksi valtionosuuksien lisänä.

Vuosina 2018 – 2019 jatketaan kilpailukyky sopimuksen sopeuttamistoimenpiteitä:

- ✓ Lomarahojen leikkaus 30 % per / vuosi
- ✓ Sosiaaliturvamaksun alentaminen vähintään seuraavasti: vuonna 2018: -1 %, vuonna 2019: -1,04 % ja vuonna 2020 -0,58 %.
- ✓ Työnantajan työeläkemaksun alentaminen kumulatiivisesti: vuonna 2018: -0,4 %, vuonna 2019: -0,8 % ja vuonna 2020: -1,2 %.
- ✓ Työttömyysvakuutusmaksun alentaminen 0,85 % vuonna 2018.

3.4 Kilpailukyky sopimuksesta aiheutuvat tulojen leikkaukset

Palkansaajien työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun korotus lisää palkansaajien verovähennyksiä ja pienentää kuntien verotuloja. Maksumuutoksista aiheutuvia verotuottomenetyksiä ei ole kompensoitu kunnille. Työnantajamaksujen alennusten oletetaan lisäävän kuntien yhteisöverotuloja. Kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksun alennus rahoitetaan julkisen sektorin työnantajien työvoimakustannusten säästöillä. Sopimuksesta koituvat säästöt leikataan kuntien tuloista.

Lyhyellä aikavälillä sopimus ei vahvista kuntataloutta, koska syntyvät henkilöstömenosäästöt leikataan kuntatalouden tulopuolelta pois. Pitkällä aikavälillä kuntatalous vahvistuu talouskasvun lisääntymisen, työllisyyden paranemisen ja pienentyneen velkaantumisen myötä.

Kilpailukyky sopimuksesta aiheutuvien käyttötalouden menojen pienenemisen takia vuoden 2017 talous-arvion käyttötalouden menot eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisten vuosien talousarvioiden tai menojen suhteen. Myös verotulojen vertailuissa eri vuosien välillä täytyy muistaa KIKY- sopimuksen vaikutukset.

3.5 Palkkaperusteinen eläkemaksu 2020

Vuonna 2020 palkkaperusteinen eläkemaksu sisältäisi myös uuden työkyvyttömyyseläkemaksun. Työkyvyttömyyseläkemaksu korvaisi nykyisen varhaiseläkemenoperusteisen eläkemaksun, jota uusi maksu monella tapaa edelleen muistuttaa. Toisin kuin nykyinen varhaiseläkemenoperusteinen maksu, palkkaperusteisen maksun osana työkyvyttömyyseläkemaksu olisi kerralla lopullinen.

Kevan suunnitelmana on, että työkyvyttömyyseläkemaksu määräytyisi siirtymäkaudella vuosina 2020–2023 kaikille työnantajille pientyönantajan tapaan kiinteänä prosenttina (mukaan lukien maatalouslomitus). Kevan tavoitteena on kuitenkin säilyttää työnantajan kannustin panostaa työkyvyn ylläpitoon, välttää työkyvyttömyyttä ja etsiä ratkaisuja työn tarjoamiseen osittaisen työkyvyn säilyttäneille työntekijöille. Keskisuurilla työnantajilla ja suurtyönantajilla siirtymäajalla 2020–2023 alkaneiden eläketapausten vaikutus perittäisiin työkyvyttömyyseläkemaksussa vuodesta 2024 lähtien.

Työkyvyttömyyseläkemaksun laskuperusteet ja siirtymäkausi eivät riipu lain- säädännöstä. Ne tullaan vielä käsittelemään Kevan hallinnossa.

Keva laskuttaisi palkkaperusteisen eläkemaksun työnantajalta tai maksupisteeltä kuukausittain yhdellä euromääräisellä laskulla työnantajan edellisen kuukauden aikana tulorekisteriin ilmoittamien ansioiden perusteella.

3.6 Kuntien ja maakuntien tasausmaksu vuonna 2020

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvässä keväällä eduskuntakäsittelyyn annetussa hallituksen esityksessä (HE 15/2017 vp) oli muutoksia Kevan jäsenyhteisön eläkemaksurakenteeseen vuoden 2019 alusta alkaen. Sote- ja maakuntauudistuksen lykkääntymisen johdosta muutokset eivät tule voimaan 2019. Keva olettaa, että hallituksen esityksessä olleet maksurakennetta koskevat muutokset sisältyvät yhdellä vuodella lykättyinä myös uuteen sote- ja maakuntauudistusta käsittelevään hallituksen esitykseen.

Tämä tarkoittaisi, että nykyinen eläkemenoperusteinen maksu poistuisi kokonaan vuonna 2020. Kunnille ja maakunnille määrättäisiin uusi euromääräinen tasausmaksu, jota yhtiöt ja muut yhteisöt eivät maksaisi. Tasausmaksulla mahdollistetaan Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän kestävä ja tasainen rahoitus pitkällä aikavälillä. Tasausmaksun kokonaismäärästä päättäisi valtiovarainministeriö Kevan esityksestä. Tasausmaksun kokonaismäärästä ei vielä voida esittää arviota, sillä siihen vaikuttaa oleellisesti sote- ja maakuntauudistuksen vielä keskeneräiset suunnitelmat.

Tasausmaksu jaetaan kuntien ja maakuntien kesken palkkasummien suhteessa. Jakosuhte kiinnitetään aluksi vuosiksi 2020–2029 ja se on selvillä vasta syksyllä 2019, kun sote- ja maakuntauudistuksen henkilöstösiirrot ovat tiedossa.

Kuntien osuus tasausmaksusta jaetaan kuntien kesken verotulojen ja valtion osuuksien suhteessa lukuun ottamatta harkinnanvaraisia valtionosuuksia. Maakuntien osuus tasausmaksusta jaetaan maakuntien kesken valtion rahoituksen suhteessa. Tasausmaksu ei siis millään tavalla riipu työnantajan henkilöstöstä eikä sitä ole tarkoitettu jyvitettyä kunnan tai maakunnan omistamille tai määräysvallassa oleville yhteisöille. Kunnan tai maakunnan kannattaa kuitenkin suunnittelussaan huomioida tasausmaksun tuleminen, vaikka arvioita sen suuruudesta ei vielä ole saatavilla.

3.7 Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen ja valtionosuuksien ennuste perustuu Valtionvarainministeriön ja Kuntaliiton ennusteisiin.

Kunnallisveron ja yhteisöveron osalta on otettu huomioon Verohallinnon uusimmat ennakkotiedot (3.10.2017) verovuoden 2016 verotuksesta sekä toteutuneet tilitystiedot syyskuun loppuun asti. Verovuoden 2016 verotus valmistuu lokakuun lopussa ja lopullisen verotuksen tiedot julkaistaan 11.11.2017. Verohallinto ei julkaise enää ennakkotietoja sitä ennen.

Kunnallisveron tilitysenennustetta nostettiin koko maassa vuodelle 2016 ja 2017 hieman sitten syyskuun 2015 ennakkotietojen. Tämän olisi tullut nostaa näin ollen myös Muhoksen kunnan tilitysenennustetta vuodelle 2016 ja 2017.

3.7.1 Verotulot Muhoksella

Kunnallisen tuloverotuksen tuotto asukasta kohti on kehittynyt Muhoksella viime vuosina heikommin kuin keskimäärin koko maassa. Perussyynä tähän on muun muassa rakenteellinen työttömyys, vähäiset teollisuuden työpaikat sekä asukasluvun kasvu ei ole toteutunut ennusteiden mukaisesti.

Verotuloennusteet on laadittu kahdella tavalla.

- 1) On noudatettu Kuntaliiton suosittamaa budjetointi ohjetta vuosille 2018-2020, jossa sosiaali- ja terveystoimi olisi edelleen mukana. Tämän ennusteen mukaisesti on nyt laadittu talousarvio vuodelle 2018 sekä taloussuunnitelmat vuosille 2019 ja 2020.
- 2) On tehty ennuste ohjeen mukaisesti vuosille 2018-2020, jossa sosiaali- ja terveystoimi ei ole mukana

Ennusteissa on käytetty Kuntaliiton veroennustekehikkoa.

Muhoksen kunnan verotuksen tuotto eri verotulolajeissa on kuvattu oheisissa taulukoissa.

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019-2020 on laadittu oheisen laskelman mukaisesti, jossa **sosiaali- ja terveystoimi on mukana**

Muhoksen verotulokertymä sekä ennuste					TA	TS	TS
1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Kunnallisvero	23 357	24 169	24 867	24 000	24 770	25 510	25 900
Muutos %		3,48	2,89	-3,49	3,21	2,99	1,53
Yhteisövero	1 176	1 243	1 208	1 200	1 100	1 100	1 000
Muutos %		5,77	-2,85	-0,66	-8,33	0,00	-9,09
Kiinteistövero	3 266	3 363	3 595	3 625	3 640	3 640	3 640
Muutos %		2,97	6,91	0,83	0,41	0,00	0,00
Verotulot yhteensä	27 799	28 775	29 670	28 825	29 510	30 250	30 540
Muutos %		3,51	3,11	-2,85	2,38	2,51	0,96

Vuoden 2017 verotulojen kokonaiskertymän ennakoidaan olevan hiukan suurempi (1,6%) kuin mitä talousarviossa TA2017 on arvioitu.

Marraskuussa 2017 tehdyn arvion mukaan Muhoksen verotulojen ennakoidaan kasvavan ennusteen mukaan keskimäärin vuodelle 2018 noin 0,600 miljoonaa euroa tuloveroprosentin korotuksesta johtuen. Huomioiden verotulojen kehitys Muhoksella vuosina 2016 ja 2017 ennusteen mukaista verotulokertymää ei tultane saavuttamaan vuoden 2018 aikana.

Valtion ja kunnan omista toimenpiteistä johtuen verotulojen ennuste on vuodelle 2018 noin 3,21% (vuodesta 2017) ja vuodelle 2019 noin 2,99% (vuodesta 2018) (vuodesta 2019). Vuoden 2020 ennusteeseen tosiasiallisesti tulee vaikuttamaan oleellisesti sote - ja maakuntaudistus.

Yhteisöveron kehitysarvion lähtökohtana ovat Valtionvarainministeriön ennuste sekä ennakoitujen muutokset jako-osuudessa. Yhteisöverotulojen kehitykseen liittyy lähivuosina suurta epävarmuutta kuten myös kiinteistöverotukseen suunnitteilla olevista muutoksista johtuen.

Verotuloja arvioidaan vuonna 2018 saatavan yhteensä euroa 29.510 milj.euroa:

Arvioidut verotulot **29.510** milj.euroa jakaantuvat verotulolajeittain seuraavasti:

- ansioverotulo 24 770
- yhteisöverotulo 1 100
- kiinteistöverotulo 3 640

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019-2020 ennusteena laadittu oheisen laskelman mukaisesti, **jossa sosiaali- ja terveystoimi ei ole mukana.**

Muhoksen verotulokertymä sekä ennuste							
1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Kunnallisvero	23 357	24 169	24 867	24 000	24 770	25 510	12 843
Muutos %		3,48	2,89	-3,49	3,21	2,99	-49,66
Yhteisövero	1 176	1 243	1 208	1 200	1 100	1 100	949
Muutos %		5,77	-2,85	-0,66	-8,33	0,00	-13,73
Kiinteistövero	3 266	3 363	3 595	3 625	3 640	3 640	3 640
Muutos %		2,97	6,91	0,83	0,41	0,00	0,00
Verotulot yhteensä	27 799	28 775	29 670	28 825	29 510	30 250	17 432
Muutos %		3,51	3,11	-2,85	2,38	2,51	-42,37

Vuoden 2020 tuloveroprosentti vähennetty -12,37 % edellisvuodesta (2019). Luku tarkentuu sote- ja maakuntavalmistelun edetessä.

Ennusteen mukaisesti havaitaan, että verotulot kokonaisuudessaan laskevat (42,37%) vuonna 2020 vuodesta 2019.

3.7.2 Valtionosuudet Muhoksella

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö

1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi
- asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus

Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus, harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensatio.

2. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus

- lukiokoulutukseen
- ammatilliseen koulutukseen
- ammattikorkeakouluille

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus

jne.) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (kansalaisopistot, museot, teatterit, orkesterit, nuorisotyö jne.).

Kumpikin valtionosuusrahoituksen osa, kunnan peruspalvelujen valtionosuus sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus, sisältää kunnan itsensä rahoitettavan osuuden, joka on kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuri. Valtiovarainministeriö tekee päätöksen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriö opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta rahoituksesta vuoden 2017 loppuun mennessä.

Valtionosuuksien määrään vaikuttavat asukas- ja oppilasmäärien aleneminen.

Vuonna 2018 valtionosuuksia arvioidaan saatavan yhteensä **24.993** miljoonaa euroa, joka koostuu seuraavista osista:

- Peruspalvelujen valtionosuus (nk. yhden putken valtionosuus) 18.573 milj.euroa
- Verotulojen tasaus 6.711 milj.euroa
- Opetus- ja kulttuuritoimen nk. yhden putken valtionosuuden ulkopuolinen valtionosuus - 291 331 euroa

Valtionosuuslaskelmissa on huomioitu valtion linjaukset (hallitus marraskuu), että peruspalvelujen valtionosuudet laskevat vähintään 0,74% vuodesta 2018 vuodelle 2019. Vuoden 2020 laskelmia ei ole tehty sote- ja maakuntauudistuksesta johtuen.

Muhos valtionosuudet Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Valtionosuudet yhteensä	22 442	23 766	25 336	25 200	24 933	24 910	24 910
Muutos %		5,90	6,61	-0,54	-1,06	-0,09	0,00

3.7.3 Verot ja valtionosuudet yhteensä

Budjetointi ohjeen mukaisesti Muhoksen kunnan vero- ja valtionosuus ennuste on:

Muhos verot ja valtionosuudet yhteensä Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Verot yhteensä	27 799	28 775	29 670	28 825	29 510	30 250	30 540
Muutos %		3,51	3,11	-2,85	2,38	2,51	0,96
Valtionosuudet yhteensä	22 442	23 766	25 614	25 200	24 933	24 910	24 910
Muutos %		5,90	7,78	-1,62	-1,06	-0,09	0,00
Yhteensä	50 241	52 541	55 284	54 025	54 443	55 160	55 450
Muutos %		4,58	5,22	-2,28	0,77	1,32	0,53

Huomioiden sote - ja maakuntauudistus Muhoksen kunnan vero- ja valtionosuus kertymä ennuste olisi seuraavanlainen:

Muhos verot ja valtionosuudet yhteensä							
Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Verot yhteensä	27 799	28 775	29 670	28 825	29 510	30 250	17 432
Muutos %		3,51	3,11	-2,85	2,38	2,51	-42,37
Valtionosuudet yhteensä	22 442	23 766	25 614	25 200	24 933	24 910	24 910
Muutos %		5,90	7,78	-1,62	-1,06	-0,09	0,00
Yhteensä	50 241	52 541	55 284	54 025	54 443	55 160	42 342
Muutos %		4,58	5,22	-2,28	0,77	1,32	-23,24

Tällöin vero- ja valtionosuuskertymä vuonna 2020 ennusteen mukaan olisi vähintään 23,24 prosenttia pienempi kuin vuonna 2019.

4. TALOUSARVION SITOVUUS

Tavoitteiden sitovuus

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Tavoitteet asetetaan valtuusto ja lautakunta tasolle.

Rahamääräisten erien sitovuus

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelimitille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimitelimitellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimitelin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahan siirrosta sitovuustasojen välillä päättää valtuusto ja sitovuustason / toimintojen sisällä muutoksista päättävät lautakunnat (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus). Kunnanhallituksen määrärahoissa olevien harkinnanvaraisten toiminta-avustusten mahdollisesta siirrosta toiseen hallintokuntaan päättää kunnanhallitus.

Valtuusto on hyväksynyt talousarvioraamin 2008 yhteydessä yleissitovuustason muutoksen. Aikaisemmin on talousarvion sitovuustaso ollut lautakunnalla / hallintokunnalla. Muutos sitovuustasossa tarkoittaa sitä, että sitovuus jaetaan hallintokunnissa toimintotasolle. Talousarviota suunniteltaessa tulo- ja menokasvuprosentit ovat sitovia lautakuntatasolla.

Lautakunnat määrittelevät omat tarkemmat toimintotasoiset sitovuustasot. Valtuusto vahvistaa talousarvion yhteydessä toimintojen sitovat bruttoperiaatteen mukaiset tulo- ja menoarviot (euromääräiset). Poikkeuksen meno- ja tuloarviositovuuteen ovat ruoka- ja siivouspalvelut, työterveyshuolto, Oulujoki-opisto ja lomituspalvelut jotka ovat nettobudjetissa.

Valtuuston nähden sitovat erät ovat bruttoperiaatteen mukaan toimintatuotot yhdessä sekä toimintamenot yhdessä. Nettoperiaatteen mukaan valtuuston nähden sitovaa on käyttökate. Poistot sekä laskennalliset erät eivät ole valtuuston nähden sitovia.

Sitovuustasot toimialoittain (hallintokunnittain) on esitetty kyseessä olevan toimialan esityksessä yksityiskohtaisesti valtuustoon nähden.

Projekti-määrärahat on budjetoitu konsernipalveluiden alle kohtaan strateginen johto. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on ennen projektien aloittamista käsiteltävä hallintosäännön mukaan. Projekteille tulee aina perustaa oma kustannuspaikka talouden seurannan helpottamiseksi. Muutkin toimialat (hallintokunnat) voivat talousarviovuoden puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät suoraan oman toiminnan kehittämiseen. Muiden toimialojen (hallintokuntien) hankkeet on sijoitettava keskitetysti oman hallinnon sitovuustasolle. Päätyneet projektit on erikseen raportoitava valtuustolle.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuuston nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu hallintokunnille. Seuraavat erät ovat sitovia: Verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot - ja menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosassa valtuuston nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Investointiosassa valtuuston nähden sitovia ovat kaikki yksittäiset hankkeet jotka on lueteltu tässä asiakirjassa. Valtuuston nähden sitovaa on vuoden 2016 investoinnit, hankkeen kokonaisarvo sekä hankkeen tarkoitus / tavoitteet. Investointiosassa on kohteittain määritelty vastuullinen hallintokunta / lautakunta / viranhaltija.

Talouskatsaus käsitellään jokaisen kuukauden jälkeen ao. lautakunnassa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Osavuosikatsaus tehdään maaliskuun ja kesäkuun sekä syyskuun toteuman jälkeen. Suunniteltuja toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi seurataan jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä (viimeksi hyväksytty suunnitelma talouden tasapainottamiseksi). Lisäksi seurantaa on myös tilinpäätöksen yhteydessä.

Valtuustolle raportoidaan sitovuustasoittain

5. KÄYTTÖTALOUS

Toimialat on esitetty sekä sisäiset että ulkoiset käyttötalousmenot yhteensä

Toimialat yhteensä

Toimialat yhteensä ulkoinen / sisäinen						
	TA 2018	TA 2017	TA-muutos 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17->18
KONSERNIPALVELUT(HALLINTOPALVELUT)						
TOIMINTATUOTOT	6 061 860	6 728 142		6 728 142	6 761 158	-9,9
TOIMINTAKULUT	-9 810 704	-10 506 509		-10 506 509	-10 031 041	-6,6
TOIMINTAKATE	-3 748 844	-3 778 367	0	-3 778 367	-3 269 883	-0,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-112 730	-73 280		-73 280	-71 766	53,8
LASKENNALLISET ERÄT	1 259 502	1 125 689		1 125 689	1 115 720	11,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 602 072	-2 725 958	0	-2 725 958	-2 225 929	-4,5
HYVINVOINTIPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	1 738 325	1 684 392	8 000	1 692 392	1 855 528	2,7
TOIMINTAKULUT	-19 929 232	-19 558 871	-42 630	-19 601 501	-19 614 572	1,7
TOIMINTAKATE	-18 190 907	-17 874 479	-34 630	-17 909 109	-17 759 044	1,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-328 413	-310 323		-310 323	-368 116	5,8
LASKENNALLISET ERÄT	-504 253	-447 003		-447 003	-454 319	12,8
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-19 023 573	-18 631 805	-34 630	-18 666 435	-18 581 478	1,9
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	3 927 356	3 978 609		3 978 609	3 593 824	-1,3
TOIMINTAKULUT	-33 435 320	-33 526 167		-33 526 167	-32 812 788	-0,3
TOIMINTAKATE	-29 507 964	-29 547 558	0	-29 547 558	-29 218 964	-0,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-88 711	-104 730		-104 730	-145 100	-15,3
LASKENNALLISET ERÄT	-572 487	-522 111		-522 111	-494 046	9,6
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-30 169 162	-30 174 399	0	-30 174 399	-29 858 110	
TEKNISET PALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	8 022 189	7 735 967		7 735 967	7 750 224	3,7
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					108 790	
TOIMINTAKULUT	-7 230 197	-6 884 002	-250 000	-7 134 002	-7 558 210	1,3
TOIMINTAKATE	791 992	851 965	-250 000	601 965	300 803	31,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 721 012	-2 562 452		-2 562 452	-2 455 754	6,2
LASKENNALLISET ERÄT	-182 762	-156 575		-156 575	-167 356	16,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 111 782	-1 867 062	-250 000	-2 117 062	-2 322 307	-0,2
Toimialat yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	19 749 730	20 127 110	8 000	20 135 110	19 960 734	-1,9
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					108 790	
TOIMINTAKULUT	-70 405 453	-70 475 549	-292 630	-70 768 179	-70 016 611	-0,5
TOIMINTAKATE	-50 655 723	-50 348 439	-284 630	-50 633 069	-49 947 088	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 250 866	-3 050 785		-3 050 785	-3 040 736	6,6
LASKENNALLISET ERÄT						
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-53 906 589	-53 399 224	-284 630	-53 683 854	-52 987 824	0,4

5.1 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut yhteensä esitetty oheisessa taulukossa. Seuraavalla sivulla esitetään konsernipalvelut sitovuustasoisittain erikseen omna kokonaisuutena.

KONSERNIPALVELUT						
ulkoinen / sisäinen	TA	TA	TA-muutos	TA	TP	Muutos %
	2018	2017	2017	2017 yht	2016	17 ->18
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	5 176 560	5 738 692		5 738 692	5 528 907	-9,8
MAKSUTUOTOT	548 500	626 000		626 000	889 815	-12,4
TUET JA AVUSTUKSET	237 500	257 450		257 450	258 592	-7,7
VUOKRATUOTOT	3 500	3 500		3 500	3 415	
MUUT TOIMINTATUOTOT	95 800	102 500		102 500	80 429	-6,5
TOIMINTATUOTOT	6 061 860	6 728 142		6 728 142	6 761 158	-9,9
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT						
PALKAT JA PALKKIOT	-4 281 375	-4 865 744	5 000	-4 860 744	-4 617 947	-11,9
HENKILÖSIVUKULUT						
ELÄKEKULUT	-1 132 249	-1 045 592		-1 045 592	-1 313 053	8,3
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-265 024	-351 409		-351 409	-415 558	-24,6
HENKILÖSIVUKULUT	-1 397 273	-1 397 001		-1 397 001	-1 728 611	
HENKILÖSTÖKORVAUKSET					71 634	
HENKILÖSTÖKULUT	-5 678 648	-6 262 745	5 000	-6 257 745	-6 274 924	-9,3
PALVELUJEN OSTOT						
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-304 500	-319 250		-319 250	-359 303	-4,6
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-3 027 977	-3 142 976		-3 142 976	-2 702 545	-3,7
PALVELUJEN OSTOT	-3 332 477	-3 462 226		-3 462 226	-3 061 848	-3,7
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-114 420	-107 400		-107 400	-62 280	6,5
AVUSTUKSET	-493 300	-507 300	-5 000	-512 300	-467 006	-3,7
VUOKRAT	-130 869	-102 298		-102 298	-105 664	27,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-60 990	-64 540		-64 540	-59 320	-5,5
TOIMINTAKULUT	-9 810 704	-10 506 509		-10 506 509	-10 031 041	-6,6
TOIMINTAKATE	-3 748 844	-3 778 367	0	-3 778 367	-3 269 883	-0,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-112 730	-73 280		-73 280	-71 766	53,8
LASKENNALLISET ERÄT	1 259 502	1 125 689		1 125 689	1 115 720	11,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 602 072	-2 725 958	0	-2 725 958	-2 225 929	-4,5

Konsernipalvelut sitovuustasoittain

Konsernipalvelut sitovuustasoittain						
sisäinen / ulkoinen						
	TA	TA	TA-muutos	TA	TP	Muutos %
	2018	2017	2017	2017 yht	2016	17 ->18
STRATEGINEN JOHTO(KONSERNIJAOSTO)	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	80 000	80 900		80 900	58 251	-1,1
TOIMINTAKULUT	-1 103 762	-1 154 541	-12 500	-1 167 041	-981 859	-5,4
TOIMINTAKATE	-1 023 762	-1 073 641	-12 500	-1 086 141	-923 607	-5,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 292	-28 762		-28 762	-28 676	-1,6
LASKENNALLISET ERÄT	-27 603	-25 800		-25 800	-33 776	7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 079 657	-1 128 203	-12 500	-1 140 703	-986 060	-5,4
MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	11 500	3 000		3 000	81 800	283,3
TOIMINTAKULUT	-117 478	-101 724	12 500	-89 224	-79 412	31,7
TOIMINTAKATE	-105 978	-98 724	12 500	-86 224	2 388	22,9
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-221	-221		-221	-129	
LASKENNALLISET ERÄT	-2 995	-2 321		-2 321	-13 289	29
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-109 194	-101 266	12 500	-88 766	-11 030	23
VAALIT 1. 1. 16>	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	27 000					100
TOIMINTAKULUT	-52 753	-22 051		-22 051	-1	139,2
TOIMINTAKATE	-25 753	-22 051	0	-22 051	-1	16,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-76					100
LASKENNALLISET ERÄT	-1 343	-538		-538		149,6
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-27 172	-22 589	0	-22 589	-1	20,3
TARKASTUSLAUTAKUNTA 1. 1. 16>	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTAKULUT	-39 102	-39 152		-39 152	-20 399	-0,1
TOIMINTAKATE	-39 102	-39 152	0	-39 152	-20 399	-0,1
LASKENNALLISET ERÄT	-1 048	-950		-950	-830	10,3
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-40 150	-40 102	0	-40 102	-21 230	0,1
HALLINTOPALVELUT/TOIMISTOT	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	323 430	465 564		465 564	463 544	-30,5
TOIMINTAKULUT	-1 972 253	-2 244 430		-2 244 430	-2 258 601	-12,1
TOIMINTAKATE	-1 648 823	-1 778 866	0	-1 778 866	-1 795 057	-7,3
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-81 080	-43 060		-43 060	-41 930	88,3
LASKENNALLISET ERÄT	1 152 205	1 314 216		1 314 216	1 342 324	-12,3
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-577 698	-507 710	0	-507 710	-494 663	13,8
LOMITUSPALVELUT	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	5 451 830	6 178 678		6 178 678	6 157 563	-11,8
TOIMINTAKULUT	-5 331 591	-6 059 377		-6 059 377	-5 936 585	-12
TOIMINTAKATE	120 239	119 301	0	119 301	220 977	0,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 237	-1 237		-1 237	-1 031	
LASKENNALLISET ERÄT	-134 090	-138 586		-138 586	-158 222	-3,2
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-15 088	-20 522	0	-20 522	61 725	-26,5
MAASEUTUTOIMI	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTAKULUT	-52 413	-52 479		-52 479	-39 311	-0,1
TOIMINTAKATE	-52 413	-52 479	0	-52 479	-39 311	-0,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 328					100
LASKENNALLISET ERÄT	-1 343	-1 225		-1 225	-1 246	9,6
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-55 084	-53 704	0	-53 704	-40 557	2,6
PALO- JA PELASTUSTOIMI 1 1 16>	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTAKULUT	-562 492	-558 743		-558 743	-558 543	0,7
TOIMINTAKATE	-562 492	-558 743	0	-558 743	-558 543	0,7
LASKENNALLISET ERÄT	-14 101	-12 831		-12 831	-12 874	9,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-576 593	-571 574	0	-571 574	-571 417	0,9
YMPÄRISTÖTOIMI 1. 1. 16>	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTAKULUT	-274 000	-274 012		-274 012	-156 329	
TOIMINTAKATE	-274 000	-274 012	0	-274 012	-156 329	
LASKENNALLISET ERÄT	-6 899	-6 276		-6 276	-6 368	9,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-280 899	-280 288	0	-280 288	-162 697	0,2
TYÖTERVEYSPALVELUT	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	168 100					100
TOIMINTAKULUT	-304 860					100
TOIMINTAKATE	-136 760	0	0		0	100
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-496					100
LASKENNALLISET ERÄT	296 719					100
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	159 463	0	0	0	0	100
Konsernipalvelut yhteensä	TA 2018			TA 2017		
TOIMINTATUOTOT	6 061 860	6 728 142		6 728 142	6 761 158	-9,9
TOIMINTAKULUT	-9 810 704	-10 506 509		-10 506 509	-10 031 041	-6,6
TOIMINTAKATE	-3 748 844	-3 778 367	0	-3 778 367	-3 269 883	-0,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-112 730	-73 280		-73 280	-71 766	53,8
LASKENNALLISET ERÄT	1 259 502	1 125 689		1 125 689	1 115 720	11,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 602 072	-2 725 958	0	-2 725 958	-2 225 929	-4,5

Strateginen johto (Konsernijaos)

Palvelussuunnitelman kuvaus

Konsernijaoksen tehtävänä on elinvoiman kehittäminen ja se sisältää seuraavat kustannuspaikat: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja, elinkeinopalvelut, seudun kehittäminen, markkinointi, Geopark-toiminta, avustukset, jäsenyydet, omaisuuden myynti, seudullinen joukkoliikenne, projektit sekä kehittäminen.

Kunnanjohtaja, elinkeinopalvelut, markkinointi sekä Geopark- toiminta

Perustettavien ja alkuvaiheessa olevien yritysten palvelut ostetaan Oulun seudun Uusyrityskeskuksesta. Humanpolis Oy:ltä hankitaan matkailupalveluja ja –hankkeiden hallinnointia. Geopark- toimintaan on varattu sopimuksen mukainen määräraha.

Kunnan viestintästrategiaan perustuva markkinointisuunnitelma tehdään käyttösunnitelman yhteydessä. Markkinointitoimenpiteet ovat pääosin vuodesta toiseen samoja (ilmoitukset, messut, sponsorisopimukset jne.), mutta myös ennakoimattomiin toimenpiteisiin on varauduttu.

Kunnanhallituksen harkinnanvaraisiin *avustuksiin* on varattu 35.000 euroa Kunnanhallitus päättää miten harkinnanvaraiset avustukset jaetaan eri hallintokuntien välillä.

Kyseessä olevaan kunnanjohtajan elinvoimatekijöiden kokonaisuuteen kuuluu hankkeita muun muassa:

- Oulun seudun Leader
- Valki- hanke
- Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjien hankinta-asiamieshanke
- Pohjois-Pohjanmaan yrittäjien omistajanvaihdos hanke

Kehittäminen

Sisältää kehittämispäällikön palkan ja ostoliikenteestä veteraanien ilmaiset matkaliput sekä palveluliikenteestä yleisen joukkoliikenteen kustannusosuuden. Kehittämisen toiminnalliset määrärahat ovat menokohdassa seudullinen joukkoliikenne, tulevaisuus- ja elinkeinojaosto, projektit, elinkeinot ja markkinointi, sekä OUMO- hankkeiden määräraha investoinneissa. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ottavat selvää, millä toimenpiteillä Oulujoen Montan alapuolisen vesistönsä säännöstelystä koituvia haittoja voidaan vähentää. Asiasta tulee tiedottaa kunnanvaltuustoa vuoden 2017 lopulla.

Konsernijaosto

KONSERNIJAOSTO	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	58 251	80 900	80 000	84 000	86 520
TOIMINTAKULUT	-981 859	-1 167 041	-1 103 762	-1 123 280	-1 134 512
TOIMINTAKATE (netto)	-923 607	-1 086 141	-1 023 762	-1 039 280	-1 047 992
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 676	-28 762	-28 292	-28 575	-28 861
LASKENNALLISET ERÄT	-33 776	-25 800	-27 603	-28 018	-28 299
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-986 060	-1 140 703	-1 079 657	-1 095 873	-1 105 152

Seudullinen joukkoliikenne

Muhoksen kunnan osuus Oulu-Muhos-välin kustannuksista, 399.800 euroa (netto). Muhoksen kunnan osuus 71 %:a ja Oulun osuus 29 %:a vähennettynä lipputuloilla ja valtiontuella. Summa sisältää myös Muhoksen osuuden seudullisen liikenteen kehittämispalveluista, ja joukkoliikenneorganisaation kustannuksista.

Vuonna 2018 yhteistyöhön Tyrnävän kunnan kanssa keskiasteen opiskelijoita palvelevan bussivuoroon Muhoksen ja Tyrnävän välillä, kustannuksia arvioidaan kertyvän Muhoksen kunnalle 27.000 euroa.

Maankäyttö- ja kaavoitus

MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS					
	TP 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	81 800	3 000	11 500	12 075	12 437
TOIMINTAKULUT	-79 412	-89 224	-117 478	-119 948	-121 147
TOIMINTAKATE (netto)	2 388	-86 224	-105 978	-107 873	-108 710
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-129	-221	-221	-223	-225
LASKENNALLISET ERÄT	-13 289	-2 321	-2 995	-3 040	-3 070
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-11 030	-88 766	-109 194	-111 136	-112 005

Vaalit

VAALIT 1. 1. 16>					
	TP 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT			27 000	28 350	29 201
TOIMINTAKULUT	-1	-22 051	-52 753	-53 965	-54 510
TOIMINTAKATE (netto)	-1	-22 051	-25 753	-25 615	-25 309
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			-76	-77	-78
LASKENNALLISET ERÄT		-538	-1 343	-1 363	-1 377
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1	-22 589	-27 172	-27 055	-26 764

Tarkastuslautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNTA 1 .1. 16>					
	TP 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTAKULUT	-20 399	-39 152	-39 102	-39 805	-40 204
TOIMINTAKATE (netto)	-20 399	-39 152	-39 102	-39 805	-40 204
LASKENNALLISET ERÄT	-830	-950	-1 048	-1 064	-1 075
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-21 230	-40 102	-40 150	-40 869	-41 279

Konsernipalvelut

Palvelussuunnitelman kuvaus:

Konsernipalvelut on keskushallintoyksikkö, jonka tehtävä on tuottaa tukipalveluita muille toimialoille. Konsernipalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea muita toimialoja (hallintokuntia) heidän omista tavoitteistaan. Konsernipalvelut sisältävät yleisen toimiston (arkiston, yhteispalvelupisteen ja toimistopalvelut), keskitetyn toimistopalvelun, kirjanpidon, palkanlaskennan sekä toiminnon kunnanhallituksen ja valtuuston kokousten valmistelussa sekä päätösten toimeenpanossa että työllisyyden hoito (työmarkkinaosuuden hoito) Vuoden 2018 alusta alkaen myös työterveyspalvelut kokonaisuudessaan kuuluu konsernipalveluiden vastuulle. Konsernipalvelut tuottavat lisäksi kaikille toimialoille keskitetyn ICT-ohjelmistojen sekä palvelinten ylläpidon ja käyttäjien ICT-tuen. Lisäksi konsernipalveluiden vastuulle kuuluu: lomituspalvelu, maaseututoimi, palo- ja pelastustoimi sekä ympäristötoimi.

Sitovuustason sisälle on vuoden 2017 talousarviossa siirretty työllistämisen kustannuspaikat. Työllisyystoimen toimintamallia, joka sisältää työllistämistoimenpiteet, kehitetään mahdollisuuksien mukaan nykyisen työllisyystilanteen ja kunnan vastuiden lisääntymisen mukaisesti kasvaviin haasteisiin vastaamiseksi. Nuorten työpajatoiminnan kanssa, joka kuuluu sosiaali- ja terveyspalveluiden alaisuuteen, tehdään tiivistä yhteistyötä.

Olemme mukana Oulun seudun työllisyyspalveluiden kehittämishankkeessa, jossa pääteemoina ovat seudun kuntien työllisyyspalvelujen yhteistyön, työhakijapalvelujen ja yritysyritystyön kehittäminen.

Nuorten kesätyöllistämässä on käytössä nuorten kesätyöseteliavustus yrityksiin työllistymisen tueksi ja kunnan kesätyöpaikkoja tarjotaan noin 70 nuorelle vuonna 2018.

Vuodelle 2018 merkittävänä investoinnin kohteena on edelleen koko ICT-järjestelmään liittyvät uusimiset erityisesti sosiaali- ja terveystoimen ja varhaiskasvatuksen sekä hyvinvointipalvelujen palveluihin liittyvät palvelut ja ohjelmistot. Lisäksi ICT palvelut palvelee sosiaali- ja terveystoimen Effica yms. päivityksissä, jotka ovat pakotettu suorittamaan edelleen vuoden 2018 aikana toimittajan (Tieto) asettamassa aikataulussa. Kyseiset investoinnit ovat suuruudeltaan lähes kaksinkertaiset normaaliin ICT investointeihin verrattuna kunnassamme.

Henkilöstön jaksamisen sekä tehtävänkuvan mukaisten velvoitteiden suoriutumisesta, konsernipalveluihin rekrytoidaan yksi henkilötyövuosi. Pääasiallinen tehtävänkuvasta tulee olemaan yhteispalvelupisteeseen, arkistointiin, hallinnointiin, tiedottamiseen että tietopalveluihin liittyvät tehtävät

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

- Yhteispalvelupisteen kehittäminen jatkuu
- Työllistämistoimiin pysyvä toimintamalli kunnassa huomioiden maakunta uudistus 2020

Projekti-määrärahat on budjetoitu konsernipalveluiden alle kohtaan strateginen johto. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on ennen projektien aloittamista käsiteltävä hallintosäännön mukaan. Projekteille tulee aina perustaa oma kustannuspaikka talouden seurannan helpottamiseksi. Muutkin hallintokunnat voivat talousarviovuoden puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät suoraan oman toiminnan kehittämiseen. Muiden hallintokuntien hankkeet

on sijoitettava keskitetysti oman hallinnon sitovuustasolle. Päättyneet projektit on erikseen raportoitava valtuustolle.

Muhoksen kunnan tuli käynnistää, selvitykset ja neuvottelut 2017 kirjanpidon ja maksuliikenteen keskittämisestä Monetraan. Konsernipalvelut on tehnyt selvityksen, josta valtuusto on antanut päätöksensä marraskuun kokouksessaan 2017.

Konsernipalvelut (Hallintopalvelut)

HALLINTOPALVELUT/TOIMISTOT	TP 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	463 544	465 564	323 430	339 602	349 791
TOIMINTAKULUT	-2 258 601	-2 244 430	-1 972 253	-2 014 523	-2 034 674
TOIMINTAKATE (netto)	-1 795 057	-1 778 866	-1 648 823	-1 674 921	-1 684 883
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-41 930	-43 060	-81 080	-81 892	-82 711
LASKENNALLISET ERÄT	1 342 324	1 314 216	1 152 205	1 210 361	1 246 989
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-494 663	-507 710	-577 698	-546 452	-520 605

Lomituspalvelut

Palvelussuunnitelman kuvaus:

Lomituspalvelulaki muuttui vuoden 2016 alusta. Lain myötä tuli merkittäviä muutoksia lomituspalvelujen toimintaan. Laki on edelleen muuttumassa vuoden 2018 maaliskuuhun mennessä.

Lomituspalvelut ovat Sosiaali- ja terveysministeriön alaista maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa, jota Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo. Palveluilla turvataan maatalousyrittäjien häiriötön toiminnan jatkuvuus sinä aikana, kun yrittäjä on vuosilomalla tai hän on sairauden, kuntoutuksen, opintojen yms. tilapäisten syiden vuoksi kykenemätön osallistumaan yrityksen tehtävien hoitoon. Toiminta tukee viljelijöiden ammatissa viihtymistä ja psyykkistä hyvinvointia. Lomituspalvelut edistävät myös kunnan taloutta ja työllisyyttä sekä osaltaan turvaavat maaseudun asuttamista ja elinvoimaa.

Muhoksen paikallisyksikön tehtävänä on tuottaa lakisääteiset lomituspalvelut Hailuodon, Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Pudasjärven, Siikajoen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien alueella toimiville maatalousyrittäjille Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti. Lomituspalvelua hallinnoi lomituspalvelujohtaja. Palveluita käyttää n.500 maatalousyrittäjää ja lomituspäiviä tehdään vuodessa noin 25 000.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

- Lomituspalvelun tavoitteena on vapauttaa yrittäjät lomalle tarjoamalla lomituspalvelut asiakaslähtöisesti, luotettavasti ja rehellisesti. Paikallisyksikkö toimii siten, että lomitusta koskevan lainsäädännön, asetusten ja muun ohjeiston sekä paikallisyksikköä sitovien sopimusten tarkoitus toteutuu hyvin.
- hallintoraha riittää hyvin hallintopalveluihin

Lautakunnan (hallituksen) hyväksymät tavoitteet:

- paikallisyksikkö järjestää lomituspalvelut tarkoituksen mukaisesti ja taloudellisesti
- lomittajien täydennyskoulutuksen järjestäminen vastaamaan tilojen muuttuvia tarpeita
- yhteistoimintaryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa

Talousarvion suunnittelua vaikeuttavat maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelulain uudistamisesta aiheutuvat säästötavoitteet vuodelle 2018.

Lomituspalvelut

LOMITUSPALVELUT					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	6 157 563	6 178 678	5 451 830	5 724 423	5 896 157
TOIMINTAKULUT	-5 936 585	-6 059 377	-5 331 591	-5 456 658	-5 511 225
TOIMINTAKATE (netto)	220 977	119 301	120 239	267 765	384 932
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 031	-1 237	-1 237	-1 249	-1 261
LASKENNALLISET ERÄT	-158 222	-138 586	-134 090	-136 101	-137 462
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	61 725	-20 522	-15 088	130 415	246 209

Maaseututoimi

Palvelussuunnitelman kuvaus:

Maaseutupalveluiden osalta on Tyrnävän kunta aloittanut isäntäkuntana palveluiden tuotannon vuoden 2013 alusta. Muhoksen kunnan maaseutuasiamies on siirtynyt Tyrnävän kunnan palvelukseen. Palvelutaso pyritään säilyttämään olemassa olevalla tasolla.

MAASEUTUTOIMI					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTAKULUT	-39 311	-52 479	-52 413	-53 216	-53 748
TOIMINTAKATE (netto)	-39 311	-52 479	-52 413	-53 216	-53 748
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			-1 328	-1 341	-1 354
LASKENNALLISET ERÄT	-1 246	-1 225	-1 343	-1 363	-1 377
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-40 557	-53 704	-55 084	-55 920	-56 479

Palo- ja Pelastustoimi

Palo- ja pelastustoimi kuuluu Oulu-Koillismaan pelastustoimeen keskuspaikkanaan Oulun kaupunki. Muhoksella sijaitsee oma paloasema, johon ollaan tekemässä mittava peruseränparannus 2017-2018 kevään aikana.

PALO- JA PELASTUSTOIMI 1 1 16>					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTAKULUT	-558 543	-558 743	-562 492	-570 929	-576 638
TOIMINTAKATE (netto)	-558 543	-558 743	-562 492	-570 929	-576 638
LASKENNALLISET ERÄT	-12 874	-12 831	-14 101	-14 313	-14 456
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-571 417	-571 574	-576 593	-585 242	-591 094

Ympäristötoimi

Sitovuustason alla ovat aiemmat ympäristöterveydenhuollon kustannuspaikat (eläinlääkintähuolto, terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu).

YMPÄRISTÖTOIMI 1 1 16>					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTAKULUT	-156 329	-274 012	-274 000	-278 110	-280 891
TOIMINTAKATE (netto)	-156 329	-274 012	-274 000	-278 110	-280 891
LASKENNALLISET ERÄT	-6 368	-6 276	-6 899	-7 002	-7 072
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-162 697	-280 288	-280 899	-285 112	-287 963

Työterveyspalvelut

Työterveyspalvelut tulevat sisältämään palvelusopimuksen mukaisesti Muhoksen kunnan henkilöstön työterveyspalvelut Oulun Työterveys Oy:ltä 1.4.2018 alkaen sekä lomituspalvelujen osalta 1.6.2018 alkaen. Työterveyspalveluista laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma, jonka perusteella työterveyspalveluita ohjataan.

Muhoksen työterveyshuolto hoitaa kunnan henkilökunnan työterveyshuollon ja tarjoaa palveluja myös kunnan alueella toimiville yrityksille ja yrittäjille sopimuksen mukaan. Työterveyshuollossa on 2 terveydenhoitajaa, 0,5 toimistotyöntekijää ja yhden terveyskeskuslääkärin tehtäviin kuuluu myös työterveyshuolto.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Työterveyspalvelujen tarjoaminen Muhoksella.
- Työterveyspalvelujen järjestäminen siirtyy Oulun Työterveys Oy:n toiminnaksi 1.4.2018 mennessä.
Palvelut tulee tuottaa kustannustehokkaasti

Sosiaali - ja terveyslautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Työterveyshuollon palvelujen tuottaminen taloudellisesti ja tehokkaasti Muhoksen toimipisteessä siirtoon saakka

TYÖTERVEYSPALVELUT									
	TP		TA		TA		TS		TS
	2016		2017 yht		2018		2019		2020
TOIMINTATUOTOT	307 134		310 500		168 100		176 505		181 800
TOIMINTAKULUT	- 279 087	-	344 522	-	304 860	-	309 950	-	313 049
TOIMINTAKATE (netto)	28 047	-	34 022	-	136 760	-	133 445	-	131 249
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 559	-	521	-	496	-	501	-	506
LASKENNALLISET ERÄT	- 6 783	-	7 923		296 719		311 823		321 333
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	20 705	-	42 466		159 463		177 877		189 578

5.2 HYVINVOINTILAUTAKUNTA - HYVINVOINTIPALVELUT

Hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin

HYVINVOINTIPALVELUT						
	TA 2018	TA 2017	TA-muutos 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17->18
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	682 963	645 595		645 595	801 428	5,8
MAKSUTUOTOT	772 587	805 300		805 300	803 197	-4,1
TUET JA AVUSTUKSET	124 695	88 751	8 000	96 751	128 367	28,9
VUOKRATUOTOT	154 080	139 346		139 346	118 016	10,6
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 000	5 400		5 400	4 520	-25,9
TOIMINTATUOTOT	1 738 325	1 684 392	8 000	1 692 392	1 855 528	2,7
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT						
PALKAT JA PALKKIOT	-10 034 992	-9 775 528	-30 595	-9 806 123	-9 834 546	2,3
HENKILÖSIVUKULUT						
ELÄKEKULUT	-1 945 856	-1 902 075	-5 217	-1 907 292	-2 010 258	2
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-386 942	-481 056	-1 406	-482 462	-605 584	-19,8
HENKILÖSIVUKULUT	-2 332 798	-2 383 131	-6 623	-2 389 754	-2 615 843	-2,4
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	55 450	40 600		40 600	118 226	36,6
HENKILÖSTÖKULUT	-12 312 340	-12 118 059	-37 218	-12 155 277	-12 332 162	1,3
PALVELUJEN OSTOT						
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-281 731	-270 398		-270 398	-210 494	4,2
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-2 965 708	-2 956 922	-3 000	-2 959 922	-2 964 561	0,2
PALVELUJEN OSTOT	-3 247 439	-3 227 320	-3 000	-3 230 320	-3 175 055	0,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-457 978	-415 877	-1 500	-417 377	-453 344	9,7
AVUSTUKSET	-1 187 300	-1 204 800		-1 204 800	-1 206 225	-1,5
VUOKRAT	-2 688 059	-2 555 205		-2 555 205	-2 390 728	5,2
MUUT TOIMINTAKULUT	-36 116	-37 610	-912	-38 522	-57 057	-6,2
TOIMINTAKULUT	-19 929 232	-19 558 871	-42 630	-19 601 501	-19 614 572	1,7
TOIMINTAKATE	-18 190 907	-17 874 479	-34 630	-17 909 109	-17 759 044	1,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-328 413	-310 323		-310 323	-368 116	5,8
LASKENNALLISET ERÄT	-504 253	-447 003		-447 003	-454 319	12,8
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-19 023 573	-18 631 805	-34 630	-18 666 435	-18 581 478	1,9

Hyvinvointipalvelut sitovuustasoittain

Hyvinvointipalvelut sitovuustasoittain						
	TA 2018	TA 2017	TA-MUUTOS 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17->18
HALLINTO/SIVISTYSTOIMI						
TOIMINTATUOTOT	19 195	10 000		10 000	30 323	92
TOIMINTAKULUT	-281 122	-271 973		-271 973	-272 946	3,4
TOIMINTAKATE	-261 927	-261 973	0	-261 973	-242 623	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 660	-1 659		-1 659	-2 581	60,3
LASKENNALLISET ERÄT	-7 076	-6 141		-6 141	-6 783	15,2
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-271 663	-269 773	0	-269 773	-251 987	0,7
KIRKONKYLÄN KOULU						
TOIMINTATUOTOT	25 500	2 426		2 426	187	951,1
TOIMINTAKULUT	-2 674 620	-2 628 637		-2 628 637	-2 663 389	1,7
TOIMINTAKATE	-2 649 120	-2 626 211	0	-2 626 211	-2 663 201	0,9
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-64 078	-95 267		-95 267	-117 726	-32,7
LASKENNALLISET ERÄT	-69 650	-62 676		-62 676	-61 600	11,1
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 782 848	-2 784 154	0	-2 784 154	-2 842 528	
MUU PERUSOPETUS						
TOIMINTATUOTOT	44 100	35 105		35 105	84 784	25,6
TOIMINTAKULUT	-3 302 380	-3 339 242	13 600	-3 325 642	-3 537 672	-0,7
TOIMINTAKATE	-3 258 280	-3 304 137	13 600	-3 290 537	-3 452 888	-1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-31 103	-19 707		-19 707	-27 115	57,8
LASKENNALLISET ERÄT	-81 400	-72 383		-72 383	-76 827	12,5
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 370 783	-3 396 227	13 600	-3 382 627	-3 556 830	-0,4
ERITYISOPETUS/LAITOSKOULUT						
TOIMINTATUOTOT	62 000	80 219		80 219	140 871	-22,7
TOIMINTAKULUT	-1 443 196	-1 392 879	-44 230	-1 437 109	-1 427 117	0,4
TOIMINTAKATE	-1 381 196	-1 312 660	-44 230	-1 356 890	-1 286 246	1,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-802		-802	-802	-100
LASKENNALLISET ERÄT	-36 488	-32 217		-32 217	-31 285	13,3
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 417 684	-1 345 679	-44 230	-1 389 909	-1 318 333	2
YLÄKOULU						
TOIMINTATUOTOT	334 275	308 843		308 843	371 770	8,2
TOIMINTAKULUT	-3 473 613	-3 392 074		-3 392 074	-3 472 817	2,4
TOIMINTAKATE	-3 139 338	-3 083 231	0	-3 083 231	-3 101 046	1,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-82 869	-79 329		-79 329	-84 516	4,5
LASKENNALLISET ERÄT	-88 801	-78 104		-78 104	-77 104	13,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 311 008	-3 240 664	0	-3 240 664	-3 262 666	2,2
LUKIO						
TOIMINTATUOTOT		1 233		1 233	125	-100
TOIMINTAKULUT	-1 064 108	-1 067 161	-4 000	-1 071 161	-1 083 763	-0,7
TOIMINTAKATE	-1 064 108	-1 065 928	-4 000	-1 069 928	-1 083 638	-0,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 810	-10 984		-10 984	-13 518	34,8
LASKENNALLISET ERÄT	-26 839	-24 848		-24 848	-25 194	8
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 105 757	-1 101 760	-4 000	-1 105 760	-1 122 350	
VARHAISKASVATUS						
TOIMINTATUOTOT	529 387	582 673		582 673	569 035	-9,1
TOIMINTAKULUT	-5 269 223	-5 246 566		-5 246 566	-4 988 741	0,4
TOIMINTAKATE	-4 739 836	-4 663 893	0	-4 663 893	-4 419 706	1,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-42 667	-22 306		-22 306	-27 888	91,3
LASKENNALLISET ERÄT	-132 509	-119 983		-119 983	-125 139	10,4
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 915 012	-4 806 182	0	-4 806 182	-4 572 734	2,3

	TA 2018	TA 2017	TA-MUUTOS 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17->18
HALLINTO/VAPAA-AIKATOIMI						
TOIMINTATUOTOT	30 000	32 640		32 640	31 188	-8,1
TOIMINTAKULUT	-56 867	-59 896		-59 896	-56 049	-5,1
TOIMINTAKATE	-26 867	-27 256	0	-27 256	-24 860	-1,4
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 182	-1 208		-1 208	-1 846	163,4
LASKENNALLISET ERÄT	-1 507	-1 368		-1 368	-1 522	10,2
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-31 556	-29 832	0	-29 832	-28 229	5,8
KIRJASTO						
TOIMINTATUOTOT	17 000	16 000		16 000	17 696	6,3
TOIMINTAKULUT	-536 009	-530 739		-530 739	-500 805	1
TOIMINTAKATE	-519 009	-514 739	0	-514 739	-483 110	0,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-23 051	-22 479		-22 479	-24 283	2,5
LASKENNALLISET ERÄT	-13 575	-12 151		-12 151	-12 458	11,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-555 635	-549 369	0	-549 369	-519 851	1,1
KULTTUURI						
TOIMINTATUOTOT	23 600	10 000		10 000	11 364	136
TOIMINTAKULUT	-177 619	-131 760		-131 760	-121 971	34,8
TOIMINTAKATE	-154 019	-121 760	0	-121 760	-110 607	26,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 510	-3 946		-3 946	-7 437	90,3
LASKENNALLISET ERÄT	-4 524	-2 994		-2 994	-2 907	51,1
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-166 053	-128 700	0	-128 700	-120 951	29
OULUJOKI-OPISTO						
TOIMINTATUOTOT	448 688	408 273	8 000	416 273	409 825	7,8
TOIMINTAKULUT	-572 582	-516 715	-8 000	-524 715	-530 580	9,1
TOIMINTAKATE	-123 894	-108 442	0	-108 442	-120 755	14,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 593	-1 176		-1 176	-1 167	120,5
LASKENNALLISET ERÄT	-14 452	-11 741		-11 741	-11 629	23,1
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-140 939	-121 359	0	-121 359	-133 550	16,1
NUORISO						
TOIMINTATUOTOT	9 500	8 000		8 000	4 926	18,8
TOIMINTAKULUT	-111 403	-107 277		-107 277	-96 287	3,8
TOIMINTAKATE	-101 903	-99 277	0	-99 277	-91 361	2,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-554	-623		-623	-673	-11,1
LASKENNALLISET ERÄT	-2 864	-2 459		-2 459	-2 631	16,5
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-105 321	-102 359	0	-102 359	-94 665	2,9
LIIKUNTAPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	91 300	88 200		88 200	84 684	3,5
TOIMINTAKULUT	-626 058	-545 005		-545 005	-525 775	14,9
TOIMINTAKATE	-534 758	-456 805	0	-456 805	-441 091	17,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 507	-1 442		-1 442	-721	4,5
LASKENNALLISET ERÄT	-15 975	-12 437		-12 437	-11 766	28,4
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-552 240	-470 684	0	-470 684	-453 578	17,3
JÄÄHALLI						
TOIMINTATUOTOT	103 780	100 780		100 780	98 751	3
TOIMINTAKULUT	-163 582	-160 798		-160 798	-159 276	1,7
TOIMINTAKATE	-59 802	-60 018	0	-60 018	-60 525	-0,4
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-375		-375	-1 499	-100
LASKENNALLISET ERÄT	-4 069	-3 685		-3 685	-3 599	10,4
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-63 871	-64 078	0	-64 078	-65 622	-0,3
ULKOLIIKUNTAPAIKAT						
TOIMINTAKULUT	-176 850	-168 149		-168 149	-177 386	5,2
TOIMINTAKATE	-176 850	-168 149	0	-168 149	-177 386	5,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-51 829	-49 020		-49 020	-56 343	5,7
LASKENNALLISET ERÄT	-4 524	-3 816		-3 816	-3 876	18,6
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-233 203	-220 985	0	-220 985	-237 605	5,5
Hyvinvointipalvelut yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	1 738 325	1 684 392	8 000	1 692 392	1 855 528	2,7
TOIMINTAKULUT	-19 929 232	-19 558 871	-42 630	-19 601 501	-19 614 572	1,7
TOIMINTAKATE	-18 190 907	-17 874 479	-34 630	-17 909 109	-17 759 044	1,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-328 413	-310 323		-310 323	-368 116	5,8
LASKENNALLISET ERÄT	-504 253	-447 003		-447 003	-454 319	12,8
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-19 023 573	-18 631 805	-34 630	-18 666 435	-18 581 478	1,9

Hyvinvointipalvelut

Toiminnan kuvaus

Muhoksen kunnassa on kuusi vuosiluokkien 0-6 koulua (Huovila, Hyrkki, Kirkonkylä, Korivaara, Kylmälänkylä ja Laitasaari), yksi vuosiluokkien 7-9 peruskoulu, yksi vuosiluokkien 0-9 erityiskoulu (Oulujoen koulu; Oulujoen perhekodin yksikkö) ja lukio. Kunnanjohtaja on kunnan johtoryhmässä 9.10.2017 ohjeistanut, että talousarviovalmistelussa määrärahat Kylmälänkylän koululle varataan kevätlukukaudeksi 2018. Varhaiskasvatuspalveluja tarjotaan kahdessa päiväkodissa (Koivulehto ja Päivärinteen päiväkot), perhepäivähoidossa ja yhdessä ryhmäperhepäivähoitokodissa (Tenavat). Vapaa-aikapalveluihin kuuluu kirjasto, kulttuuri, Oulujoki-Opisto ja nuoriso- ja liikuntapalvelut. Hallintokunnan sitovuustasoja on 15: hallinto, Kirkonkylän koulu, Muhoksen yläkoulu, muu perusopetus, erityisopetus/laitoskoulut, lukio-opetus, varhaiskasvatus, hallinto/vapaa-aikatoimi, kirjasto, kulttuuri, Oulujoki-opisto, nuoriso, liikuntapalvelut, jäähalli ja ulkoliikuntapaikat.

Palvelusuunnitelma

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on turvata laadukkaat ja tasa-arvoiset perusopetus- ja lukiopalvelut sekä varhaiskasvatuspalvelut kuntalaisille ja Muhokselle sijoitetuille lapsille ja nuorille. Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti ja kysyntää vastaavasti monipuolisia ja laadukkaita elämänlaatua ja terveyttä edistäviä vapaa-aikapalveluita. Hyvinvointilautakunta asettaa hallintokunnan keskeiset tavoitteet toiminnalle hyväksyessään kuntakohtaisen opetussuunnitelman ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat suunnitelmat ja muut hallintokunnan toimintaa ohjaavat asiakirjat. Muhoksen kunnanvaltuusto vahvistaa vuosittain kuntakohtaisen strategian, jonka pohjalta hyvinvointilautakunta laatii hyvinvointipalveluiden strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuosisikastausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Hyvinvointipalveluiden keskeiset painopisteet vuonna 2018 liittyvät uuden opetussuunnitelman sisältöjen toteuttamiseen, oppilas- ja opiskelijahuoltolain toteuttamiseen, resurssien tasapuolisempaan kohdentamiseen, työssä jaksamisen parantamiseen ja yhteiskäytäntöjen ja kokonaisuuden kehittämiseen. Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa Muhoksen kunnan omien erityisen tuen menetelmien vahvistamiseen ja konsultaatiomallien kehittämiseen. Varhaiskasvatuskasvatuksen tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin tukeminen tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti kunkin lapsen yksilöllisistä tarpeista, vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista lähtien. Vuoden 2018 merkittävimpänä kulttuuripalveluiden toimenpiteenä on nostaa nykyinen 0,95 henkilöresurssi 1,2:een. Lisäksi tavoitteena on eri toimijoiden kanssa saada kulttuurikeskuksesta ja auditoriosta vetovoimainen ja viihtyisä tapahtumapaikka. Oulujoki-Opiston tavoitteena on toimialueen tarpeita vastaava ja saavutettava laadukas opetustoiminta. Liikuntapalveluiden tavoitteena on aloittaa Muhoksella kuntalaiset-kuntoon terveysliikunnan toimintamallin mukainen liikuntaneuvonta, johon haetaan valtionavustusta yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

Varhaisen tuen ja yhteistyön lisääminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä; oikein kohdennetulla tuella vähennetään myöhemmässä vaiheessa tapahtuvaa nuorten syrjäytymistä ja varmistetaan osaltaan, että koko ikäluokka sijoittuu peruskouluopintojen jälkeen 2. asteen koulutukseen. Yrittäjäyyskasvatuksen suunnitelmallisella kehittämisellä lisätään lasten ja nuorten kykyä ottaa ja kantaa vastuuta omasta tulevaisuudestaan. Painopisteinä tulee olemaan palvelutuotannon kehittäminen ja palvelutarpeen tuominen yhä paremmin esille asiakkaan

näkökulmasta investointeja suunniteltaessa. Kehittämistarpeisiin vastataan mm. osallistumalla erilaisiin seutukunnallisiin ja valtakunnallisiin projekteihin sekä tutkimalla kriittisesti hallintokunnan omaa toimintaa ja tarvittaessa muuttamalla toimintatapoja. Erityistä huomiota kiinnitetään erityisopetuksen resurssien oikeaan kohdentamiseen ja varhaiseen puuttumiseen (mm. starttiluokat 0-2 ja 0-3 luokan oppilaille). Pyrkimyksenä on toteuttaa palvelut mahdollisimman pitkälti oman kunnan opetuspalveluna.

Keskeisen haasteen Muhoksen hyvinvointipalveluiden palvelutuotannon tavoitteiden saavuttamiselle asettaa lasten ja nuorten ikäluokkien kasvu Korivaaran ja Laitasaaren koulun oppilaaksiottoalueilla. Haasteen asettaa epävarmuus myös maahanmuuttajien vaikutuksesta opetuksen järjestämiseen. Tällä hetkellä valmistavaa opetusta ei ole, mutta millainen on tilanne jatkossa yläkoulun ja alakoulujen osalta. Väestönkasvu lisää sekä käyttötalouteen että investointeihin kohdistuvia paineita. Hyvinvointipalveluiden tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seurantaa ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Talouden seurantaa ja reagointia muutoksiin parannetaan edelleen myös yksikkötasolla. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarvioraamin rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Muhoksella noudatetaan lähikouluperiaatetta opetuksen järjestämisen edellytykset huomioiden. Lähikouluperiaate lisää koulukohtaista oppilaiden erityisen tuen tarvetta ja sitä kautta taloudellisten resurssien tarvetta mm. erityisopetustuntien järjestämisen osalta. Erityisen tuen oppilaiden määrä on kasvanut ja tuen tarve on lisääntynyt myös varhaiskasvatuksessa. Lisäksi haasteeksi nousee opetusteknologian yhä suurempi merkitys perus- ja lukio-opetuksen toteuttamisessa (osittain sähköiseen ylioppilaskirjoitukseen siirryttiin syksystä 2016 alkaen) ja toisaalta em. teknologian mahdollisuuksien tasapuolinen tarjoaminen ja hyödyntäminen eri puolilla kuntaa.

Varhaiskasvatuksen haasteina ovat mm. tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen, varhaiserityiskasvatuksen kehittäminen sekä perhepäivähoidon varahoidon että varahenkilöstön kehittäminen ja resursointi.

Palvelutuotannon muutokset

Talousarvioesitys sisältää kulttuurituottajan sekä Oulujoki-Opiston päätoimisen tuntiopettajan (musiikkikoulu).

Hallinto

Toiminnan kuvaus

Hallinnon menot sisältävät hyvinvointilautakunnan ja koulutoimiston menot (toimialajohtaja, toimistonhoitaja, johtava koulunkäyntiavustaja 40 %, 31.7.2018 saakka).

Palvelusuunnitelma

Hyvinvointipalvelujen hallinnon tavoitteena on yhteistyön ja hyvän hallinnon edellytysten kehittäminen, sisäisen valvonnan toteuttaminen ja palvelujen toteuttamista selkeyttävien ohjeistusten laatiminen yhdessä esimiesten ja hyvinvointilautakunnan kanssa. Hallinto panostaa asiakaspalveluun ja avoimeen tietoon kuntalaisille sekä oman organisaation työntekijöille. Hyvinvointipalveluiden hallinto avustaa kuntalaisia päätöksentekoon liittyvien lomakkeiden käytössä, ohjeistaa oikaisunhaussa ja erilaisissa laskutukseen liittyvissä asioissa. Toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä kuntalaisten ja muiden hallintokuntien kanssa hyvinvointipalveluiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Keskeiseksi hallintoon liittyväksi haasteeksi vuonna 2018 nousee henkilöstöressurssien riittävyys ja henkilöstön työssä jaksaminen ja työn hyvinvointi. Nykyisillä resursseilla hallinnon jaksamiseen, hallintokunnan ja koko kunnan kehittämiseen ei jää aikaa. Hyvinvointipalveluiden hallinnon painopiste vuonna 2018 tulee olemaan oman organisaation ja kunnan muiden hallintokuntien kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen entisestään.

HALLINTO/SIVISTYSTOIMI					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	30 323	10 000	19 195	20 155	20 760
TOIMINTAKULUT	-272 946	-271 973	-281 122	-287 508	-290 384
TOIMINTAKATE (netto)	-242 623	-261 973	-261 927	-267 353	-269 624
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 581	-1 659	-2 660	-2 687	-2 714
LASKENNALLISET ERÄT	-6 783	-6 141	-7 076	-7 182	-7 254
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-251 987	-269 773	-271 663	-277 222	-279 592

Projektit

Projekteilla toteutetaan hyvinvointipalvelujen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Hyvinvointilautakunta asettaa kunkin projektin kehittämistavoitteet projektisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Perusopetuksen projektit on toteutettu siten, että ne on sijoitettu opetustoimen hallinnon talousarvion alaisuuteen. Vuonna 2018 hyvinvointipalvelut toteuttavat seuraavia kehittämisprojekteja:

- Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen
- Hyrkin koulun Erasmus + -hanke
- Vapaan sivistystyön laadun ja kehittämisen hanke / Oulujoki – Opisto

Opetushallitus on myöntänyt Muhoksen kunnalle 8 000 euroa valtionavustusta kerhotoiminnan kehittämiseen vuosille 2017 – 2018. Hankkeeseen liittyy omarahoitusosuus, joka on Muhoksen kunnan osalta 3 429 euroa. Hankkeen kokonaismenot ovat 11 429 euroa.

Opetushallitus on myöntänyt Hyrkin koululle 16 500 euroa avustusta Erasmus + KA2 strategiaan kumppanuushankkeisiin vuosille 2017 – 2019. Kyseessä on strateginen kumppanuushanke, jonka tavoitteena on innovoida yleissivistävää koulutusta, edistää yhteistyö ja vaihtaa hyviä käytänteitä, kumppanikoulujen kanssa (Unkarissa ja Portugalissa). Hyrkin koulun kumppanuushankkeen aiheena on ”Nonviolent Communication and peer meditation” (yhtäläisyyttä esimerkiksi vertaissovittelun kanssa). Hankkeen avulla rahoitetaan mm. oppilas- ja opiskelijavaihtoa.

Opetushallitus on tehnyt 21.4.2017 päätöksen valtion vuoden 2017 talousarvion rahoituksella tuettavista vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämishankkeista. Oulujoki-Opisto sai ainoana sivistystyön opistona Oulun seudulta rahoitusta toiminnan kehittämiseen. Rahoitusta myönnettiin 85 % eli 8000 euroa ja hankkeen omavastuuosuus 15 % eli 1412 euroa. Hanke on alkanut 1.9.2017 ja päättyy viimeistään 31.12.2018. Oulujoki-Opiston toiminnan kehittämishankkeessa v. 2017 - 2018, kehitetään pienen opiston palveluprosesseja, uudistetaan kurssitarjontaa ja tuotetaan uudenlaista toimintaa sekä tapahtumia kuntalaisille. Hankkeessa kehitetään opettajien osaamista, työaikaresurssien käyttöä ja uudistetaan opetussisältöjä.

Toimenpiteet

1. Talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet ohjelman mukaisesti. Ohjelma sisältää lukuisia koko hyvinvointipalvelujen koskevia aiheita, joiden selvittämiseen ja ohjaamiseen tarvitaan hallinnon koko tehokas työpanos. Ohjelma edellyttää kiinteää yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa.
2. Seutuyhteistyön aktiivinen hyödyntäminen.
3. Sisäisen valvonnan tehostaminen.

Kirkonkylän koulu

Toiminnan kuvaus

Kirkonkylän koulussa annetaan perusopetusta vuosiluokilla 0-6 sekä pienluokkaopetusta kolmessa eri pienluokassa; 0-2, 1-6 ja 0-9. Pienluokat ovat alakoulujen yhteisiä kunnallisia ryhmiä. Koululla on 509 oppilasta (tilanne 20.9.2017). Koulun tiloissa järjestetään AP (9.10 alkaen) IP toimintaa 1-2 luokkalaisille oppilaille. Perusopetusryhmiä koululla on 27, joista kolme on esiopetusryhmää.

Kirkonkylän koulun toiminnassa korostuu turvallisen, oppimiseen motivoivan ja viihtyisän oppimisympäristön luominen. Ulkoisten puitteiden ohella keskeistä on koulun henkilökunnan ja oppilaiden luoma oppimisilmapiiri. Oppimista ja hyvää kasvua tukevassa ilmapiirissä oppilasta kannustetaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen, luovuuteen ja oman toiminnan arviointiin. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia itsenäiseen ja yhteisölliseen oppimiseen. Kirkonkylän koulussa oppilaat ja opiskelijat ovat aktiivisia, yhteistyökykyisiä ja vastuuta ottavia itsenäisiä oppilaita. Oppilaat viihtyvät hyvin oppimisympäristössään. Oppimistilanteet ovat rauhallisia ja hyvin suunniteltuja. Avoin, kiireetön ja joustava kulttuuri edistää kouluyhteisön jäsenten terveyttä ja auttaa työssä jaksamisessa. Opetuksessa huomioidaan oppilaan erilaiset oppimistavat. Oppilaita tuetaan oppimistilanteissa henkilökohtaisten tarpeiden mukaan. Kaikessa kasvatus- ja oppimisympäristön toiminnassa huomioidaan lasten ja nuorten fyysinen ja psyykinen turvallisuus sekä yksilölliset tarpeet.

Palvelusuunnitelma

Koulun palvelua ja palvelurakennetta kehitettäessä lähtökohtana on Muhoksen kunnan yleinen strategia sekä kunnan velvollisuus opetuksen järjestämiseen. Muhoksen hyvinvointilautakunta on määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti erityistä tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää tuen tarvetta.

Koulun toimintaa ja opetusta ohjaa opetussuunnitelma. Opetus järjestetään uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Opetussuunnitelmauudistuksen keskeisinä tavoitteina on vahvistaa oppilaan aktiivisuutta, lisätä opiskelun merkityksellisyyttä ja mahdollistaa onnistumisen kokemukset jokaiselle oppilaalle. Lapsia ja nuoria ohjataan ottamaan vastuuta opiskelustaan ja jokaista oppilasta tuetaan opinnoissa. Oppilas asettaa tavoitteita, ratkaisee ongelmia ja arvioi oppimistaan tavoitteiden pohjalta. Oppilaan kokemukset, tunteet, kiinnostuksen kohteet ja vuorovaikutus toisten kanssa luovat pohjaa oppimiselle. Opettajan tehtävänä on opettaa ja ohjata oppilaita elinikäisiksi oppijoiksi ottamalla huomioon oppilaiden yksilölliset tavat oppia.

Uudistuksessa on haluttu kehittää etenkin peruskoulun oppimisympäristöjä ja työtapoja. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja innostaa oppimaan. Luokkahuoneen lisäksi oppimisympäristöinä käytetään yhä enemmän myös koulun ulkopuolisia ympäristöjä: liikutaan luonnossa ja vierailaan esimerkiksi museoissa tai yrityksissä. Pelit ja muut virtuaaliset ympäristöt kuuluvat myös oppimisympäristöihin. Teknologialla on yhä suurempi merkitys koulun arjessa, ja oppilaat voivat entistä paremmin osallistua omien oppimisympäristöjensä kehittämiseen ja valitsemiseen. Jokaisen oppiaineen opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja siten, että oppilaat oppivat myös erilaisia taitoja niiden myötä. Opetussuunnitelmien tehtävänä on ensisijaisesti ohjata opettajien työtä, mutta myös antaa tietoa koulun ulkopuolisille koulun toiminnasta. Erityisesti oppilaiden vanhemmille opetussuunnitelma on tiedonlähde, jonka avulla on mahdollista tarkastella lasten koulutyötä.

Koulun esiopetuksen ja perusopetuksen koulutusstrategian visiona ovat kunnalliset perusopetuksen tavoitteet niin, että Kirkonkylän koulu tunnetaan koulumyönteisyydestä sekä hyvistä koulutuspalveluista.

Esi- ja perusopetuksen toiminta-ajatus on turvata oppijan oppiminen ja kasvu henkilökohtaisten edellytysten mukaan niin, että hän suorittaa oppivelvollisuutensa jatko-opinnot mahdollistavalla tavalla.

Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 31.5.2017 § 79. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien antamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt Kirkonkylän koulun työsuunnitelman kokouksessaan 13.9.2017 § 43.

Toimenpiteet

1. Opetus annetaan opetussuunnitelman mukaisena.
2. Opetustiloja tulee olla käytössä riittävästi ja ne tulee olla varusteltu uuden opetussuunnitelman mahdollistavalla välineistöllä ja kalustolla.
3. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa. Laitteistoa tulee olla käytössä riittävästi.
4. Koulun perusopetusryhmien määrää suunniteltaessa luokkien ryhmäkoot tulee pitää kohtuullisia.
5. Henkilökunnan koulu -ja työviihtyvyyttä ja työssä jaksamista tuetaan aktiivisesti.
6. Opettajien ammatillista kasvua ja mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen tuetaan.
7. Erityisopetuksen tukipalvelut mitoitetaan siten, että erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat opiskella lähikoulussa yleisopetusluokassa lähikouluperiaatteen ja integraation mukaisesti. Erityisopetuksen kunnallisia pienryhmiä tulee olla tarjolla niille oppilaille, jotka erityisesti hyötyvät pienryhmässä tapahtuvasta opiskelusta tai jotka tarvitsevat erityisin perustein opiskelupaikaksi pienryhmän.

KIRKONKYLÄN KOULU					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	187	2 426	25 500	26 775	27 578
TOIMINTAKULUT	-2 663 389	-2 628 637	-2 674 620	-2 732 228	-2 759 550
TOIMINTAKATE (netto)	-2 663 201	-2 626 211	-2 649 120	-2 705 453	-2 731 972
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-117 726	-95 267	-64 078	-64 719	-65 366
LASKENNALLISET ERÄT	-61 600	-62 676	-69 650	-70 695	-71 402
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 842 528	-2 784 154	-2 782 848	-2 840 867	-2 868 740

Muhoksen yläkoulu

Toiminnan kuvaus

Muhoksen yläkoulu tarjoaa kunnan oppivelvollisille oppilaille perusopetuksen luokkien 7. – 9. opetusta perusopetuslain ja -asetuksen sekä valtakunnallisen että kunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Muhoksen yläkoulun hallinnolliseen alaisuuteen kuuluu Oulujoen koulu (erityiskoulu). Muhoksen yläkoulun rehtori toimii Oulujoen koulun rehtorina. Oulujoen koulun koulusihteerinä toimii Muhoksen yläkoulun ja lukion yhteinen koulusihteerä.

Oulujoen koulun toimii Oulujoen perhekodin yhteydessä. Oulujoen koulun lisäksi perusopetusta annetaan kunnassa sijaitsevien perhekotien oppilaille joko yleisopetuksen ryhmässä tai pienryhmässä Muhoksen yläkoululla. Tarvittaessa Muhokselle sijoitetun nuoren koulupaikasta neuvotellaan Nuorten Ystävien kanssa.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tavoitteena on antaa muhoslaisille oppivelvollisille mahdollisimman hyvä lähtökohta toisen asteen koulutukseen ja elämään suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaille on rakennettu virikkeitä antava ja turvallinen kouluympäristö. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan mahdollisimman pitkälle oppivelvollisen henkilökohtaiset tarpeet mm. erityisopetusta ja muita tukitoimia kehittämällä.

Muhoksen yläkoululla ja Oulujoen koululla on käytössä ns. joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamalli. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työssäoppiminen. JOPO-toimintaa toteutetaan Muhoksen yläkoululla toimivassa pienryhmässä Oulujoen koulun pienryhmissä. Toiminnan tarkoituksena on vähentää nuorten syrjäytymistä perusopetuksen jälkeen.

Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Koulujen vuosittaista palvelutuotantoa ohjaava keskeinen asiakirja on puolestaan koulun työsuunnitelma, jossa asetetaan koululle lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen yläkoulun

työsuunnitelman kokouksessaan 13.9.2017 § 40 ja Oulujoen koulun työsuunnitelman 13.9.2017 § 41.

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset)
2. Henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat ja –keskustelut koulun sisällä
3. Joustavan perusopetuksen (JOPO) kehittäminen
4. Oppilaanohjauksen tehostaminen
5. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen

YLÄKOULU	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	371 770	308 843	334 275	350 989	361 519
TOIMINTAKULUT	-3 472 817	-3 392 074	-3 473 613	-3 548 848	-3 584 336
TOIMINTAKATE (netto)	-3 101 046	-3 083 231	-3 139 338	-3 197 859	-3 222 817
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-84 516	-79 329	-82 869	-83 698	-84 535
LASKENNALLISET ERÄT	-77 104	-78 104	-88 801	-90 133	-91 034
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 262 666	-3 240 664	-3 311 008	-3 371 690	-3 398 386

Muu perusopetus

Toiminnan kuvaus

Huovila, Hyrkki, Korivaara, Kylmälänkylä ja Laitasaari ovat perusopetusta 0-6 luokilla antavia Muhoksen kunnan kouluja. Kunnanjohtaja on kunnan johtoryhmässä 9.10.2017 ohjeistanut, että talousarviovalmistelussa määrärahat Kylmälänkylän koululle varataan kevätlukukaudeksi 2018.

Koululaisille tarkoitettua iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisoppilaille. Muhoksen kunnanvaltuusto on 24.6.2008 (§ 50) päättänyt vakiinnuttaa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja sijoittaa ko. toiminta opetuspalvelujen päävastuualueelle. Iltapäivätoimintaa annetaan lukuvuonna 2017 – 2018 Kirkonkylän koululla. Talousarviossa on varattu määräraha Hyrkin koulun iltapäivätoimintaan syyslukukaudesta 2018 alkaen.

Palvelusuunnitelma

Koulut antavat laadukasta perusopetusta, joka tukee oppilaan kasvua tasapainoiseksi, terveen itsetunnon omaavaksi ihmiseksi sekä kriittisesti ympäristöään arvioivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Lapselle tarjotaan ennen ja /tai jälkeen koulupäivän turvallinen ympäristö, jossa hän voi aikuisen ohjauksessa osallistua monipuoliseen ja virkistävään toimintaan. Toiminnassa tulee tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, lapsen tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä sekä eettistä kasvua. Sillä lisätään tasa-arvoa, edistetään osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. Hyvinvointilautakunta asettaa aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet hyväksyessään ko. toiminnan toimintasuunnitelman.

Lautakunta on viimeksi hyväksynyt aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman 6.5.2016 § 61. Lautakunta on päivittänyt toimintasuunnitelmaa 20.1.2016 § 4, jolloin päätettiin aamupäivätoiminnan lakkauttamisesta 1.8.2016 alkaen sekä 13.9.2017 § 33, jolloin päätettiin aamupäivätoiminnan järjestämisestä lukuvuodeksi 2017 – 2018 Kirkonkylän koululle.

Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Koulujen vuosittaista palvelutuotantoa ohjaava keskeinen asiakirja on puolestaan koulun työsuunnitelma, jossa asetetaan koululle lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt muun perusopetuksen koulujen työsuunnitelmat kokouksessaan 13.9.2017 §:t 35 – 43.

Toteutus

Kouluissa on ammattitaitoinen henkilökunta, joka antaa opetussuunnitelman mukaista opetusta ja kasvatusta.

MUU PERUSOPETUS					
	TP 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	84 784	35 105	44 100	46 305	47 695
TOIMINTAKULUT	-3 537 672	-3 325 642	-3 302 380	-3 374 531	-3 408 280
TOIMINTAKATE (netto)	-3 452 888	-3 290 537	-3 258 280	-3 328 226	-3 360 585
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-27 115	-19 707	-31 103	-31 413	-31 727
LASKENNALLISET ERÄT	-76 827	-72 383	-81 400	-82 621	-83 448
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 556 830	-3 382 627	-3 370 783	-3 442 260	-3 475 760

Erityisopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Säännös on pohjana kaikelle opetuksen ja opetukseen liittyvien järjestelyjen ja tukitoimenpiteiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus voidaan järjestää yleisopetuksen yhteydessä tai erityisluokalla. Jos oppilaan opiskelu yleisopetuksessa ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, järjestetään opetus osittain tai kokonaan erityisluokalla.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaalle, jolla on lieviä oppimis- tai/ja sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee erityistä tukea opiskelunsa onnistumiseen. Tällöin erityisopetusta annetaan muun opetuksen ohessa samanaikaisopetuksena, erillisessä pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä.

Erityisopetuksen ja oppimisen tuen käytänteisiin ja linjauksiin liittyviin asiantuntija- ja kehittämistehtäviin on käytettävissä myös kunnallisen erityisopetuksen koordinaattorin palveluja.

Oulujoen koulu

Erityisopetuksen sitovuustason sisällä on yksi perusopetusta antava erityiskoulu eli Oulujoen koulu. Oulujoen koulu antaa opetusta pääasiassa Muhokselle sijoitetuille oppilaille. Koulu toimii lukuvuonna 2017–2018 Oulujoen perhekodilla. Osa Oulujoen perhekodilla annettavasta opetuksesta toteutetaan käyttäen joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamallia. Muu erityisopetus annetaan osana muiden Muhoksella toimivien koulujen opetusta.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen hyvinvointilautakunta on määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti erityistä tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää tuen tarvetta. Kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellyt toimintaperiaatteita sovelletaan sekä esiopetusta että perusopetusta antavissa yksiköissä.

Erityisopetus suunnitellaan tavoitteelliseksi, yksilölliset opiskeluedellytykset huomioivaksi ja nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen soveltuvaksi. Tarvittaessa oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppilasta autetaan oppimisvaikeuksissa eri tukimuodoin, jotka määräytyvät vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Opiskelun tukimuotoja ovat tukiopeus ja erityisopetus. Tukimuotoja voidaan käyttää erikseen tai rinnakkain.

Oppilaan tarvitsemista tukipalveluista on säädetty perusopetuslain 31 §:ssä siten, että jokaisella perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet. Muhoksen kunnan koulutoimi vastaa koulu- ja luokkakohtaisista apuväline- ja ohjaajapalveluista. Oppilaiden kuntoutus- ja muut henkilökohtaiset ohjaus- ja tukipalvelut toteutetaan yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja.

Toimenpiteet

Erityisopetusta kehitetään edelleen.

1. Erityisopetuksen lähikouluperiaatetta ja integraation toteuttamista jatketaan.
  - edellyttää riittäviä erityisopetuksen tukitoimenpiteitä (erityisopettajat ja ohjaajat) lähikouluun ja opetukseen
  - käytöshäiriöisten ja tarkkaamattomien oppilaiden opiskelun turvaaminen
  - joustavan perusopetuksen kehittäminen
  - lukivaikeuksisten oppilaiden opiskelun turvaaminen
  - oppimisympäristöjen kehittäminen ja teknologian hyväksikäyttö erityisopetuksessa
  - S2 kielen opetus

- maahanmuuttajien valmistava opetus toteutetaan Muhoksella

Eduskunta on hyväksynyt 8.6.2010 lain perusopetuslain muuttamisesta (EV 90/2010 vp). Lakiin tehdyillä muutoksilla vahvistetaan oppilaan oikeutta suunnitelmalliseen, varhaiseen ja ennalta ehkäisevään oppimiseen ja kasvun tukeen. Lisäksi muutoksilla on täydennetty eräitä oppilaiden henkilötietojen käsittelyä, salassapitoa ja luovuttamista koskevia säännöksiä.

ERITYISOPETUS/LAITOSKOULUT					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	140 871	80 219	62 000	65 100	67 053
TOIMINTAKULUT	-1 427 117	-1 437 109	-1 443 196	-1 478 322	-1 493 112
TOIMINTAKATE (netto)	-1 286 246	-1 356 890	-1 381 196	-1 413 222	-1 426 059
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-802	-802			
LASKENNALLISET ERÄT	-31 285	-32 217	-36 488	-37 036	-37 407
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 318 333	-1 389 909	-1 417 684	-1 450 258	-1 463 466

Lukio

Muhoksen lukio on Geopark -oppilaitos. Muhoksen lukiossa on syksyllä 2017 kaikkiaan 166 tutkintotavoitteista opiskelijaa ja yksi vaihto-opiskelija. Lukion tuntikehystä tulee edelleenkin tarkastella yhtenäisenä kokonaisuutena eikä opetusryhminä, koska luokattomassa lukiossa opiskelijat voivat valita kursseja vapaasti. Lukion vetovoimaisuus (=opiskelijamäärä) on paljolti kiinni kurssitarjonnan monipuolisuudesta. Lukion tuntikehysten laajuus on osa lukion markkinointia. Lukuvuonna 2017 - 2018 Muhoksen lukiossa jatketaan kahdella vuosiviikkotunnilla laaja-alaisten erityisopetuspalvelujen tarjoamista.

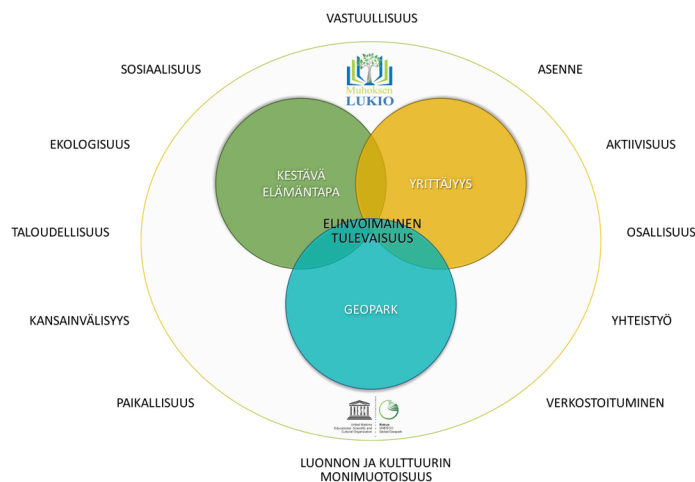
Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkostoon (eLukio) kuulumisen on tärkeä vahvuus. Kaikkien eLukio-yhteistyössä mukana olevien kuntien nuorisosteen lukioissa pääosa kursseista tarjotaan kuitenkin oman lukion päiväopetuksena. Yhteistyö palvelee tutkintotavoitteisia aikuisopiskelijoita ja lisäksi verkosto tarjoaa päivälukioille kursseja, joita pienen ryhmäkoon takia olisi kallista järjestää yksittäisissä lukioissa. Etälukio monipuolistaa päivälukion kielitarjontaa. Lukuvuonna 2017 - 2018 etälukion kautta tutkintotavoitteisesti opiskelee yksi aikuisopiskelija. Aineopiskelijoissa on aikuisopiskelijoita sekä yksittäisiä päivälukiolaisia.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen lukio on yleissivistystä painottava yleislukio ja se jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.

Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Muhoksen lukion opetussuunnitelman 15.6.2016 § 92. Lukuvuosittaista palvelujen tuottamista ohjaa hyvinvointilautakunnan hyväksymä Muhoksen lukion työsuunnitelma, jonka hyvinvointilautakunta hyväksyi 13.9.2017 § 42. Muhoksen lukio on turvallinen ja vahva yleislukio, joka tarjoaa opiskelijoilleen monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet. Muhoksen lukion opetussuunnitelman ja toiminnan keskeisinä painopisteinä ovat: kestävä elämäntapa, yrittäjyys sekä paikallisena arvona Geopark.

i

Koska Muhoksen lukiossa tieto- ja viestintäteknologian osaaminen on vahvaa, uutena kokonaisuutena opiskelijoille on tarjolla robotiikka ja ohjelmointi sekä mahdollisuus opiskella yliopistossa tietojenkäsittelyn perusopinnot jo lukioaikana. Ylioppilastutkinto muuttuu vaihteittain sähköiseksi, keväällä 2019 kaikki tutkintoaineet kirjoitetaan jo sähköisesti. Tämä edellyttää tieto- ja viestintäteknologian vahvaa käyttöönottoa jo lukio-opintojen aikana. Muhoksen kunnan hankkimat opiskelijakoneet ovat tarjonneet lukiolaisille tasapuoliset mahdollisuudet sähköisten oppimateriaalien käyttöön. Koska jokaisella opiskelijalla on käytössään kannettava tietokone, sähköisen pedagogian suhteen Muhoksen lukiossa on hyvä tilanne.

Toimenpiteet

- Lukiossa on ammattitaitoinen henkilökunta, joka antaa lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta laajennettuna koulukohtaisin kurssein ja painotuksin.
- Henkilökunnan ja opiskelijoiden jaksamiseen ja koulu-/työviihtyvyyteen kiinnitetään edelleen lisääntyvää huomiota.
- Opettajien ammatillista kasvua tuetaan täydennyskoulutuksilla.
- Tieto- ja viestintäteknologian käyttövalmiuksia edelleen vahvistetaan, mm. uutena laajenuksena on robotiikka ja ohjelmointi –kokonaisuus, joka laajentaa opiskelijoiden TVT-osaamista.
- Yrittäjyyskasvatus toteutuu monipuolisesti koulun arjessa läpäisyperiaatteena kaikille, mutta osa opiskelijoista perustaa lukioaikana myös NY-harjoitusyrityksen.
- Vahvistetaan yhteistyötä yliopiston kanssa. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa jo lukioaikana yliopistossa mm. tietojenkäsittelytieteen perusopinnot.
- Jatketään Rokua Geopark -alueen yhteistyötä.
- Jatketään yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkoston lukioiden kanssa.
- Lukion ja sen toiminnan näkyvyyttä lisätään ja markkinointia tehostetaan. Lukiossa on perustettu opiskelijoiden MaVi-tiimi, joka osaltaan suunnittelee ja toteuttaa markkinointia.
- Talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet.

LUKIO					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	125	1 233			
TOIMINTAKULUT	-1 083 763	-1 071 161	-1 064 108	-1 088 576	-1 099 466
TOIMINTAKATE (netto)	-1 083 638	-1 069 928	-1 064 108	-1 088 576	-1 099 466
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 518	-10 984	-14 810	-14 958	-15 108
LASKENNALLISET ERÄT	-25 194	-24 848	-26 839	-27 242	-27 514
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 122 350	-1 105 760	-1 105 757	-1 130 776	-1 142 088

Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tuottaa suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin tukeminen tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti kunkin lapsen yksilöllistä tarpeista, vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista lähtien. Alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on lainsäädäntöön pohjautuva oikeus vanhempainrahakauden päätyttyä valita lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi joko lasten kotihoidon tuki, kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut tai yksityisen hoidon tuki (hoitoraha, tulosidonnainen hoitolisä). Yksityisen hoidon tuen lakisääteisiä osia täydentää Muhoksella harkinnanvarainen kuntalisä yksityisen päiväkotihoidon osalta.

Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalveluiden osa-alueet:

- 1) Perhepäivähoito
- 2) Päiväkotihoido
- 3) Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus
- 4) Vuoropäivähoito
- 5) Avoin varhaiskasvatustoiminta
- 6) Varhaiserityiskasvatus (sisältyen varhaiskasvatuspalveluihin)
- 7) Lastenhoidon tuet: kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä päiväkotihoidon, osittainen hoitoraha

Lapsia kunnallisissa varhaiskasvatuksessa on yhteensä 446, joista päiväkodeissa on 226 lasta, perhepäivähoidossa 107 lasta, ryhmäperhepäivähoidossa 13 lasta ja avoimen varhaiskasvatuksen lapsiryhmissä 100 lasta. Vuoropäivähoidon osalta ympärivuorokautinen ja viikonloppuhoito on järjestetään Koivulehdon päiväkodissa ja tämän lisäksi Tenavat ryhmäperhepäivähoitokoti toimii jatkettulla aukioloajalla arkipäivisin palvelun tarpeiden mukaan. Muhoksella toimii lisäksi kaksi yksityistä päiväkotia, joissa varhaiskasvatus paikkoja on yhteensä noin 80. Yksityisissä päiväkodeissa järjestetään myös esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta. Muhoksen kunta tukee yksityisiä päiväkoteja harkinnanvaraisella yksityisen hoidon tuen kuntalisällä.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen varhaiskasvatuspalvelut toteuttavat varhaiskasvatusta opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutena korostaen lapsen ja huoltajan osallisuutta pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalvelut huolehtivat siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät vuoropäivähoitoa vuoropäivähoidon linjausten mukaisesti sekä tarjoaa avointa varhaiskasvatuspalvelua lapsiryhmätoiminnan ja perheryhmätoiminnan kautta. Varhaiskasvatuksen tehtävä on lapsen varhaisen tuen varmistaminen sekä antaa lapselle mahdollisimman hyvät kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset.

Varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen järjestämistä ohjaavat Muhoksella varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetussuunnitelma. Edellä mainittujen lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaavat yksiköiden toimintasuunnitelmat toimintakaudelle sekä lapsiryhmien pedagogiset toimintasuunnitelmat, lasten yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat ja lasten yksilölliset esiopetussuunnitelmat. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty Muhoksen kunnan hyvinvointilautakunnassa 20.6.2017 (§4). Varhaiskasvatuksessa järjestettävä esiopetus pohjautuu Muhoksen kunnan esiopetuksen opetussuunnitelmaan, joka on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 15.6.2016 (§ 90).

Toimenpiteet

1. Varahenkilöjärjestelmän kehittäminen päiväkoteihin
2. Varhaiskasvatusstrategian päivittäminen
3. Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen
4. Varhaiskasvatuksen hoitoaikaperusteisen laskutusjärjestelmän jatkokehittäminen: huoltajien sähköiset palvelut
5. Varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen. TVT-laitteiden lisääminen varhaiskasvatuksen yksiköissä ja sähköisen tiedonkulun kehittäminen varhaiskasvatuksen ja kodin välillä.

VARHAISKASVATUS	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	569 035	582 673	529 387	555 856	572 532
TOIMINTAKULUT	-4 988 741	-5 246 566	-5 269 223	-5 383 230	-5 437 086
TOIMINTAKATE (netto)	-4 419 706	-4 663 893	-4 739 836	-4 827 374	-4 864 554
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-27 888	-22 306	-42 667	-43 094	-43 526
LASKENNALLISET ERÄT	-125 139	-119 983	-132 509	-134 497	-135 842
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 572 734	-4 806 182	-4 915 012	-5 004 965	-5 043 922

Nuorisopalvelut - Vapaa-aikajaos

HALLINTO/VAPAA-AIKATOIMI	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	31 188	32 640	30 000	31 500	32 445
TOIMINTAKULUT	-56 049	-59 896	-56 867	-58 246	-58 829
TOIMINTAKATE (netto)	-24 860	-27 256	-26 867	-26 746	-26 384
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 846	-1 208	-3 182	-3 214	-3 246
LASKENNALLISET ERÄT	-1 522	-1 368	-1 507	-1 530	-1 545
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-28 229	-29 832	-31 556	-31 490	-31 175

Nuorisopalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotoimintaa monipuolisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisotilatoiminnan lisäksi palveluihin kuuluvat nuorten tieto- ja neuvontapalvelu, kansainvälinen toiminta, etsivä nuorisotyö, kerhotoiminta, nuorten kulttuuritoiminta sekä leiri- ja retkitoiminta. Kunnassa toimii nuorten oma vaikuttajaryhmä, nuorisovaltuusto, jonka toimikausi on kaksi vuotta. Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus vapaa-aikajaoston kokouksissa. Nuorisovaltuustolla on oma määräraha, jonka käytöstä he päättävät itse.

Tavoitteet

Nuorisovaltuustolla toimikausi jatkuu vuoden 2018 loppuun saakka. Nuorisovaltuuston merkitys kasvaa kuntalaisten kuulemisen saralla.

Nuorisopalveluiden toimialalla 2016 tullut muutos toimitilojen suhteen, on saatu toimimaan. Tila toimii koulupäivien aikana oppilaskunnan tilana ja iltaisin ja viikonloppuisin nuorisotilana. Nuorisotilan aukioloaikoja pyritään lisäämään.

Muhoksen kuntaan on laadittu yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa kunnan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma, jonka valtuuston hyväksynyt noudatettavaksi toimenpideohjelmana. Ohjelman mukaan etsivää nuorisotyötä jatketaan vakituisena toimintana. Etsivään nuorisotyöhön on mahdollisuus saada valtionapua myös vakituisena toimintana. Hankerahoitus etsivään nuorisotyöhön kattaa vuoden 2017 loppuun ja valtionapua haetaan myös vuodelle 2018. Lisäksi Muhoksella toimii kunnan ja Nuorten Ystävien yhteistyönä hankerahoituksella nuorten työpaja Mahis, joka on aloittanut toimintansa syyskuussa 2013.

Järjestetään leiri- ja retki toimintaa sekä erilaisia tapahtumia lapsille ja nuorille. Järjestetään kerhotoimintaa kouluvuoden aikana yhteistyössä seurakunnan nuorisotyön kanssa. Kerhoissa ohjaajina toimivat kerho-ohjaajakoulutuksen käyneet nuoret ohjaajat nuorisotyöntekijöiden valvonnassa. Kerhotoimintaa kehitetään siten, että koulut ja nuorisopalvelut tuottaisivat ainakin osan kerhoista yhteistyössä.

Päihteiden käytön ennaltaehkäisytyötä jatketaan kunnan päihdetyöryhmän kanssa ja järjestetään kaikki tapahtumat ns. nollarajatilaisuuksina.

NUORISO					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	4 926	8 000	9 500	9 975	10 275
TOIMINTAKULUT	-96 287	-107 277	-111 403	-113 762	-114 901
TOIMINTAKATE (netto)	-91 361	-99 277	-101 903	-103 787	-104 626
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-673	-623	-554	-560	-566
LASKENNALLISET ERÄT	-2 631	-2 459	-2 864	-2 907	-2 936
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-94 665	-102 359	-105 321	-107 254	-108 128

Liikuntapalvelut, jäähalli ja ulkoliikuntapaikat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikuntapalvelut tuottavat palveluita, joilla on suuri vaikutus asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen. Ennaltaehkäisevän toiminnan pohjana on kunnanvaltuuston hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelma 2008-2017. Tämän ohjelman myötä Muhoksen kunta on mukana Pohjois-Pohjanmaan liikunnan hankkiman liikuntaneuvonta-auton toiminnassa. Liikuntaneuvonta-auton toimintaa jatketaan Kyläkisälli-hankkeen (Leader-hanke) toimesta, jonka toiminta levittyy laajasti Muhokselle, myös sivukylille.

Liikuntapalveluita tuotetaan niin terveysliikuntaan kuin kilpaurheiluun yhteistyössä Oulujoki-opiston ja urheiluseurojen kanssa.

Liikuntalaitospalveluita tuotetaan uimahallissa ja jäähallissa. Uimahallipalveluissa normaalin uintitoiminnan lisäksi panostetaan lasten ja nuorten uimaopetukseen. Jäähallipalveluita tuotetaan laajalle käyttäjäryhmälle myös seutukunnallisesti.

Ulkoliikuntapaikat ylläpidetään sekä terveysliikunnan, että kilpaurheilun tarpeisiin.

Tavoitteet

Liikuntapalveluissa pyritään tuottamaan kasvavaa asukasmäärää palvelevat kunnalliset liikuntapalvelut.

Jatketaan liikuntapalveluiden, urheiluseurojen ja Pohjois-Pohjanmaan liikunnan säännöllistä yhteistyötä liikuntaneuvonta-auton palvelujen monipuolisella hyödyntämisellä sekä terveysliikunnassa, että kilpaurheilun testausohjelmalla. Muhoksen urheiluseurat ovat tiiviisti mukana tässä toiminnassa. Vuoden 2018 tavoitteena on aloittaa Muhoksella kuntalaiset-kuntoon terveysliikunnan toimintamallin mukainen liikuntaneuvonta, johon haetaan valtionavustusta yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

Kesällä 2016 käyttöön otettu uusi liikuntahalli, Tähtiareena, antaa uusia mahdollisuuksia. Hallissa on täysimittainen liikuntahalli, kuntosali ja painisali. Liikuntahalli monipuolistaa liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia paikkakunnalla. Myös suuret liikuntatapahtumat sisäliikunnan alalla mahdollistuvat. Uudet liikuntapaikat antavat mahdollisuuden myös lisätä tuloja. Vuoden käytön jälkeen on selvää, että Tähtiareenalle tarvitaan vakituinen ilta- ja viikonloppuvahtimestari.

Jatketaan erityisryhmien liikunnan kehittämistä yhteistyössä Oulujoki-opiston kanssa.

LIIKUNTAPALVELUT					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	84 684	88 200	91 300	95 865	98 742
TOIMINTAKULUT	-525 775	-545 005	-626 058	-637 359	-643 735
TOIMINTAKATE (netto)	-441 091	-456 805	-534 758	-541 494	-544 993
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-721	-1 442	-1 507	-1 522	-1 538
LASKENNALLISET ERÄT	-11 766	-12 437	-15 975	-16 214	-16 376
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-453 578	-470 684	-552 240	-559 230	-562 907

Kunnan tiukasta taloudesta huolimatta pyritään tukemaan urheiluseurojen toimintaa vähintään entisen suuruisilla toiminta- ja kohdeavustuksilla. Liikuntapalvelut jakavat stipendejä urheilusaavutuksista kunnassa hyväksytyin kriteeristön mukaan.

Panostetaan ulkoliikuntapaikkojen kuntoon ja siisteyteen. Kunnostetaan kunnan hiihtoladut ja luistelukentät talousarvion sallimissa puitteissa. Jatketaan reaaliaikaisen hiihtolatujen ja luistelukenttien kunnossapidon seuranta kunnan www-sivuilla. Osallistutaan Rokuan latujen kunnostamiseen latupoolin mukaisella osuudella. Talousarviossa huomioidaan tarve lisämäärärahoille luistelukenttien ja hiihtolatujen kunnostuksessa.

ULKOLIIKUNTAPAIKAT					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTAKULUT	-177 386	-168 149	-176 850	-180 386	-182 187
TOIMINTAKATE (netto)	-177 386	-168 149	-176 850	-180 386	-182 187
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-56 343	-49 020	-51 829	-52 348	-52 872
LASKENNALLISET ERÄT	-3 876	-3 816	-4 524	-4 592	-4 638
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-237 605	-220 985	-233 203	-237 326	-239 697

Kannustetaan muhoslaisia hoitamaan kuntoaan erilaisilla tapahtumilla, mm. Uu kesäksi kuntoon-kampanja uimahallilla ja puulaakiurheilutoiminnan tehostaminen eri lajeissa. Viranomaisvalvonnan tarkentuessa koskien uimahallin puhtaanapitoa, joudutaan talousarviossa huomioimaan mahdollisen läsiivoajan tarve.

JÄÄHALLI					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	98 751	100 780	103 780	108 969	112 239
TOIMINTAKULUT	-159 276	-160 798	-163 582	-166 265	-167 927
TOIMINTAKATE (netto)	-60 525	-60 018	-59 802	-57 296	-55 688
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 499	-375			
LASKENNALLISET ERÄT	-3 599	-3 685	-4 069	-4 130	-4 171
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-65 622	-64 078	-63 871	-61 426	-59 859

Kulttuuripalvelut

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Kunnan tehtävänä on tarjota taide- ja kulttuuripalveluita sosioekonomisesta taustasta, iästä ja asuinpaikasta riippumatta kuntalaisilleen ja taata täten kulttuuripalveluiden monipuolisuus ja saavutettavuus. Kunnan kulttuuripalvelut tukevat ja tuottavat palveluita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa siten, että se toiminnallaan vahvistaa ja lisää alueen elinvoimaisuutta, identiteetin rakentamista, sivistystä ja virkistystä.

Vuoden 2018 merkittävimpänä Kulttuuripalveluiden toimenpiteenä on nostaa nykyinen 0,95 työresurssi 1,2:een. Tällä lisäyksellä Kulttuuripalvelut saa vakituisen kulttuurituottajan, jonka tehtävänä on organisoida taide- ja kulttuuripalveluiden suunnittelua, toteutusta, taloutta sekä kehittämistä. Kulttuurituottajan vastuulle kuuluvat vuorovuosin järjestettävät Koivu ja tähti -päivät ja Muhoksen Musiikkipäivät sekä muut kulttuuristrategiaan kuuluvat tapahtumat, kuten Taiteiden Yö, sekä kulttuurihankkeet ja sidosryhmäyhteistyö.

Koivu ja tähti -päiville sekä Muhoksen Musiikkipäiville laaditaan erilliset tapahtumabudjetit. Vuonna 2018 järjestettävien Koivu ja tähti -päivien teemana on Topelius 200 vuotta. Ohjelmaan kuuluu mm. Oulu Sinfonian vierailu, kirjailijavierailuita, työpajoja, näyttelyitä sekä joka talouteen jaettava Koivu ja tähti -julkaisu. Tapahtuman kokonaiskustannusarvio ilman palkkakuluja on 15 000 euroa (netto). Muhoksen Musiikkipäivät järjestetään vuonna 2019, ja tapahtumaan varataan vastaava euromäärä.

KULTTUURI					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	11 364	10 000	23 600	24 780	25 524
TOIMINTAKULUT	-121 971	-131 760	-177 619	-180 912	-182 718
TOIMINTAKATE (netto)	-110 607	-121 760	-154 019	-156 132	-157 194
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 437	-3 946	-7 510	-7 585	-7 661
LASKENNALLISET ERÄT	-2 907	-2 994	-4 524	-4 592	-4 638
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-120 951	-128 700	-166 053	-168 309	-169 493

Auditorio

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa saada kulttuurikeskuksesta ja auditoriosta vetovoimainen ja viihtyisä tapahtumapaikka. Kulttuurikeskus ja kulttuuripalvelut ovat osaltaan kehittämässä Muhosta Geopark-alueen yhdeksi merkittäväksi kulttuurikohteeksi Kulttuurikeskukseen liittyen kahvio, ilta- ja viikonlopputapahtumien siivous ja vahtimestarointi sekä elokuvatoiminta ovat olleet yrittäjävetoisia kevästä 2015 alkaen.

Kulttuurikeskuksen toimintaa kehitetään edelleen yrittäjien kanssa yhteistoiminnassa. Tehostetaan edelleen auditorion markkinointia ja tehdään Koivu ja tähti -kulttuurikeskusta tunnetuksi yhteistyössä kirjastokahvila Joviaalin kanssa. Auditorion tekniikkaa on uusittu vuoden 2017 aikana ja vuokrahintoja on tarkistettu.

Oulujoki-Opisto

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Oppilaitoksen tarkoitus

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Kansalaisopistotoiminnassa halutaan monipuolisella tarjonnalla lisätä aikuisväestön harrastusmahdollisuuksia ja tuoda elinvoimaa.

Koulutustehtävä

Oulujoki-Opisto tarjoaa Muhoksen ja Utajärven alueella monipuolista opetusta, joka antaa mahdollisuuden omaehtoiseen itsensä kehittämiseen, elinikäiseen oppimiseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Opisto tarjoaa kuulua taideaineita, käsityökursseja, vieraiden kielten kursseja, musiikkia, tietotekniikkaa, yhteiskunnallisia aineita, kirjallisuutta, kotitaloutta ja liikuntaa. Opistossa järjestetään myös avoimia yleisöluentoja.

Opisto tarjoaa myös lukion oppiaineita ja taiteen perusopetusta (musiikki, kuvataide) sekä tarvittaessa ammatillista lisäkoulutusta sekä avoimen yliopiston opetusta. Opisto järjestää työyhteisöille tai yrityksille suunnattua tilauskoulutusta. Lukukausien mittaisten kurssien ohella opisto järjestää myös intensiivi- ja verkkokursseja, monimuoto-opetusta sekä kesäkursseja. Kuntalaiset voivat vaikuttaa esittämällä toivomuksia siitä, millaista toimintaa tai opetusta he haluavat oman alueensa opistoon.

Tavoitteet

- Toimialueen asukkaiden tarpeita vastaava ja saavutettava laadukas opetustoiminta
- Opistolla on riittävät resurssit toimintansa järjestämiseen
- Opiston toimintaa kehitetään kokonaisuudessaan laatu- ja kehittämishankkeen mukaisesti

Toimenpiteet

Kurssitarjonnassa erityinen huomio kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

- Kehitetään opettajien osaamista, työaikaressurssien käyttöä ja uudistetaan opetussisältöjä
- Opiston laatutyötä ja kuntalaisten osallisuutta edistetään kokonaisuudessaan
- Parannetaan opiston tunnettavuutta ja otetaan käyttöön uusia markkinointi- ja tiedotusvälineitä
- Opiston opintosuhteen työaika lisätään nykyisestä 50 %:sta 100 %:iin (mm. lisääntynyt kurssitarjonta, markkinointi- ja tiedotustehtävät (opisto / kulttuuri), palkka-aineiston valmistelu /kilometrikorvaukset, Hellewi-ohjelman pääkäyttäjäyys)
- Yksi sivutoiminen tuntiopettaja on siirtynyt päätoimiseksi opettajaksi (musiikkikouluun). Hän opettaa lasten muskariryhmissä sekä lisäksi harmonikkaa ja pianonsoittoa.

OULUJOKI-OPISTO					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	409 825	416 273	448 688	471 122	485 258
TOIMINTAKULUT	-530 580	-524 715	-572 582	-586 370	-592 233
TOIMINTAKATE (netto)	-120 755	-108 442	-123 894	-115 248	-106 975
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 167	-1 176	-2 593	-2 619	-2 645
LASKENNALLISET ERÄT	-11 629	-11 741	-14 452	-14 668	-14 814
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-133 550	-121 359	-140 939	-132 535	-124 434

Kirjastopalvelut: pääkirjasto ja kirjastoauto

Palvelukuvaus

Muhoksen kirjasto tarjoaa asiakkailleen tasapuolisesti laadukasta, ajanmukaista ja asiantuntevaa kirjasto- ja tietopalvelua, mahdollisuuksia erilaisiin elämyksiin sekä tiedonhallintataitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Tärkeä perustehtävä liittyy lukutaidon kehittämiseen ja lukemisharrastuksen tukemiseen. Toimintaa tukee alueellinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen kirjastoverkko sekä muut yhteistyökumppanit.

Tärkeimmät erillistavoitteet ja toimenpiteet

Talouteen liittyvä tavoite on kustannusten pitäminen määritellyissä rajoissa. OUTI-kirjastojen tiivis yhteistyö tuo mukanaan toiminnan kehittämismahdollisuuksia pienin, monille harteille jakaantuvien kustannuksin. Yhteishankinnat ovat kauttaaltaan edullisempia kuin yksittäiset hankinnat. Oulun kaupunginkirjasto yhtenä OUTI-kirjastona ja alueellisena kehittämiskirjastona on huomattava asiantuntijaresurssi. Palveluiden osalta yleisesti tavoitellaan 80%:n tyytyväisyysastetta, jota mitataan jatkuvalla kyselyllä.

Talous

Kirjasto ei juurikaan pysty kasvattamaan tuottoja. Suurimmat tuotot tulevat kirjastoautopalveluiden myynnistä Tyrnävälle, mikäli palvelu ostetaan (TA: 4700euroa). Asiakasmaksut (myöhästymismaksut, kaukopalvelumaksut, TA: 8000euroa) eivät kasva, koska varausmaksuja ei ole OUTI-kirjaston sisällä ja eräpäivien lähestymisestä lähtee suurelle osalle ennakkotiedote. Kaukopalvelumaksuja peritään vähemmän, koska aineistoa saadaan enemmän oman kimpan sisältä. Tämä pienentää kaukolainojen postituskuluja. Oman aineiston käytön maksuttomuus on kirjastolaissa.

Tuottoa saadaan tilavuokrista silloin kun kirjaston tilat ovat kunnan ulkopuolisen toimijan käytössä eikä tilan käyttäjä ole yleishyödyllinen yhdistys (TA: 1200euroa). Pääsääntöisesti tapauksissa, jolloin vuokratuloa saadaan, osa kirjastotilaa joudutaan sulkemaan pois asiakaskäytöstä. Ko. tila on ainoa tila, jossa opiskelijat voivat työskennellä ilman häiriötekijöitä. Kirjastoa ja koko Koivu ja Tähti –kulttuurikeskustakin ajatellen on esiintynyt tarvetta saada nimenomaan ruokailutilaa ja työskentely- ja kokoustilaa pienryhmille. Ulkopuoliset käyttäjät tuovat vuokratuloja kunnalle ja hyvät, toimivat tilat positiivista mainetta.

Toimintakulujen kasvu on 1% vuoden 2017 talousarvioon verrattuna. Sairaus- ja äitiysloman ajan palkkoihin on varattu 2000 euroa aiempaa vähemmän. Muihin tilapäisiin palkkoihin on varattu 1 000 euroa (esimerkiksi mahdolliset tapahtumat). Erilliskorvauksia on hieman korotettu, koska ilta- ja lauantaityötä tulee aiempaa enemmän. Monen päivän sulkemista vaativia järjestelmäpäivityksiä ei ole tiedossa vuodelle 2018. Lisäksi kirjastoauton monipalvelullisuutta tehostetaan, mikä johtaa iltakäytön lisääntymiseen.

Palveluiden ostokulut sisältävät varauksen erilaisten tietokantojen yhteishankintaan, jolloin pienemmällä summalla/as saadaan enemmän maksullisia tietokantoja asiakkaiden käyttöön mitä yksittäin ostettuna. Tavoitteena on Pohjois-Suomen kirjastojen yhteinen alueellinen e-tietokanta. Polttoainekuluihin on varattu aiempaa enemmän, koska autolla ei ole tiedossa pakollisia seisokkeja. Reittiajon ulkopuolisia neuvonta- kulttuuri tms. tapahtumia on tarkoitus lisätä

(monipalvelullisuus). Uutena aineistolajina kirjastoon on ryhdytty hankkimaan konsolipelejä, joille on varattu oma määräraha. Muissa toimintakuluissa on varauduttu henkilökunnan merkkipäiviin.

KIRJASTO	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	17 696	16 000	17 000	17 850	18 386
TOIMINTAKULUT	-500 805	-530 739	-536 009	-547 225	-552 693
TOIMINTAKATE (netto)	-483 110	-514 739	-519 009	-529 375	-534 307
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 283	-22 479	-23 051	-23 282	-23 515
LASKENNALLISET ERÄT	-12 458	-12 151	-13 575	-13 779	-13 917
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-519 851	-549 369	-555 635	-566 436	-571 739

Muu toiminta

Lasten ja nuorten kirjastotyön osalta ylläpidetään kirjaston ja koulujen välistä yhteistyötä. Kirja-aineistoa tuodaan tutuksi kirjoihin liittyvien tietokilpailujen, vinkausten ja satutuokioiden avulla. Tulevana vuonna panostetaan erityisesti syntymättömien lasten ja pienten vauvojen vanhemmille annettavaan opastukseen lukemisen tärkeydestä yhteistyössä neuvolapalveluiden kanssa. Pienille vauvoille vanhempien tarjotaan lorutuokioita.

Monipalveluauto Poppallooran toimintaa pystytään lisäämään, koska kirjastolla on kaksi virkailijaa, joilla on oikeus ajaa kirjastoautoa. Auton mukana viedään normaalien ajoreittien ulkopuolella opastustilaisuuksia ja ohjelmallisia tapahtumia keskustan ulkopuolelle. Pop up –pysäkkejä hyödynnetään mm. suuntaamalla ko. ajankohtiin info-tilaisuuksia sekä kirjaston ja verkon käytön opastusta. Autossa aloitettavan lukupiirin mahdollisuus selvitetään.

Tapahtumatuotannon puolella tavoitellaan tapahtumien monipuolistamista erityisesti lasten kirjastotoiminnan osalta. Yhteistyötä tapahtumajärjestelyissä jatketaan kirjastokahvila Joviaalin ja eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Hyvinvointipalvelut

Määräaikaiset:

- Yläkoulu, teknisen työn tuntiopettaja, koulun työaika lv 2018 – 2019
- Yläkoulu, englannin kielen päätoiminen tuntiopettaja, koulun työaika lv 2018 – 2019
- Yläkoulu, biologian, maantieteen ja terveystiedon sivutoiminen tuntiopettaja, koulun työaika lv 2018-2019
- Oulujoen koulun erityisluokanopettaja, koulun työaika lv 2018 – 2019
- Hyrkin koulun pienluokan 0-3 erityisluokanopettaja, koulun työaika lv 2018-2019

Kulttuuripalvelut

määräaikainen

- kulttuurituottajan toimi 1.1.2018 -31.12.2018

5.3. SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA - SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä tiliryhmittäin

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT						
Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä tiliryhmittäin						
	TA 2018	TA 2017	TA-muutos 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17->18
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	2 356 286	2 360 831		2 360 831	1 649 274	-0,2
MAKSUTUOTOT	1 519 770	1 566 900		1 566 900	1 553 393	-3
TUET JA AVUSTUKSET	40 000	44 500		44 500	337 713	-10,1
VUOKRATUOTOT	3 000	378		378	1 552	693,7
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 300	6 000		6 000	51 892	38,3
TOIMINTATUOTOT	3 927 356	3 978 609		3 978 609	3 593 824	-1,3
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT						
PALKAT JA PALKKIOT	-6 988 650	-7 197 370		-7 197 370	-7 199 235	-2,9
HENKILÖSIVUKULUT						
ELÄKEKULUT	-1 603 626	-1 665 748		-1 665 748	-1 786 571	-3,7
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-266 165	-350 716		-350 716	-444 811	-24,1
HENKILÖSIVUKULUT	-1 869 791	-2 016 464		-2 016 464	-2 231 381	-7,3
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	107 000	85 000		85 000	134 102	25,9
HENKILÖSTÖKULUT	-8 751 441	-9 128 834		-9 128 834	-9 296 514	-4,1
PALVELUJEN OSTOT						
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-17 954 524	-17 959 950		-17 959 950	-16 990 463	
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-2 457 722	-2 445 920		-2 445 920	-2 486 707	0,5
PALVELUJEN OSTOT	-20 412 246	-20 405 870		-20 405 870	-19 477 171	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-733 110	-689 670		-689 670	-668 521	6,3
AVUSTUKSET	-2 703 000	-2 564 500		-2 564 500	-2 683 425	5,4
VUOKRAT	-769 403	-676 243		-676 243	-589 803	13,8
MUUT TOIMINTAKULUT	-66 120	-61 050		-61 050	-97 354	8,3
TOIMINTAKULUT	-33 435 320	-33 526 167		-33 526 167	-32 812 788	-0,3
TOIMINTAKATE	-29 507 964	-29 547 558	0	-29 547 558	-29 218 964	-0,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-88 711	-104 730		-104 730	-145 100	-15,3
LASKENNALLISET ERÄT	-572 487	-522 111		-522 111	-494 046	9,6
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-30 169 162	-30 174 399	0	-30 174 399	-29 858 110	

Sosiaali- ja terveystaloudelliset sitovuustasot

Sosiaali- ja terveystaloudelliset sitovuustasot						
	TA 2018	TA 2017	TA-muutos 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17->18
HALLINTO/SOSIAALI- JA TERV PALV						
TOIMINTATUOTOT	1 422	2 511		2 511	2 264	-43,4
TOIMINTAKULUT	-267 915	-260 843		-260 843	-254 377	2,7
TOIMINTAKATE	-266 493	-258 332	0	-258 332	-252 113	3,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 885	-1 453		-1 453	-2 261	167,4
LASKENNALLISET ERÄT	-6 765	-6 005		-6 005	-6 229	12,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-277 143	-265 790	0	-265 790	-260 603	4,3
SOSIAALITYÖ						
TOIMINTATUOTOT	810 819	841 300		841 300	467 424	-3,6
TOIMINTAKULUT	-3 314 121	-3 131 783		-3 131 783	-3 006 277	5,8
TOIMINTAKATE	-2 503 302	-2 290 483	0	-2 290 483	-2 538 853	9,3
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-773	-297		-297	-484	160,3
LASKENNALLISET ERÄT	-83 649	-71 539		-71 539	-70 320	16,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 587 724	-2 362 319	0	-2 362 319	-2 609 657	9,5
VAMMAISPALVELU						
TOIMINTATUOTOT	430 100	410 100		410 100	390 403	4,9
TOIMINTAKULUT	-4 296 455	-4 180 443		-4 180 443	-4 350 443	2,8
TOIMINTAKATE	-3 866 355	-3 770 343	0	-3 770 343	-3 960 040	2,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-210				-606	100
LASKENNALLISET ERÄT	-108 691	-95 412		-95 412	-95 099	13,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 975 256	-3 865 755	0	-3 865 755	-4 055 745	2,8
VANHUSTYÖ						
TOIMINTATUOTOT	1 416 130	1 124 078		1 124 078	1 117 477	26
TOIMINTAKULUT	-7 591 088	-7 576 068		-7 576 068	-6 757 947	0,2
TOIMINTAKATE	-6 174 958	-6 451 990	0	-6 451 990	-5 640 470	-4,3
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-23 637	-23 945		-23 945	-25 841	-1,3
LASKENNALLISET ERÄT	-191 886	-173 289		-173 289	-147 149	10,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 390 481	-6 649 224	0	-6 649 224	-5 813 459	-3,9
SAIRAANHOITO						
TOIMINTATUOTOT	550 685	495 700		495 700	527 577	11,1
TOIMINTAKULUT	-3 306 986	-3 184 460		-3 184 460	-3 188 811	3,8
TOIMINTAKATE	-2 756 301	-2 688 760	0	-2 688 760	-2 661 234	2,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-26 497	-37 160		-37 160	-67 115	-28,7
LASKENNALLISET ERÄT	-83 504	-73 056		-73 056	-69 489	14,3
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 866 302	-2 798 976	0	-2 798 976	-2 797 839	2,4

NEUVOLA						
TOIMINTATUOTOT	5 600	32 600		32 600	31 359	-82,8
TOIMINTAKULUT	-582 126	-629 734		-629 734	-655 034	-7,6
TOIMINTAKATE	-576 526	-597 134	0	-597 134	-623 675	-3,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-250	-594		-594	-1 562	-57,9
LASKENNALLISET ERÄT	-14 774	-14 340		-14 340	-13 843	3
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-591 550	-612 068	0	-612 068	-639 080	-3,4
TYÖTERVEYSHUOLTO						
TOIMINTATUOTOT		310 500		310 500	307 134	-100
TOIMINTAKULUT		-344 522		-344 522	-279 087	-100
TOIMINTAKATE	0	-34 022	0	-34 022	28 047	-100
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-521		-521	-559	-100
LASKENNALLISET ERÄT		-7 923		-7 923	-6 783	-100
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	-42 466	0	-42 466	20 705	-100
HAMMASHOITO						
TOIMINTATUOTOT	282 600	283 620		283 620	283 940	-0,4
TOIMINTAKULUT	-873 554	-873 488		-873 488	-945 451	
TOIMINTAKATE	-590 954	-589 868	0	-589 868	-661 511	0,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-23 988	-25 601		-25 601	-29 678	-6,3
LASKENNALLISET ERÄT	-22 159	-19 930		-19 930	-19 519	11,2
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-637 101	-635 399	0	-635 399	-710 707	0,3
TERVEYSKESKUSSAIRAALA						
TOIMINTATUOTOT	430 000	478 200		478 200	466 247	-10,1
TOIMINTAKULUT	-2 413 293	-2 652 669		-2 652 669	-2 780 600	-9
TOIMINTAKATE	-1 983 293	-2 174 469	0	-2 174 469	-2 314 353	-8,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 471	-15 159		-15 159	-16 995	-37,5
LASKENNALLISET ERÄT	-61 059	-60 617		-60 617	-65 614	0,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 053 823	-2 250 245	0	-2 250 245	-2 396 962	-8,7
ERIKOISSAIRAANHOITO						
TOIMINTAKULUT	-10 789 782	-10 692 157		-10 692 157	-10 594 764	0,9
TOIMINTAKATE	-10 789 782	-10 692 157	0	-10 692 157	-10 594 764	0,9
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-10 789 782	-10 692 157	0	-10 692 157	-10 594 764	0,9
Sosiaali- ja terveystalouden yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	3 927 356	3 978 609		3 978 609	3 593 824	-1,3
TOIMINTAKULUT	-33 435 320	-33 526 167		-33 526 167	-32 812 788	-0,3
TOIMINTAKATE	-29 507 964	-29 547 558	0	-29 547 558	-29 218 964	-0,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-88 711	-104 730		-104 730	-145 100	-15,3
LASKENNALLISET ERÄT	-572 487	-522 111		-522 111	-494 046	9,6
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-30 169 162	-30 174 399	0	-30 174 399	-29 858 110	

Hallinto / Sosiaali- ja Terveyspalvelut

Palvelusuunnitelma kuvaus

Sosiaali- ja terveystalouden tehtävänä on taata kuntalaisille edellytykset saada tasavertaisesti laadukkaita taloudellisesti tuotettuja hyvinvointipalveluja.

Sosiaali- ja terveystaloudessa on 7 jäsentä. Sosiaali- ja terveystoimiston henkilöstöresurssi on 3 työntekijää. Talouskunta kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa.

Varaudutaan ottamaan käyttöön sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksujen muutokset ja mahdolliset korotukset vuonna 2018.

HALLINTO/SOSIAALI- JA TERV PALV					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	2 264	2 511	1 422	1 493	1 538
TOIMINTAKULUT	-254 377	-260 843	-267 915	-274 116	-276 859
TOIMINTAKATE (netto)	-252 113	-258 332	-266 493	-272 623	-275 321
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 261	-1 453	-3 885	-3 924	-3 963
LASKENNALLISET ERÄT	-6 229	-6 005	-6 765	-6 866	-6 934
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-260 603	-265 790	-277 143	-283 413	-286 218

Sosiaalityö

Palvelusuunnitelma kuvaus

Sosiaalityö on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheiden turvallisuutta ja suoriutumista sekä yhteisöjen toimivuutta. Työtä tehdään myös parityönä tai moniammatillisena tiimityönä. Sosiaalityöntekijöiden tehtäviin sosiaalityön vastuualueella kuuluvat aikuissosiaalityö, päihdehuollon ja kuntoutuksen sosiaalityö, lastensuojelun sosiaalityö, lastenvalvojan tehtävät sekä vammaispalvelujen vastuualueen sosiaalityö. Sosiaalihuoltolain mukaisesti sosiaalityössä painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja, asiakaslähtöisyyttä, asiakkaan palvelutarpeen arviointia ja palvelujen saannin turvaamista asiakkaan omassa arkiympäristössä. Sosiaalipäivystys hoidetaan seudullisena ja sen järjestää Oulun kaupunki.

Osana kotihoitoa tuotetaan myös lapsiperheille suunnattuja palveluja. Perhetyö on lapsiperheille tarkoitettua apua, jossa tuetaan vanhemmuuteen, lasten kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita ja autetaan perhettä kohdanneiden kriisi- ja muutostilanteiden yli. Perhetyö on myös konkreettista arkiaskareissa auttamista. Uudistuneen sosiaalihuolto- ja lastensuojelulain myötä lapsiperheiden kotipalvelun kysyntä on kasvanut.

Toimeentulotuki on lakisääteinen ja viimesijainen toimeentuloturvan muoto. Tukea on oikeutettu saamaan henkilö, joka ei voi saada tarpeenmukaista toimeentuloa ansiotyöllään tai yrittäjätoiminnallaan tai muista tuloistaan tai varoistaan. Perustoimeentulotuen on myöntänyt 1.1.2017 alkaen Kansaneläkelaitos, täydentävän ja ennaltaehkäisevän tuen puolestaan kunta. Toimeentulotukimenojen kustannuksiin vaikuttavat merkittävästi kunnan työllisyystilanne ja aktiivinen työllistämispolitiikka. Muhoksella toimivat Nuorten Ystävät ry:n matalan kynnyksen valmennuspajat Mahis ja Tärppi. Pohjois-Pohjanmaan TYP monialainen yhteispalvelu aloitti toimintansa vuonna 2016. Muhoksen kunta avasi vuonna 2016 20 kuntapaikkaa pakolaisille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille.

Sosiaalityön henkilöstöresurssi on 1 johtava sosiaalityöntekijä, 4 sosiaalityöntekijää ja 1 sosiaaliohjaaja. Perhetyön/lapsiperheiden kotipalvelun henkilöstöresurssi on 3 työntekijää.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Sosiaalihuollolle ja lastensuojelulle asetettujen määräaikojen noudattaminen asiakastyössä
- Ennaltaehkäisevän työtöiden vahvistaminen sosiaalihuoltolain mukaisesti

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Lastensuojelun avohuollon vahvistaminen ja vaikuttavuuden arviointi
- Ostopalvelujen tarpeen jatkuva asiakaskohtainen arviointi
- Työpajatoiminnan kehittäminen yhteistoiminnassa Nuorten Ystävät ry:n kanssa
- Asiakkaiden tarpeen mukainen aktivointi ja ajantasaiset asiakassuunnitelmat

SOSIAALITYÖ	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	467 424	841 300	810 819	851 360	876 900
TOIMINTAKULUT	-3 006 277	-3 131 783	-3 314 121	-3 367 055	-3 400 728
TOIMINTAKATE (netto)	-2 538 853	-2 290 483	-2 503 302	-2 515 695	-2 523 828
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-484	-297	-773	-781	-789
LASKENNALLISET ERÄT	-70 320	-71 539	-83 649	-84 905	-85 753
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 609 657	-2 362 319	-2 587 724	-2 601 381	-2 610 370

Vammaispalvelut

Palvelusuunnitelma kuvaus

Vammaispalveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vammaiselle henkilölle annettavia palveluja ovat mm. kuntoutusohjaus, sopeutumisvalmennus sekä päivä- ja työtoiminnat. Taloudellisia tukitoimia ovat mm. korvaus henkilökohtaisen avun palkkaamiseen ja apuvälineiden hankinnassa avustaminen. Vaikeavammaisille henkilöille järjestetään kuljetuspalveluja, korvataan kohtuulliset kustannukset tarpeellisista asunnonmuutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta. Omaishoidontuki on hoitopalkkio, jolla turvataan vammaisen kotihoitoa tai muuta huolenpitoa. Mikäli vammaisille henkilöille myönnettävät tukitoimet eivät ole riittäviä kotona asumisen turvaamiseksi, kunta ostaa palveluasuntopaikkoja yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Kunta tuottaa itse tehostettua palveluasumista 14-paikkaisessa Muhoksen ryhmäkodissa ja asumisen tuen 24 vuokra-asuntoon.

Vammaispalvelujen henkilöstöresurssi on sosiaalityöntekijä (50 % työajasta) sekä tuki- ja palveluasuntojen 1 esimies, 1 sosiaaliohjaaja ja 13 ohjaajaa, joista yksi on oppisopimuskoulutuspaikka.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Palvelurakenteen arvioiminen ja uudistaminen

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Asiakkaan palvelutarpeen mukainen hoidon ja huolenpidon järjestäminen
- Ostopalvelujen tarpeen jatkuva asiakaskohtainen arviointi.

VAMMAISPALVELU					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	390 403	410 100	430 100	451 605	465 154
TOIMINTAKULUT	-4 350 443	-4 180 443	-4 296 455	-4 370 555	-4 414 259
TOIMINTAKATE (netto)	-3 960 040	-3 770 343	-3 866 355	-3 918 950	-3 949 105
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-606		-210	-212	-214
LASKENNALLISET ERÄT	-95 099	-95 412	-108 691	-110 322	-111 424
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 055 745	-3 865 755	-3 975 256	-4 029 484	-4 060 743

Vanhustyö

Palvelusuunnitelma kuvaus

Vanhustyöhön sisältyvät kotihoito, kotipalvelun tukipalvelut, asumispalvelut ja päiväkeskustoiminta. Kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelun ja kotisairaanhoidon kokonaisuutta, jolla tuetaan vanhuksen tai vammaisen omatoimista selviytymistä omassa kodissaan. Kotihoitoon ja kotisairaanhoidon sisältyvät hoito, huolenpito ja työapu. Kotihoidon hoiva ja huolenpito on ympärivuorokautista. Tukipalveluja ovat ateria- ja turvapalvelut, sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu ja omaishoidontuki. Päiväkeskus on vanhusväestön kokoontumispaikka, jossa voi arkipäivinä osallistua ohjattuun päivätoimintaan ja saada sairaanhoito-, ateria- ja kylvetyspalvelua sekä vaatehuoltoa. Päiväkeskuksen tiloja myös vuokrataan iltaisin ja viikonloppuisin.

Vanhustenhuollossa on yhteensä 76 tehostetun palveluasumisen paikkaa, joista kunnan omaa toimintaa on maksimissaan 32 asukaspaikkaa käsittävä tehostetun palveluasumisen kokonaisuus Matin ja Laurin koti. Kahdessa kunnan omistamassa kiinteistössä palveluasumisen hoivan tuottaa yksityinen palveluntuottaja 46 asuntoon. Yksittäisiä asiakaspalvelujen ostoja on tämän lisäksi lähinnä psykogeriatrisille ja monidiagnosoiduille asiakkaille vaihtelevan palvelutarpeen mukaan. Palveluasumisessa sekä ostoissa että omassa toiminnassa toteutetaan 6-8 paikalla lyhytaikaista hoitoa mm. omaishoidon lomitukseen tarpeeseen. Ikäihmisten perhehoitoa järjestetään yhteistyössä Nuorten Ystävät –palvelut oy:n kanssa perhekoti Ainolassa, jossa voidaan tarjota kodinomainen hoitopaikka 4-6 ikäihmiselle.

Palveluseteli on käytössä laajasti säännöllisessä ja tilapäisessä kotihoidossa ja kotisairaanhoidossa, eräissä kotipalvelujen tukipalveluissa (kauppa-asiointi, kylvetys- ja siivouspalvelut), omaishoidon vapaiden järjestämisessä sekä lyhyt- ja pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa. Palveluseteliyrittäjiä haetaan julkisella haulla ja rekisterissä on yli 20 toimijaa.

Vanhustyön henkilöstöresurssi on tällä hetkellä vanhustyön johtaja, 0,5 toimistos sihteeri, 21 hoitajaa kotihoidossa, 3 ohjaajaa ja 1 sairaanhoitaja päiväkeskuksessa, 21 hoitajaa palveluasumisyksikössä sekä tehostetun palveluasumisen esimies. Vanhustenhuollon käytettävissä olevat 2 varahenkilöä sisältyvät kotihoidon henkilöstöresurssiin. Henkilöstöresurssia pyritään käyttämään joustavasti tarpeen mukaan huomioiden henkilöstön koulutus ja erityisosaamiset mm. palveluohjauksessa ja kotiutusasioissa.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Tuottaa valtakunnallisen laatusuosituksen mukaisia vanhusten palveluja kasvavalle ja ikääntyvälle asiakaskunnalle.

- Järjestää ikääntyneiden palvelut valtakunnallisten tavoitteiden mukaisessa laajuudessa eri palveluissa.

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Tehostetun palveluasumisen ja kotihoidon sisällön kehittäminen
- Palvelusetelin vakiinnuttaminen vaihtoehtoiseksi palvelujen järjestämistavaksi
- Henkilöstömitoituksen arvioiminen tehostetussa palveluasumisessa. Tehostetun palveluasumisen hoitohenkilökunnan henkilöstömitoitus vuonna 2018 on 0,65 tt/asiakas.
- Ikäihmisten kärkihankkeeseen osallistuminen

VANHUSTYÖ					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	1 117 477	1 124 078	1 416 130	1 486 937	1 531 547
TOIMINTAKULUT	-6 757 947	-7 576 068	-7 591 088	-7 735 656	-7 813 017
TOIMINTAKATE (netto)	-5 640 470	-6 451 990	-6 174 958	-6 248 719	-6 281 470
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-25 841	-23 945	-23 637	-23 874	-24 113
LASKENNALLISET ERÄT	-147 149	-173 289	-191 886	-194 764	-196 711
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-5 813 459	-6 649 224	-6 390 481	-6 467 357	-6 502 294

Sairaanhoito

Palvelusuunnitelma kuvaus

Terveyskeskuksen vastaanotto toimii väestövastuuperiaatteen mukaisesti. Vastaanoton toimintoihin kuuluvat lääkärien vastaanoton lisäksi lääkehuolto-, laboratorio-, röntgen-, fysioterapia-, mielenterveys- ja päivystyspalvelut. Muhos kuuluu Oulun alueen yhteispäivystykseen, joka hoitaa kiireellisen ilta- ja viikonloppupäivystyksen Oulun yliopistollisen sairaalan tiloissa. Seulontatutkimukset toteutetaan suositusten mukaisina.

Terveyskeskuksen henkilöstöresurssi on 8 terveyskeskuslääkärin virkaa ja 1 koulutusvirka. Muuta henkilökuntaa on yhteensä 23,5 työntekijää. Henkilöstöresurssi kohdentuu seuraavasti: apteekki 1, laboratorio 3, röntgen 1, mielenterveystoimisto 6, fysioterapia 3,5 ajanvaraus- ja vastaanottotoiminta 6 ja toimisto 2 sekä 1 varahenkilö neuvolan kanssa.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Hoitotakuun toteutuminen: välitön yhteydensaanti terveyskeskukseen ja hoidon tarpeen arviointi kolmen vuorokauden kuluessa.
- Pohjois-Suomen laboratoriookeskukseen liittyminen 1.1.2019 alkaen.
- Lääkehuollon liittäminen osaksi sairaanhoitopiirin apteekkitoimintaa 1.1.2019 alkaen.

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Hoidon toteutuminen käypähoito suosituksen mukaisesti.
- Ostopalvelujen tarpeen jatkuva potilaskohtainen arviointi.
- Työnjaon kehittäminen.

SAIRAANHOITO					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	527 577	495 700	550 685	578 223	595 571
TOIMINTAKULUT	-3 188 811	-3 184 460	-3 306 986	-3 376 722	-3 410 489
TOIMINTAKATE (netto)	-2 661 234	-2 688 760	-2 756 301	-2 798 499	-2 814 918
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-67 115	-37 160	-26 497	-26 762	-27 029
LASKENNALLISET ERÄT	-69 489	-73 056	-83 504	-84 755	-85 602
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 797 839	-2 798 976	-2 866 302	-2 910 016	-2 927 549

Neuvola

Palvelusuunnitelma kuvaus

Neuvola turvaa äitiysneuvolapalvelut ja toimii lapsiperheiden tukena kouluikään asti. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa terveystarkastukset tehdään vuosisuunnitelman mukaisesti. Terveystarkastajat tekevät yhteistyötä koulukuraattorien ja muun koulun henkilökunnan kanssa koululaisten terveyttä koskevissa asioissa. Aikuisneuvola vastaa aikuisväestön terveyden- ja sairaanhoidosta mm. verenpaine-, diabetes-, astma-, tartuntatauti- ja reumapotilaat sekä aikuisten rokotukset. Puheterapiassa työ painottuu alle kouluikäisiin lapsiin ja konsultaatioihin, mutta palvelua on myös aikuisasiakkaille ja koululaisille. Neuvolan toiminta toteutetaan lasten ja nuorten terveystarkastuksista ja sikiöseulonnoista annettujen asetusten mukaisina.

Neuvolan henkilöstöresurssi on tällä hetkellä 9 terveydenhoitajaa, 1 puheterapeutti, 0,5 toimistotyöntekijää ja yhteinen varahenkilö vastaanoton kanssa. Terveystarkastajien työpanoksesta 4 työntekijää on varattu äitiys- ja lastenneuvolaan, 4 opiskelija- ja kouluterveydenhuoltoon ja 1 aikuistyöhön.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Kansansairauksien ennaltaehkäisy.
- Lasten ja koululaisten terveysongelmien varhainen toteaminen.

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Aikuisneuvolatyön kehittäminen.
- Ennaltaehkäisevän perhetyön kehittäminen.

NEUVOLA					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	31 359	32 600	5 600	5 880	6 057
TOIMINTAKULUT	-655 034	-629 734	-582 126	-596 154	-602 114
TOIMINTAKATE (netto)	-623 675	-597 134	-576 526	-590 274	-596 057
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 562	-594	-250	-253	-256
LASKENNALLISET ERÄT	-13 843	-14 340	-14 774	-14 996	-15 146
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-639 080	-612 068	-591 550	-605 523	-611 459

Hammashoito

Palvelusuunnitelma kuvaus

Terveyskeskuksessa annettavaan suun terveydenhuoltoon ovat oikeutettuja kaikki muhoslaiset sekä ulkopaikkakuntalaiset opiskelijat. Neljän hammaslääkäri-hammashoitaja työparin työpanoksen myötä ei-kiireellinen hoito toteutuu hyvin keskimäärin kahden kuukauden kuluttua yhteydenotosta. Särkytapauksissa ensiapu annetaan kolmen päivän sisällä. Ostopalveluja hankitaan erikoishammaslääkäritasoiseen hammashoittoon mm. vaativaan hammas- ja suukirurgiaan, implanttihoitoon, pelkopotilaiden anestesiahoitoon, hammaslaboratorioteknisiin kuluihin sekä oikomishoidon konsultaatioihin ja ostopalveluihin.

Hammashuollon henkilöstöresurssi on 4 hammaslääkärinä, 4,5 hammashoitajaa ja 2 suuhygienistiä.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Hoitotakuun toteutuminen: ei kiireelliset hoitoon 6 kk sisällä ja välitön yhteydenaanti hammashoitolaan

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Ostopalvelujen tarpeen jatkuva potilaskohtainen arviointi
- Hammaslääkärien työnjaon vakiinnuttaminen

HAMMASHOITO	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	283 940	283 620	282 600	296 730	305 632
TOIMINTAKULUT	-945 451	-873 488	-873 554	-893 166	-902 097
TOIMINTAKATE (netto)	-661 511	-589 868	-590 954	-596 436	-596 465
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-29 678	-25 601	-23 988	-24 228	-24 470
LASKENNALLISET ERÄT	-19 519	-19 930	-22 159	-22 491	-22 716
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-710 707	-635 399	-637 101	-643 155	-643 651

Terveyskeskussairaala

Palvelusuunnitelma kuvaus

Sairaalan paikkalukua lasketaan vuosien 2018-2019 aikana 32 potilaspaikasta viidellä paikalla.

Vähennys tapahtuu luontaisen poistuman kautta hallitusti siten, että vuoden 2019 lopussa sairaala on 27 paikkainen. Sairaalassa hoidetaan potilaita pääsääntöisesti akuuttipaikoilla ja kuntoutuspaikoilla. Sairaalassa toteutetaan myös päiväsairaalatoimintaa.

Mahdollinen lisämääräraha katetaan terveyskeskussairaalan osalta toimintatuottoja kasvattamalla mahdollista lisämäärää vastaavalla summalla.

Vuodeosastotoiminnan henkilöstöresurssi on vuoden 2018 alussa 30 työntekijää: 1 osastonhoitaja, 10,5 sairaanhoitajaa, 16 perus/lähihoitajaa ja 0,5 osastosihteeri sekä 2 varahenkilöä.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Palvelurakenteen uudistamistyön jatkaminen.
- Sairaansijojen määrää lasketaan hallitusti siten, että vuoden 2019 lopussa sairaala on 27 paikkainen.

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Hoitohenkilökunnan mitoitustavoite 0,75-0,80 työntekijää/potilas.
- Perus- ja erikoissairaanhoidon toimivat hoitoketjut.
- Sairaalapaikkojen optimaalinen käyttö siten, että erikoissairaanhoidosta jonottavia ei ole ja ulkopuolelta ostettuja hoitopaikkoja ei tarvita.
- RAI-arvioinnin vakiinnuttaminen

TERVEYSKESKUSSAIRAALA					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	466 247	478 200	430 000	451 500	465 045
TOIMINTAKULUT	-2 780 600	-2 652 669	-2 413 293	-2 467 513	-2 492 187
TOIMINTAKATE (netto)	-2 314 353	-2 174 469	-1 983 293	-2 016 013	-2 027 142
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-16 995	-15 159	-9 471	-9 566	-9 662
LASKENNALLISET ERÄT	-65 614	-60 617	-61 059	-61 975	-62 595
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 396 962	-2 250 245	-2 053 823	-2 087 554	-2 099 399

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä sopimuksen mukaan. Valtiolta ja muilta sairaaloilta ostetaan tarvittaessa erikoissairaanhoidon palveluita.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Hoitotakuun toteutuminen: hoidon tarpeen arviointi kahden viikon kuluessa, ensikäynti viimeistään kolmessa kuukaudessa sekä leikkaukseen, toimenpiteeseen tai hoitoon viimeistään kuudessa kuukaudessa.

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

- Määräraharauksen taso toteutuneen palveluoston ja mahdollisten toiminnallisten muutosten perusteella.

ERIKOISSAIRAANHOITO					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
KÄYTTÖTALOUS					
TALOUS					
TOIMINTAKULUT	-10 594 764	-10 692 157	-10 789 782	-10 952 259	-11 061 782
TOIMINTAKATE (netto)	-10 594 764	-10 692 157	-10 789 782	-10 952 259	-11 061 782
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-10 594 764	-10 692 157	-10 789 782	-10 952 259	-11 061 782

Projektit

Sosiaali- ja terveystoimen projekteihin vuodelle 2018 on varattu 10.000 euroa.

5.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA - TEKNISET PALVELUT

Tekniset palvelut yhteensä tiliryhmittäin

Tekniset palvelut yhteensä						
	TA 2018	TA 2017	TA-muutos 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17-->18
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	3 152 186	3 130 516		3 130 516	3 396 501	0,7
MAKSUTUOTOT	48 000	48 000		48 000	56 168	
TUET JA AVUSTUKSET					6 903	
VUOKRATUOTOT	4 802 253	4 543 901		4 543 901	4 245 268	5,7
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 750	13 550		13 550	45 383	45,8
TOIMINTATUOTOT	8 022 189	7 735 967		7 735 967	7 750 224	3,7
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					108 790	
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT						
PALKAT JA PALKKIOT	-2 333 166	-2 339 127		-2 339 127	-2 406 219	-0,3
HENKILÖSIVUKULUT						
ELÄKEKULUT	-541 102	-518 469		-518 469	-585 512	4,4
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-88 404	-113 580		-113 580	-146 736	-22,2
HENKILÖSIVUKULUT	-629 506	-632 049		-632 049	-732 247	-0,4
HENKILÖSTÖKORVAUKSET					29 040	
HENKILÖSTÖKULUT	-2 962 672	-2 971 176		-2 971 176	-3 109 426	-0,3
PALVELUJEN OSTOT						
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT					-82	
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-1 714 150	-1 479 785	-250 000	-1 729 785	-1 915 371	-0,9
PALVELUJEN OSTOT	-1 714 150	-1 479 785	-250 000	-1 729 785	-1 915 453	-0,9
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 180 325	-2 124 360		-2 124 360	-2 210 170	2,6
AVUSTUKSET	-30 000	-50 000		-50 000	-49 705	-40
VUOKRAT	-321 040	-245 171		-245 171	-257 163	30,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 010	-13 510		-13 510	-16 294	62,9
TOIMINTAKULUT	-7 230 197	-6 884 002	-250 000	-7 134 002	-7 558 210	1,3
TOIMINTAKATE	791 992	851 965	-250 000	601 965	300 803	31,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 721 012	-2 562 452		-2 562 452	-2 455 754	6,2
LASKENNALLISET ERÄT	-182 762	-156 575		-156 575	-167 356	16,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 111 782	-1 867 062	-250 000	-2 117 062	-2 322 307	-0,2

Tekniset palvelut sitovuustasoittain

Tekniset palvelut sitovuustasoittain						
	TA 2018	TA 2017	TA-muutos 2017	TA 2017 yht	TP 2016	Muutos % 17-->18
HALLINTO/TEKNINEN TOIMI						
TOIMINTATUOTOT	7 110	12 900		12 900	12 100	-44,9
TOIMINTAKULUT	-308 232	-340 451		-340 451	-360 176	-9,5
TOIMINTAKATE	-301 122	-327 551	0	-327 551	-348 075	-8,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 208	-1 386		-1 386	-2 203	59,3
LASKENNALLISET ERÄT	-7 678	-7 796		-7 796	-8 305	-1,5
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-311 008	-336 733	0	-336 733	-358 584	-7,6
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	2 950 826	2 948 316		2 948 316	3 153 699	0,1
TOIMINTAKULUT	-2 810 961	-2 767 214		-2 767 214	-2 788 053	1,6
TOIMINTAKATE	139 865	181 102	0	181 102	365 646	-22,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-49 665	-50 114		-50 114	-50 864	-0,9
LASKENNALLISET ERÄT	-71 017	-62 838		-62 838	-65 892	13
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	19 183	68 150	0	68 150	248 891	-71,9
RAKENNUKSET						
TOIMINTATUOTOT	4 554 263	4 290 751		4 290 751	4 003 923	6,1
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					17 356	
TOIMINTAKULUT	-2 745 741	-2 500 130	-250 000	-2 750 130	-3 035 499	-0,2
TOIMINTAKATE	1 808 522	1 790 621	-250 000	1 540 621	985 780	17,4
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 979 719	-1 831 498		-1 831 498	-1 762 471	8,1
LASKENNALLISET ERÄT	-69 348	-56 800		-56 800	-64 230	22,1
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-240 545	-97 677	-250 000	-347 677	-840 921	-30,8
MAARAKENTAMINEN						
TOIMINTATUOTOT	90 450	76 000		76 000	146 104	19
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					63 769	
TOIMINTAKULUT	-956 920	-912 864		-912 864	-993 372	4,8
TOIMINTAKATE	-866 470	-836 864	0	-836 864	-783 498	3,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-628 252	-625 471		-625 471	-589 350	0,4
LASKENNALLISET ERÄT	-24 528	-20 728		-20 728	-20 349	18,3
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 519 250	-1 483 063	0	-1 483 063	-1 393 197	2,4
KAAVOITUS JA MITTAUS (MITTAUSPALVELUT)						
TOIMINTATUOTOT	389 540	378 000		378 000	394 644	3,1
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					27 665	
TOIMINTAKULUT	-327 073	-266 338		-266 338	-296 109	22,8
TOIMINTAKATE	62 467	111 662	0	111 662	126 200	-44,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-59 242	-53 983		-53 983	-50 867	9,7
LASKENNALLISET ERÄT	-8 237	-6 231		-6 231	-6 365	32,2
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-5 012	51 448	0	51 448	68 968	-109,7
RAKENNUSVALVONTA						
TOIMINTATUOTOT	30 000	30 000		30 000	39 754	
TOIMINTAKULUT	-81 270	-97 005		-97 005	-85 002	-16,2
TOIMINTAKATE	-51 270	-67 005	0	-67 005	-45 249	-23,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 926					100
LASKENNALLISET ERÄT	-1 954	-2 182		-2 182	-2 215	-10,4
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-55 150	-69 187	0	-69 187	-47 464	-20,3
Tekniset palvelut yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	8 022 189	7 735 967		7 735 967	7 750 224	3,7
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					108 790	
TOIMINTAKULUT	-7 230 197	-6 884 002	-250 000	-7 134 002	-7 558 210	1,3
TOIMINTAKATE	791 992	851 965	-250 000	601 965	300 803	31,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 721 012	-2 562 452		-2 562 452	-2 455 754	6,2
LASKENNALLISET ERÄT	-182 762	-156 575		-156 575	-167 356	16,7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 111 782	-1 867 062	-250 000	-2 117 062	-2 322 307	-0,2

Tekniset palvelut yhteensä tiliryhmittäin

Teknisten palveluiden vuoden 2018 talousarvio perustuu Muhoksen kunnan strategiaan ja on valmisteltu valtuuston 25.9.2017 antaman talousarvioraamin pohjalta. Talousarvion mukaisella rahoituksella kyetään säilyttämään teknisten palveluiden nykyinen hyvä laatutaso. Vuoden 2018 talousarviossa on pyritty toiminnan vakiinnuttamiseen ja talousarvioon on tehty vain pieniä muutoksia edelliseen vuoteen. Talousarviossa on varauduttu mm. varikon siirtoon Kankaanseläntielle sekä sähköisen Lupa.fi -palvelun käyttöönottoon.

Teknisten palveluiden vuoden 2018 talousarvion toimintatulot ovat 8.022.189 euroa ja tulot kasvavat vuoteen 2017 verrattuna 3,7 %. Talousarvion toimintakulujen loppusumma on -7.250.197 euroa. Toimintakulut ovat 5,31 % (366.195 euroa) suuremmat kuin vuoden 2017 alkuperäisessä talousarviossa. Talousarviossa on varauduttu kolmen, pienen purettavan rakennuksen purkamiseen.

Talousarvion tavoitteet rakentuvat aikaisempien vuosien mukaisesti kriittisten menestystekijöiden mukaisesti.

1. Vaikuttavuus
  - peruspalvelujen toimivuus
  - viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö
  - hyvät liikenneyhteydet
2. Toimintatavat, prosessit ja rakenteet
  - hallintokuntien välinen yhteistyö
  - palvelurakenteen tehokkuus ja kilpailukyky
3. Resurssit
  - talouden tasapaino
  - käyttömenojen kasvun hillintä
  - hallittu velkaantuminen
4. Osaaminen, uudistuminen ja työkyky
  - esimiestyö ja alaistaidot
  - työyhteisön houkuttelevuus
  - työhyvinvointi

Tavoitteiden toteutumista seurataan 2018 osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Talousarvio on laadittu oletuksella, että teknisten palveluiden kesälomia saadaan keskitettyä heinäkuulle, jolloin palvelutuotanto ja rakentaminen hoidetaan minimitasolla. Tämä edellyttää myös muilta hallintokunnilta suunnitelmallista tukipalveluiden tarpeen pienentämistä heinäkuun aikana.

Henkilöstö sitovuustasoittain 31.12.2018

Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden talousarvion laadinnan yhteydessä on tarkastettu henkilöstösuunnitelma vuodelle 2018. Henkilöstösuunnitelma sisältää kaikkien tehtävien ja virkojen sijoitukset ja muutostarpeet. Henkilöstösuunnitelman mukaisesti teknisten palveluiden talousarvio sisältää seuraavat henkilöstömuutokset:

- Arkkitehdin työresurssi 90 % hallintopalveluissa. Tekniset palvelut vastaa 10 % kustannuksista kaavoituksen ja mittauksen vastuualueella.

- ruoka- ja siivouspalveluiden vakinaisten kokoaikaisten henkilöstömäärä on pienentynyt. Osa-aikaisten määrä on lisääntynyt.
- uusi laitoshuoltajan toimi, mikäli uimahallille edellytetään iltasiivousta

Teknisten palveluiden talousarvio sisältää määräaikaisia henkilöitä puistoalueille, mittaukseen, metsätöihin ja maarakennukseen. Työllisyystöiden teettämiseen on varauduttu metsätöissä ja yleisten alueiden hoidossa.

Henkilöstö 31.12.2018

Sitovuustaso	Vakin. kokoaik	Määräaik kokoaik	Vakin. osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin. sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Hallinto	2							2
Ruoka- ja siivous	45	2	5	1				53
Rakennukset	10		2					12
Maanrakennus	3	1						4
Kaav. ja mittaus	4							4
Rakennusvalvonta			1					1
Yhteensä	64	3	8	1				76

Hallinto

Toiminnan kuvaus

Teknisen hallintopalveluiden vastuualue sisältää teknisen lautakunnan, teknisten palvelujen johdon ja kunnan asumispalvelut. Hallintopalveluiden vastuulla on teknisten palveluiden palvelutuotannon johtaminen, kunnan investointiohjelman valmistelu, investointihankkeiden esisuunnittelu, rakennus-suunnittelu sekä rakennuttaminen. Investointihankkeiden esisuunnitteluun on talousarviossa varattu 15.000 euroa.

Asuntotoimi vastaa kunnan omistamien vuokra-asuntojen asukasvalinnoista ja viranomaistehtävistä sekä Kunta-asuntojen omistamien vuokrataloyhtiöiden aravalain mukaisista viranomaistehtävistä. Asuntotoimi vastaa myös vanhusten palveluasuntojen vuokraustoiminnasta. Asuntojen vuokratuotot ja kiinteistöjen hoitokulut on kirjattu tuloina rakennuksien talousarviokohtaan. Asuntotoimi avustaa teknisten palveluiden talouden tasapainottamisohjelman toteutuksessa ja vajaakäytöllä olevien kiinteistöjen poistoon liittyvien toimenpiteiden valmistelussa. V. 2017 siirrettiin rakennusten hallinnointiin, isännöintiin ja kunnossapitoon liittyviä tehtäviä asuntosihteerin vastuulle.

Hallinnon kustannuspaikalle on varattu 30.000 euroa yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin. Rahoitus on tarkoitettu yksityisen tiestön hoitokustannusten avustamiseen, yksityisteiden peruskorjausten avustamiseen tarkoitettua rahoitusta ei ole esitetty vuodelle 2018.

Vastuualueen henkilöstökustannuksissa on teknisen johtajan ja asuntosihteerin palkkakustannukset sekä sisäisten toimistopalveluiden ostopalvelukustannukset. Teknisen palvelun hallinnon toimintakulut vuonna 2018 ovat 3,6% pienemmät kuin vuonna 2017.

Tavoitteet

Teknisten palveluiden hallinnon talousarviotavoitteet vuonna 2018 ovat

- ✓ palvelut kaikkien saatavilla
- ✓ laadukasta ja ajanmukaista palvelua
- ✓ kunta on ja koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi
- ✓ kunta on houkuttelevan näköinen (rakennusten ulkonäkö ja muoto)
- ✓ liikenneyhteyksien parantaminen
- ✓ investoinneissa ei suunnittelelemattomia avauksia
- ✓ käyttötalousmenojen kasvu max 1 % (huomioiden palvelutarpeen muutos/mitoitus)
- ✓ saumaton yhteistyö
- ✓ tiedonkulun häiritsevien tekijöiden poistaminen
- ✓ palvelurakenteen monipuolistaminen
- ✓ pienyrittäjyyden tukeminen
- ✓ kunnan tasapuolinen kehittäminen
- ✓ henkilöstö- ja koulutussuunnitelman koulutuspäivien toteutus
- ✓ työturvallisuus tasolla 100 %

HALLINTO/TEKNINEN TOIMI					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	12 100	12 900	7 110	7 466	7 690
TOIMINTAKULUT	-360 176	-340 451	-308 232	-314 658	-317 804
TOIMINTAKATE (netto)	-348 075	-327 551	-301 122	-307 192	-310 114
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 203	-1 386	-2 208	-2 230	-2 252
LASKENNALLISET ERÄT	-8 305	-7 796	-7 678	-7 793	-7 871
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-358 584	-336 733	-311 008	-317 215	-320 237

Ruoka- ja siivouspalvelut

Toiminnan kuvaus

Ruoka- ja siivouspalvelut vastaavat kunnan oman ja yksityisten sopimuskumppaneiden palvelutuotannon eri yksiköiden tarvitsemien aterioiden valmistuksesta ja jakelusta sekä tilojen yleisestä siisteydestä. Tilauksesta ruoka- ja siivouspalvelut tuottavat edustus- ja kokoustarjoiluja sekä siivouspalveluja kunnan omissa tiloissa resurssien mukaan. Ruoka- ja siivouspalvelu toimii netto-budjettiyksikkönä.

Ruoka- ja siivouspalvelun sisäiset veloitus hinnat on tarkastettu yksiköittäin vastaamaan palvelutuotannon kustannuksia.

Ruoka- ja siivouspalveluiden toimintakulut nousevat vuonna 2018 yhteensä 1,6 %.

Tavoitteet

Ruoka- ja siivouspalveluiden talousarviotavoitteet vuonna 2018 ovat

- ✓ asiakastyytyväisyyskysely ruokapalvelun asiakkaille
- ✓ Päivärinteen päiväkodin ja Hyrkin sekä Huovilan koulujen siivouksen mitoittaminen
- ✓ kehityskeskustelut koko henkilöstölle
- ✓ tehtäväkuvauksien päivittäminen
- ✓ osaaminen, kehittäminen ja työkyky

Henkilöstö

Ruoka- ja siivouspalveluiden vastuualueen henkilöstö:

- ✓ ruoka- ja siivouspalvelujohtaja (1 htv)
- ✓ siivouspalveluesimies (1,0 htv)
- ✓ ruoka- ja siivouspalvelutyöntekijät (50 htv)

Henkilöstön kokonaismäärä 31.12.2018 on 47 kokoaikaista ja kuusi osa-aikaista työntekijää.

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT					
	TP 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	3 153 699	2 948 316	2 950 826	3 098 368	3 191 322
TOIMINTAKULUT	-2 788 053	-2 767 214	-2 810 961	-2 872 678	-2 901 384
TOIMINTAKATE (netto)	365 646	181 102	139 865	225 690	289 938
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-50 864	-50 114	-49 665	-50 161	-50 661
LASKENNALLISET ERÄT	-65 892	-62 838	-71 017	-72 082	-72 803
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	248 891	68 150	19 183	103 447	166 474

Rakennukset

Toiminnan kuvaus

Tilapalvelut vastaa kunnan omistamien rakennusten kiinteistönhoidosta ja kunnossapidosta sekä hallintokuntien käyttöön ulkopuolisilta vuokrattujen tilojen hankinnasta ja sopimuksista käyttäjähallintokunnan omien määrärahojen sallimissa rajoissa. Rakennusten kiinteistöhoito käsittää talonmies- ja kunnossapitopalvelut siten, että eri hallintokunnille, yrityksille ja asukkaille varmistetaan toimivat asuin- ja toimitilat.

Toiminnan kulut katetaan sisäisillä ja ulkoisilla vuokrilla. Rakennuksista perittävän sisäisen vuokran taso on määritetty tasolle, jonka tuotolla pystytään rahoittamaan kiinteistöjen kunnossapito- ja hoitokustannukset sekä suunnitelman mukaiset poistot. Sisäiset vuokrat on tarkastettu 1,0 % yleiskorotuksella ja tilamuutosten yhteydessä tilavuokrat on tarkastettu kohteittain. Sisäisiä vuokria on jouduttu tarkastamaan valmistuneiden uusien kohteiden osalta kuten Päivärinteen uusi päiväkotiki ja kunnanvirasto.

Paloaseman muutos ja laajennus sekä kunnanviraston peruskorjaus valmistuvat vuodelle 2018.

Talousarviossa on varattu määräraha Päivärinteen käytöstä poistuneen päiväkodin purkamiseen. Arvioitujen purkukustannukset ovat n. 120.000 euroa.

Rakennusten vastuualueen toimintakulut nousevat vuonna 2018 yhteensä 9,8 % verrattuna vuoden 2017 alkuperäiseen talousarvioon. Toimintakulujen nousu johtuu mm. uuden varikkoaluerakennusten kiinteistövuokrista ja vanhan Päivärinteen päiväkodin purkukuluista.

Rahoitus rakennuksien peruskorjauksiin ja saneerauksiin osoitetaan talousarvion investointiosassa.

Tavoitteet

Tilapalveluiden talousarviotavoitteet vuonna 2018 ovat

- ✓ kunta on ja koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi
- ✓ kunta on houkuttelevan näköinen (rakennusten ulkonäkö ja muoto)
- ✓ käyttötalousmenojen kasvu max 1 % (huomioiden palvelutarpeen muutos/mitoitus)
- ✓ saumaton yhteistyö
- ✓ tiedonkulun häiritsevien tekijöiden poistaminen
- ✓ työturvallisuus tasolla 100 %

Henkilöstö

Rakennukset vastuualueen henkilöstö:

- ✓ huoltomestari (1,0 htv)
- ✓ asennusmestari (0,8 htv)
- ✓ ammattimiehet (talonmiehet) (6,0 htv)
- ✓ kunnossapito/sähkö (3,0)htv)

RAKENNUKSET	TA	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	4 003 923	4 290 751	4 554 263	4 781 978	4 925 440
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	17 356				
TOIMINTAKULUT	-3 035 499	-2 750 130	-2 745 741	-2 792 246	-2 820 117
TOIMINTAKATE (netto)	985 780	1 540 621	1 808 522	1 989 732	2 105 323
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 762 471	-1 831 498	-1 979 719	-1 999 516	-2 019 512
LASKENNALLISET ERÄT	-64 230	-56 800	-69 348	-70 388	-71 092
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-840 921	-347 677	-240 545	-80 172	14 719

Maarakennus

Toiminnan kuvaus

Maarakennuksen vastuualue sisältää mm. katujen, pysäköintialueiden käyttö- ja kunnossapitokustannukset, puistojen ja viheralueiden, leikkikenttien, uimarantojen, torin, sataman ja telarantojen ja muiden yleisten alueiden hoitokustannukset sekä varikon ja konekeskuksen toimintakulut. Maarakennuksen vastuualue toteuttaa kaikki kunnan maarakentamiseen liittyvät investoinnit ja peruskorjaukset. Organisaatio vastaa katujen ja hulevesiverkostojen rakentamisesta

ja ylläpidosta sekä viherrakennustöistä. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös kunnan alueella olevien yksityisteiden kunnossapidon avustaminen ja tiestöön liittyvät viranomaistehtävät.

Maarakennuksen vastuualueelle on keskitetty kaikki kunnan viherpalvelutyöntekijät. Keskittämisen tavoitteena on tehostaa toimintaa ja vastata lisääntyneeseen kysyntään ko. alueilla.

Maarakennuksen vastuualueelle on varattu 14.000 euroa kuntalaisten puutarhajätteen vastaanottoon.

Tavoitteet

Maarakennustoiminnan talousarvion tavoitteet vuonna 2018 ovat

- ✓ kunta on ja koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi
- ✓ liikenneyhteyksien parantaminen
- ✓ investoinneissa ei suunnittele mattomia avauksia
- ✓ käyttötalousmenojen kasvu max 1 % (huomioiden palvelutarpeen muutos/mitoitus)
- ✓ saumaton yhteistyö
- ✓ tiedonkulun häiritsevien poistaminen
- ✓ työturvallisuus tasolla 100 %

Uusien ja korjattavien katuyhteyksien, puistojen ja yleisten alueiden toteuttamisen rahoitus on esitetty talousarvion investointiosassa.

Henkilöstö

Maarakennuksen vastuualueen henkilöstö:

- ✓ maarakennusmestari 1,0 htv
- ✓ asennusmestari 0,2 htv
- ✓ asentajia 2,0 htv
- ✓ kuorma-autonkuljettaja 1,0 htv
- ✓ määräaikainen 0,5 htv /maarakennustyöntekijä investointikohteille
- ✓ määräaikaiset viherpalvelutyöntekijät 3,5 htv
- ✓ Henkilöstön määrä 31.12.2018 on neljä vakituista työntekijää.
- ✓

MAARAKENTAMINEN					
	TA	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	146 104	76 000	90 450	94 973	97 822
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	63 769				
TOIMINTAKULUT	-993 372	-912 864	-956 920	-974 892	-984 643
TOIMINTAKATE (netto)	-783 498	-836 864	-866 470	-879 919	-886 821
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-589 350	-625 471	-628 252	-634 534	-640 879
LASKENNALLISET ERÄT	-20 349	-20 728	-24 528	-24 897	-25 145
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 393 197	-1 483 063	-1 519 250	-1 539 350	-1 552 845

Kaavoitus- ja mittauspalvelut, maa- ja metsätilat

Toiminnan kuvaus

Kaavoitus- ja mittauspalveluiden henkilöstö vastaa osaltaan kaavojen ja maanhankinnan valmistelusta suoraan kunnanhallitukselle. Maankäytön suunnitteluun on erikseen varattu rahoitus kunnanhallituksen alaisessa hallintopalvelujen käyttötalousmenoissa ja maanhankinnan rahoitus on esitetty investointiohjelmassa.

Vuonna 2018 saatetaan päätökseen Kirkonkylän osayleiskaavatyö. Talousarviossa ei ole varauduttu uusien yleiskaavatoiden aloittamiseen. Asemakaavan mukainen tonttivaranto on tällä hetkellä riittävä, eikä suuria paineita uusien asemakaavojen osalta ole. Talousarviossa on varauduttu pienten asemakaavojen muutoksiin ja teollisuusalueen asemakaavan päivittämistyön jatkamiseen. Kaavoitustoimintaa ohjaa maankäyttö- ja kaavoitusjaosto sekä kunnanhallitus, joka hyväksyy vuosittain kaavoituksen työohjelman.

Kaavoitus- ja mittauspalvelut huolehtivat kaavojen laadinnassa tarvittavien karttatietojen ajanmukaisuudesta, pohjakarttojen täydennysmittauksista ja pohjakarttojen vahvistuksista. Henkilöstö osallistuu myös kaavojen valmisteluun liittyvien tehtävien hoitoon ja maanhankinnan valmisteluun maapoliittisen ohjelman periaatteiden mukaisesti. Mittauspalvelut huolehtivat rakennuspaikkojen lohkomis- ja mittauspalveluista sekä rakennusten merkitsemisestä rakennuslupapäätösten mukaisesti. Menokohta sisältää omina tulosityksiköinään puistometsät ja niiden hoitotyöt sekä kunnan omistamien maa-alueiden ja talousmetsien hoidon sekä metsien myyntituoton. Metsän myynti tapahtuu yhteistyössä Muhoksen Metsänhoitoyhdistyksen kanssa noudattaen voimassaolevaa metsätaloussuunnitelmaa. Mittauspalvelut vastaa myös teknisten palveluiden suunnittelu- ja rekisterinpitosisovellutusten ylläpitotehtävistä.

Mittauspalvelut huolehtivat kaavasuunnitteluun liittyvistä maaperätutkimuksista sekä myy mittaus-palveluja ulkopuolisille resurssiensa rajoissa. Vastuualueen tehtäviin sisältyvät myös ajantasa-kaavan ylläpito, kaavojen pohjakarttojen ylläpito, täydennysmittaukset ja pohjakarttojen vahvistukset.

Toiminnan tuotot muodostuvat rakennuspaikkojen lohkomis- ja mittauspalvelumaksuista sekä vuokrattujen kiinteistöjen, viljelysmaiden sekä tonttien vuokratuotoista. Mittauspalvelut tekee mittauksia myös naapurikunnille, Vaalalle, Utajärvelle ja Tyrnävälle sekä Muhoksen ja Tyrnävän vesihuoltolaitoksille, palvelujen myyntituloarvio vuodelle 2018 on 25.000 euroa.

Talousarviossa on varattu määrärahat määräaikaisen 6 kk metsäpalvelutyöntekijän sekä 6 kk mittauspalvelutyöntekijän palkkaamiseen.

Mittauksen vastuualueen toimintakulut nousevat vuonna 2018 yhteensä 22,8 %. Kustannusten nousu johtuu mm. kolmen rakennuksen purkukustannuksista sekä mittamiesten palkkamäärärahojen lisääntymisestä, joka johtuu lisääntyneestä yhteistyöstä Utajärven ja Tyrnävän kuntien kanssa.

Tavoitteet

Mittauspalveluiden talousarviotavoitteet vuonna 2018 ovat

- ✓ palvelut kaikkien saatavilla

- ✓ laadukasta ja ajanmukaista palvelua
- ✓ kunta on ja koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi
- ✓ käyttötalousmenojen kasvu max 1 % (huomioiden palvelutarpeen muutos/mitoitus)
- ✓ saumaton yhteistyö
- ✓ kunnan tasapuolinen kehittäminen
- ✓ työturvallisuus tasolla 100 %

Henkilöstö

Mittauspalveluiden vastualueen henkilöstö:

- ✓ arkkitehti 0,1 htv, määräraha on varattu kunnanhallituksen alaisesta maankäytön ja kaavoituksen menokohdasta
- ✓ maanmittausteknikko 1,0 htv
- ✓ kartoittajat 2,0 htv
- ✓ määräaikainen metsäpalvelutyöntekijä 0,5 htv
- ✓ määräaikainen mittausharjoittelija 0,5 htv
- ✓ Henkilöstön määrä 31.12.2018 on neljä kokoaikaista työntekijää

KAAVOITUS JA MITTAUS (MITTAUSPALVELUT)					
	TA 2016	TA 2017 yht	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	394 644	378 000	389 540	409 017	421 291
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	27 665				
TOIMINTAKULUT	-296 109	-266 338	-327 073	-334 143	-337 478
TOIMINTAKATE (netto)	126 200	111 662	62 467	74 874	83 813
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-50 867	-53 983	-59 242	-59 834	-60 433
LASKENNALLISET ERÄT	-6 365	-6 231	-8 237	-8 360	-8 442
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	68 968	51 448	-5 012	6 680	14 938

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo rakentamista ja kaavoituksen toteutumista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Vuonna 2018 arvioidaan rakennuslupien määrän pysyvän nykytasolla ja käsiteltäviä rakennus- ja toimenpidelupahakemuksia arvioidaan olevan noin 150 kappaletta, joista omakotitalojen rakennuslupia noin 35 kappaletta.

Rakennustarkastaja osallistuu myös asema- ja yleiskaavojen valmisteluun yhdessä muun henkilöstön kanssa.

Talousarviossa on varauduttu sähköisen Lupa.fi -palvelun käyttöönottoon.

Toiminnan tulot koostuvat rakennuslupamaksuista.

Tavoitteet

Rakennusvalvonnan tavoitteena vuonna 2018 on

- ✓ laadukasta ja ajanmukaista palvelua
- ✓ kunta on ja koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi
- ✓ kunta on houkuttelevan näköinen (rakennusten ulkonäkö ja muoto)

Henkilöstö

Rakennusvalvonnan henkilöstö käsittää rakennustarkastajan 1,0 htv. Henkilöstön määrä 31.12.2018 on yksi osa-aikainen työntekijä

RAKENNUSVALVONTA					
	TA	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT	39 754	30 000	30 000	31 500	32 445
TOIMINTAKULUT	-85 002	-97 005	-81 270	-82 846	-83 674
TOIMINTAKATE (netto)	-45 249	-67 005	-51 270	-51 346	-51 229
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			-1 926	-1 945	-1 964
LASKENNALLISET ERÄT	-2 215	-2 182	-1 954	-1 983	-2 003
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-47 464	-69 187	-55 150	-55 274	-55 196

6. TULOSLASKELMAOSA KUNNAN TALOUSARVIOSSA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kunnan käyttötalousosan tuloslaskelmaan yhdisteltävät erät koostuvat sitovuustasojen toimintatuotoista, toimintamenoista ja poistoista.

Tuloslaskelma Muhoksen kunta

Tuloslaskelmassa ei ole mukana sisäisiä eriä.

Laadintaperiaatteena vuodelle 2018 on noudatettu vuoden 2017 talousarviota siten, että toimintatuottoja on korotettu 5 prosenttia, henkilöstömenoja 0,6 prosenttia, muut toimintakulut 1 prosenttia. Verotulojen odotetaan lisääntyvän 2,31 prosenttia ja valtionosuudet vähenevät 1,06 prosenttia. Rahoituskulut nettona laskevat n.10,00 prosenttia ja suunnitelman mukaiset poistot kasvavat 6,6 prosenttia.

Suunnitelmavuodet 2019 ja 2020 on laadittu konsernipalveluissa keskitetysti. Laadintaperiaatteena suunnitelmavuodelle 2019 on noudatettu käyttötaloustuloissa kasvu 3 prosenttia, käyttötalousmenoissa 1,5 prosenttia, henkilöstömenojen osalta 1,6 prosenttia ja verotuloissa 2,58 prosenttia sekä valtionosuus (peruspalvelujen) laskua 0,74 prosenttia.

Rahoituskuluissa kasvu on todennäköistä vuosina 2019 ja 2020 lainamäärän säilyessä lähes ennallaan että uusien lainojen keskikoron noustessa talouden nousun mukana. Toimialojen ja sitovuustasojen suunnitelmavuodet noudattavat em. periaatetta.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma ulkoinen					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017 yht	2018	2019	2020
TOIMINTATUOTOT					
MYYNTITUOTOT	7 557 693	8 247 275	7 973 944	8 372 645	8 623 829
MAKSUTUOTOT	3 262 499	3 027 600	2 870 257	3 013 770	3 104 190
TUET JA AVUSTUKSET	731 576	398 701	402 195	422 306	434 976
VUOKRATUOTOT	1 156 183	1 222 067	1 241 414	1 303 486	1 342 595
MUUT TOIMINTATUOTOT	182 224	127 450	127 850	134 243	138 273
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	108 790				
TOIMINTATUOTOT	12 998 965	13 023 093	12 615 660	13 246 450	13 643 863
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT					
PALKAT JA PALKKIOT	-24 057 947	-24 203 364	-23 638 183	24 252 780	24 495 315
HENKILÖSIVUKULUT					
ELÄKEKULUT	-5 695 394	-5 137 101	-5 222 833	-5 358 635	-5 412 221
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 612 689	-1 298 167	-1 006 535	-1 032 684	-1 042 991
HENKILÖSIVUKULUT	-7 308 083	-6 435 268	-6 229 368	-6 391 319	-6 455 212
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	353 003	125 600	162 450	166 675	168 340
HENKILÖSTÖKULUT	-31 013 026	-30 513 032	-29 705 101	30 477 424	30 782 187
PALVELUJEN OSTOT					
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-17 560 342	-18 549 598	-18 540 755	18 818 874	19 007 062
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-6 479 328	-6 883 413	-7 005 114	-7 110 444	-7 181 528
PALVELUJEN OSTOT	-24 039 670	-25 433 011	-25 545 869	25 929 318	26 188 590
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 394 315	-3 338 807	-3 485 833	-3 538 324	-3 573 713
AVUSTUKSET	-4 406 360	-4 331 600	-4 413 600	-4 479 805	-4 524 606
VUOKRAT	-117 751	-115 470	-190 007	-192 866	-194 792
MUUT TOIMINTAKULUT	-228 582	-177 622	-185 236	-188 048	-189 927
TOIMINTAKULUT	-63 199 704	-63 909 542	-63 525 646	64 805 785	65 453 815
TOIMINTAKATE	-50 200 740	-50 886 449	-50 909 986	51 559 335	51 809 952
VEROTULOT	29 670 834	28 825 000	29 510 000	30 250 000	30 540 000
VALTIONOSUUEDET	25 614 726	25 200 000	24 993 607	24 910 000	24 910 000
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT					
KORKOTUOTOT	122 981	125 300	125 000	125 000	125 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	8 420	5 000	5 000	5 000	5 000
KORKOKULUT	-460 620	-495 000	-445 000	-445 000	-445 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-180	-500	-200		
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-329 400	-365 200	-315 200	-315 000	-315 000
VUOSIKATE	4 755 420	2 773 351	3 278 421	3 285 665	3 325 048
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 040 736	-3 050 785	-3 250 866	-3 283 377	-3 316 212
TILIKAUDEN TULOS	1 714 684	-277 434	27 555	2 288	8 836
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS	27 406				
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1 742 091	-277 434	27 555	2 288	8 836

Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017	2018	2019	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,4	20,46	19,86	20,44	20,85
Vuosikate/Poistot, %	156,39	100,23	100,85	100,07	100,27
Vuosikate,eur/asukas	528,73	338,76	363,66	364,36	369
Asukasmäärä	8994	9027	9015	9018	9011

Tuloslaskelmaosan yhteydessä esitetään tulo-rahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

Tunnuslukujen kaavat:

Toimintatuotot / toimintamenot %:

$100 * \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut} - (\text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate / poistot %: $100 * \text{vuosikate} / \text{poistot}$

Vuosikate euroa / asukas: vuosikate / asukasmäärä 31.12.

Kertynyt yli-/alijäämä: Taseen kertynyt yli-/alijäämä

7. INVESTOINTIOHJELMA 2018 - 2021

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muuta tulot. Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille.

INVESTOINTIOHJELMA 2018 JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2019 - 2021					
rakennuskustannusindeksi (2000=100) i=140,7					
KONSERNIPALVELUT	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Maanhankinta	100	100	100	100	400
ICT-hankinnat, netto, SIS KOTIHOITO, EFFICA	450	250	150	150	1000
Arvopaperit	10	10	10	10	40
Kunnanviraston peruskorjaus	480				480
Paloaseman muutos- ja laajennus	150				150
	1190	360	260	260	2070
SOSIAALI JA TERVEYSPALVELUT	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Avosairaanhoidotilojen peruskorjaus	90				90
EKG rekisteröintilaitteet	40				40
Hammashoitolan toimistotila	15				15
Terveyskeskus piha			500		500
Hammashoitolan toimistotila	145	0	500	0	645
HYVINVOINTIPALVELUT	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Koulujen ja päiväkotien toimintavarusteet	30	30	30	30	120
Lukion hankesuunnittelu	120				120
	150	30	30	30	240
NUORISO / HYVINVOINTIPALVELUT	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Ponkilan yleissuunnitelman I-vaihe /liikenne ja opastus	400				400
Ponkilan yleissuunnitelman II-vaihe / Pesäpallostadionin huoltorakennus, aukio ja kuntoilupaikat		130			130
Ponkilan yleissuunnitelman III-vaihe / Juoksuratojen ja suorituspaikkojen pinnoittaminen, sekä ajanottorakennus			270		270
Jäähallin peruskorjaus /suunnittelu	50				50
	450	130	270	0	850
TEKNISET PALVELUT	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Varikon kalustohankinnat	30	30	30	30	120
Rakennusten pienet peruskorjaukset	200	200	200	200	800
Kadunpito, peruskorjaus, rakentaminen ja kuivatus	370	370	370	370	1480
Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet/ tori	50	50	50	50	200
Katuvalaistuksen uudistaminen	150	150	150	50	500
Kankaanselätie varikko, asfaltointi, aitaus, ki-laitteet, kalusto	70				70
VT 22 Riihikyläntie-Nokiantie	150				150
Kiinteistöjen hankesuunnitelmat	50	50	50	50	200
	1070	850	850	750	3520
Yhdyskuntarakenteen kehittämishankkeet	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Oulujoen moninaiskäyttö, netto	36	30	30	30	126
MALPE/ Laukka - Päivärinne kevyen liikenteen väylä	300	700			1000
Kirkkosaaren sillan pk/uusiminen		0	1300		1300
Oulujoen veneilyreitit poijut	14				14
	350	730	1330	30	2440

Maanhankinta

Menot: 100.000 euroa

Määräraha varataan raakamaan ja muun kiinteän omaisuuden hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Tulot: 100.000 euroa

Tulot muodostuvat rakennustonttien ja omaisuuden myynnistä.

ICT-hankinnat

Menot: 400.000 euroa

Määräraha varataan kunnan ICT-järjestelmien vaatimiin laite ja ohjelmistohankintoihin. Hallintokuntien hankinnat sisältyvät tähän määrärahaan. Määrärahan käytöstä vastaa hallinto- ja talousjohtaja ICT-työryhmää kuultuaan.

Arvopaperit

Menot: 10.000 euroa

Määräraha varataan osakkeiden ja osuuksien hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Kunnanviraston peruskorjaus

Menot: 480.000 euroa

Määräraha varataan kunnanviraston sisäilmaongelmien korjaamiseen. Hankesuunnitelma on hyväksytty kh 29.11.2016, § 385, Hankesuunnitelman mukainen hankkeen tavoitehintaa on ollut 1.180.000 euroa, Lisämääräraha vuodelle 2017 80.000 euroa ja 2018 80.000 euroa, valtuusto 6.11.2017, § 89. Vuoden 2018 rahoitusosuus 480.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Paloaseman muutos ja laajennus

Menot: 556.000 euroa

Määräraha varataan paloaseman muutoksen ja laajennuksen toteuttamiseen. Hankesuunnitelma on hyväksytty kh 29.11.2016, § 391, Hankkeen tavoitteena on rakentaa ensihoidon henkilöstölle ja kalustolle pysyvät tilat nykyisen paloaseman yhteyteen. Hankesuunnitelman mukainen hankkeen tavoitehintaa on 556.000 euroa. Lisämääräraha 120.000 euroa, valtuusto 29.5.2017, § 33. vuoden 2018 rahoitusosuus 150.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Terveyskeskus

Menot: 90.000 euroa

Määräraha varataan terveyskeskuksen avosairaanhoidotilojen saneeraus- ja muutostöihin. Edellyttää tarveselvityksen, hankesuunnitelman ja suunnitelmien päivittämistä. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

EKG rekisteröintilaitteet

Menot: 40.000 euroa

Määräraha varataan EKG rekisteröintilaitteiden hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa sosiaali- ja terveyslautakunta.

Hammashoitolan toimistotila

Menot: 15.000 euroa

Määräraha varataan hammashoitolan toimistotilan muutostöille. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Koulujen ja päiväkotien toimintavarusteet

Menot: 30.000 euroa

Määräraha varataan koulujen ja päiväkotitilojen irtaimisto- ja opetusvälineiden uusimiseen ja hankkimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa hyvinvointilautakunta.

Lukion hankesuunnittelu ja suunnittelutyön käynnistäminen

Menot: 120.000 euroa

Määräraha varataan Lukion hankesuunnitteluun ja suunnittelun käynnistämiseen. *Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.*

Ponkilan yleissuunnitelman I-vaihe

Menot: 400.000 euroa

Määräraha varataan Ponkilan alueen liikenneväylien ja reitistöjen parantamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Jäähallin peruskorjauksen suunnittelu

Menot: 50.000 euroa

Määräraha varataan Jäähallin peruskorjauksen suunnitteluun. Edellyttää tarveselvityksen ja hankesuunnitelman laadintaa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Varikon kalustohankinnat

Menot: 30.000 euroa

Määräraha varataan varikon kalustohankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen johtaja.

Rakennusten pienet peruskorjaukset

Menot: 200.000 euroa

Määräraha varataan kunnan kiinteistöjen ennakoimattomiin pieniin peruskorjauksiin.

- Terveyskeskuksen vesikattoon ja sadevesijärjestelmiin liittyvät korjaustyöt
- rakennusten jätevesiviemärien korjaukset Lukio, Kirjasto, Jussilantie 4
- Niittyläntie 12 ikkunoiden huoltomaalaukset ja piha-alueen kunnostustyöt
- kulkuportaiden rakentaminen Terveyskeskus ja Ryhmäkoti iv-konehuoneisiin
- uimahallin siivoustilaan liittyvät muutostyöt
- piha-alueiden valaistuksiin liittyvät uudistus- ja muutostyöt

- muut hallintokuntien tekemät investointiesitykset

Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Kadunpito, peruskorjaukset, rakentaminen, kuivatus

Menot: 370.000 euroa

Määräraha varataan katujen rakentamiseen, peruskorjaukseen ja kuivatukseen. Kadunpidon työohjelmaan vuodelle 2018 on nostettu esille seuraavat hankkeet ja alustavat kustannusarviot:

- Siirtolantien sadevesiviemärointi, massanvaihdot, valaistus ja päällystys yhteensä 112 000 euroa
- Uusitie ja Kalevinkuja asfaltointi 19 000 euroa
- Polvitien päällystys 10 000 euroa
- Ratatien reunakivet ja päällystetyöt, 60 000 euroa
- Teollisuusalue päällysteen jyrshintä, verkotus ja uusi päällystys, yhteensä 77 000 euroa.
- asfaltointi paikkauskohteet: 5 000 euroa
- asfaltoinnin vihertyöt: 5 000 euroa
- muut määrittelemättömät kohteet: 81 500 euroa

Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet

Menot: 50.000 euroa

Määräraha varataan nykyisten puistojen, leikkikenttien ja yleisten alueiden kunnossapitoinvestointeihin. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Katuvalaistuksen uudistaminen

Menot: 150.000 euroa

Määräraha varataan katuvalaistuksen uudistamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta

Kankaanseläntien uusi varikkoalue

Menot: 70 000 euroa

Määräraha varataan alueen asfaltointeihin, aitauksiin ja kiinteistölaitteisiin. Määrärahasta vastaa tekninen lautakunta.

VT 22 Riihikyläntie – Nokiantie kevyen liikenteen väylä

Menot: 150 000 euroa

Määräraha varataan Riihikyläntie – Nokiantie kevyen liikenteen väylän rakentamiseen. Määrärahasta vastaa tekninen lautakunta.

Kiinteistöjen hankesuunnitelmat

Menot: 50 000 euroa

Määräraha varataan eri hallintokuntien määrittelemien kiinteistöhankkeiden hankesuunnittelutarpeisiin mm. Laitasaaren koulun piha-alueen uudistaminen, Kulttuurikeskuksen laajennustarpeet, Koivulehdon päiväkodin pihan P-alueiden järjestelyt. Määrärahasta vastaa tekninen lautakunta.

Oulujoen moninaiskäyttö, netto

Menot: 36.000 euroa

Määräraha varataan Oulujoen moninaiskäyttöohjelman hankkeiden toteutukseen. Hankkeet päätetään vuosittain yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus ja Fortum Power and Heat Oy:n kanssa. Ohjelmaan kuuluvilla hankkeilla vähennetään Oulujen säännöstelystä aiheutuvia haittoja. Kokonaiskustannukset ovat moninaiskäyttösopimuksen mukaan keskimäärin 90.000 euroa vuodessa. Maksuosuudet ovat Oulujoen vesistöalueen kunnat 10-50 %, Ely-keskus/valtio 0-50 % ja Fortum Yhtiöt 10-50 %. Määrärahan käytöstä vastaa konsernipalvelut.

Kevyen liikenteen väylän rakentamin välille Laukka - Päivärinne

Menot: 300.000 euroa

Määräraha varataan kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Laukka – Päivärinne. Malpehanke. Kunnan maksuosuus 50 %. Hanke jatkuu vuonna 2019 jolloin ennuste Muhoksen kunnan maksuosuudesta on 700.000 euroa.

Oulujoen veneilyreitit poijut

Menot: 14.000 euroa

Määräraha varataan Oulujoen veneilyreitit poijujen uusimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Omaisuuksien myynti

Tulot 150.000 euroa

Tulot muodostuvat myytävän omaisuuden tasearvosta, myyntivoitto kirjataan käyttötalousluteen. Vuoden 2018 tulot koostuvat rakentamattomien tonttien myyntitulosta, sekä Veturitien päiväkodin ja Nuoriso- ja voimailutalon rakennusten myyntitulosta.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	YHT
INVESTOINNIT BRUTTO:	3355	2100	3240	1070	9765
TULOT	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	yht.
Omaisuuksien myynti	150	100	100	100	450
Ponkilan alueen kehittäminen	0	50	35		85
Yhteensä	150	150	135		535
INVESTOINNIT NETTO:	3205	1950	3105	1070	9230

Teollisuuden ja yritystoiminnan vaatimat rakentamiset ja tilojen hankinnat käsitellään valtuustossa erikseen ja ne ratkaistaan tapauskohtaisesti valtuuston erillisillä päätöksillä.

8. RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa eritetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään **Toiminnan ja investointien rahavirta**. Ylijäämäinen välisumma osoittaa määrän, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. **Negatiivinen välisumma** osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA					
	TP	TA	TA	TS	TS
	2016	2017	2018	2019	2020
Toiminnan rahavirta	4 542 997	3 057 981	3 278 421	3 285 665	3 325 048
Vuosikate	4 755 420	3 057 981	3 278 421	3 285 665	3 325 048
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-212 423				
Investointien rahavirta	-4 912 843	-5 587 000	-3 205 000	-1 950 000	-3 105 000
Investointimenot	-5 640 583	-5 702 000	-3 355 000	-2 100 000	-3 240 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	448 904				
Pysyvien vastaavien hyöd. Luovutustulot	278 836	115 000	150 000	150 000	135 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-369 846	-2 529 019	73 421	1 335 665	220 048
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
<i>Antolainauksen muutokset</i>	-56 469	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
<i>Lainakannan muutokset</i>	2 106 175	2 536 000	170 640	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 500 000	19 036 000	13 100 000	7 500 000	7 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 393 825	-8 000 000	-7 429 360	-7 500 000	-7 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-8 500 000	-5 500 000		
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-1 081 906				
Toimeksiantojen varojen ja po muutokset	-3 486				
Vaihto-omaisuuden muutokset	-7 615				
Saamisten muutos	-162 072				
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velk. muutos	-908 733				
Rahoituksen rahavirta	967 800	2 436 000	70 640	-100 000	-100 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	597 953	-93 019	144 061	1 235 665	120 048
Kassavarat 31.12.	997 283	904 264	1 048 325	2 253 990	2 374 038
Kassavarat 1.1.	399 330	997 283	904 264	1 018 325	2 253 990
RAHAVAROJEN MUUTOS	597 953	-93 019	144 061	1 235 665	120 048

Rahoitusosa

Verorahoitus

Verorahoituksen ennuste vuodelle 2018 oletetaan olevan yhteensä 29.490 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 verorahoituksen ennuste on 29 300 (TAE2017 ennuste 28.825 milj.euroa). Talousarviossa vuodelle 2018 verotulojen kasvu oletetaan olevan 2,31 prosenttia sekä 2,58 prosenttia vuodelle 2019.

Vuosien 2018 – 2019 verotuloarvioissa on käytetty tuloveroprosenttina 21,00. Talousarviovuoden 2018 osalta kiinteistöverotuotto perustuu siihen, että

Kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,45
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,00
- rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti 6,00
- yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti 0,93
- voimalaitokset 3,10

Vuoden 2018 verotulojen kertymän on ennustettu kasvavan tuloveroprosentin korotuksesta.

Taloussuunnitelmavuoden 2019 verotuloarvio perustuu samaan ennuste olettamukseen kuin 2018. Taloussuunnitteluvuoden 2020 ennuste on tehty budjetointiohjeen mukaisesti, siten että sosiaali- ja terveystaloudet olisivat mukana kunnan perustoiminnassa. Tällöin verotulojen odotetaan kasvavan 0,96 prosenttia vuodesta 2019.

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019-2020 on laadittu oheisen laskelman mukaisesti, jossa [sosiaali- ja terveystoimi on mukana](#)

Muhos verot ja valtionosuudet yhteensä							
Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Verot yhteensä	27 799	28 775	29 670	28 825	29 510	30 250	30 540
Muutos %		3,51	3,11	-2,85	2,38	2,51	0,96
Valtionosuudet yhteensä	22 442	23 766	25 614	25 200	24 933	24 910	24 910
Muutos %		5,90	7,78	-1,62	-1,06	-0,09	0,00
Yhteensä	50 241	52 541	55 284	54 025	54 443	55 160	55 450
Muutos %		4,58	5,22	-2,28	0,77	1,32	0,53

Vuoden 2020 verotuloennusteessa on kuitenkin huomioitava, että mikäli sosiaali- ja terveystalouksien uudistus toteutuu vuoden 2020 Muhoksen kunnan tuloveroprosenttia vähennetään -12,37 % edellisvuodesta (2019). Luku tarkentuu sote - ja maakuntavalmistelu edetessä.

Taloussuunnitelma vuosi 2020 ennusteena laadittu oheisen laskelman mukaisesti, jossa sosiaali- ja terveystoimi ei ole mukana.

Muhos verot ja valtionosuudet yhteensä							
Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Verot yhteensä	27 799	28 775	29 670	28 825	29 510	30 250	17 432
Muutos %		3,51	3,11	-2,85	2,38	2,51	-42,37
Valtionosuudet yhteensä	22 442	23 766	25 614	25 200	24 933	24 910	24 910
Muutos %		5,90	7,78	-1,62	-1,06	-0,09	0,00
Yhteensä	50 241	52 541	55 284	54 025	54 443	55 160	42 342
Muutos %		4,58	5,22	-2,28	0,77	1,32	-23,24

Verotulotasauksen vähennyksen jälkeen vuoden 2018 peruspalveluiden valtionosuuden määrä on ennakkotiedon mukaan 24.933 milj. euroa (TAE2017 25.200 milj. euroa). Vuoden 2018 alustava opetusministeriön perusopetuksen valtionosuus on vahvistamatta.

Muhoksen kunnan verotulotasaus vuonna 2018 on noin 6.711 milj. euroa (6.809 milj. euroa, TAE2017). Verotulotasaukset on laskettu uuden järjestelmän mukaisesti.

Vuosikate I ja vuosikate II

Vuonna 2018 toimintakate heikkenee 0,04 prosenttia vuoden 2017 talousarvioon verrattuna. Vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate heikkenee 1,41 prosenttia.

Verorahoituksen kasvu verrattuna vuoden 2017 talousarvioon on 2,31 prosenttia (ennuste toteutumasta 0,65 prosenttia TAE17) sekä huomioiden valtionosuudet 2018, kasvua yhteensä tulorahoituksessa 0,74 prosenttia.

Vuosikate I on talousarviovuonna 3.258 milj. euroa. **Vuosikate I** osoittaa kuinka paljon verorahoituksesta jää käytettäväksi investointien rahoittamiseen, kun toimintakate ja rahoituserät on ensin katettu.

Rahoituslaskelmaan siirtyvä **vuosikate II** eli varsinainen omarahoituserä on **vuosikate I** lisätynä käyttömaisuuden myyntivoitoilla ja maankäyttösopimuskorvauksilla. **Vuosikate II** (3.408 milj.euroa) kattaa juuri (4,9%) suunnitelman mukaiset poistot (3.250 milj.euroa) talousarviovuonna ja tulos ennen rahastojen lisäystä/vähennystä jää ylijäämäiseksi 7 555 euroa.

Toiminnan lainarahoitus

Talousarviovuoden osa nettoinvestoinneista ja pitkäaikaisten että lyhytaikaisten lainojen lyhennysten rahoitustarpeesta on noin 13,5 milj. euroa, joka jouduttaneen kattamaan lähes kokonaisuudessaan lainanotolla.

Investoinnit investointien suunnittelukaudella 2018-2021 ovat 9.260 milj. euroa. Investoinneissa ei ole huomioitu 2018 käynnistyvää Lukio hanketta. Ennusteen mukaan lukion investointi tulee olemaan 3,5 – 6 milj.euroa. Tällöin investointien määrä todellisuudessa on po. suunnittelukaudella 12.760 – 15.260 milj.euroa välillä. Tällä on oleellista merkitystä rahoituslaskelman (varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirran määrittelyssä).

Suunnittelukaudella kunnan lainakanta tulee olemaan yli 43 milj. euroa, mikäli osa investoinneista joudutaan toteuttamaan lainarahoituksella. Vuonna 2017 lainakanta (pitkäaikainen + lyhytaikainen) on ennusteen mukaisesti noin 43 milj. euroa, (4777 euroa/asukas).

Talousarviovuodelle esitetään 13,1 miljoonan euron lainanottovaltuutusta hallintosäännön mukaisesti hallinto- ja talousjohtajalle.

Rahoitusosan tunnusluvut

Rahoitusosan yhteydessä esitetään toiminnan ja investointien rahoitusta koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä					
	TP	TA	TA	TS	TS
Muhoksen kunta	2016	2017	2018	2019	2020
Toiminnan ja investointien rahavirta, 1000€	-370	-2 529	43	1 336	220
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000€	-370	-2 899	-2 856	-1 520	-1 300

Tunnuslukujen kaavat:

- Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä kassavirrasta ko. vuonna.

TP	TA	TA	TS	TS
2016	2017	2018	2019	2020
0,76	0,20	0,47	0,47	0,47

Lainanhoitokate: $(\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

TP	TA	TA	TS	TS
2016	2017	2018	2019	2020
5	7	5	11	11

Kassan riittävyys, pv: / kassavarat / kassasta maksut

Kassan riittävänä tavoitearvona pidetään 14 - 30 päivää

9. MÄÄRÄRAHAT SITOVUUSTASOITTAIN

Määrärahat sitovuustasoittain

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Konsernipalvelut			
Strateginen johto	B	1 103 762	80 000
Maankäyttö ja kaavoitus	B	117 478	11 500
Vaalit	B	52 753	27 000
Tarkastuslautakunta	B	39 102	
Hallintopalvelut/Toimistot	B	1 972 253	323 430
Lomituspalvelut	B	5 331 591	5 451 830
Maaseututuomi	B	52 413	
Palo- ja pelastustoimi	B	562 492	
Ympäristötoimi	B	274 000	
Työterveyspalvelut	B	304 860	168 100
Hyvinvointipalvelut			
Hallinto/opetus- ja varhaiskasvatus	B	281 122	19 195
Kirkonkylän koulu	B	2 674 620	25 500
Muu perusopetus	B	3 302 380	44 100
Erytisopetus/Laitoskoulut	B	1 443 196	62 000
Yläkoulu	B	3 473 613	334 275
Lukio	B	1 064 108	
Varhaiskasvatus	B	5 269 223	529 387
Hallinto/vapaa-aikatoimi	B	56 867	30 000
Kirjasto	B	536 009	17 000
Kulttuuri	B	177 619	23 600
Oulujoki-opisto	N	572 582	448 688
Nuoriso	B	111 403	9 500
Liikuntapalvelut	B	626 058	91 300
Jäähalli	B	163 582	103 780
Ulkoliikuntapaikat	B	176 850	
Sosiaali- ja terveyspalvelut			
Hallinto	B	267 915	1 422
Sosiaalityö	B	3 314 121	810 819
Vammaispalvelu	B	4 296 455	430 100
Vanhustyö	B	7 591 088	1 416 130
Sairaanhoido	B	3 306 986	550 685
Neuvola	B	582 126	5 600
Työterveyshuolto	N		
Hammashuolto	B	873 554	282 600
Terveyskeskussairaala	B	2 413 293	430 000
Erikoissairaanhoido	B	10 789 782	
Tekniset palvelut			
Hallinto	B	308 232	7 110
Ruoka- ja siivouspalvelut	N	2 810 961	2 950 826
Rakennukset	B	2 745 741	4 554 263
Maarakentaminen	B	956 920	90 450
Kaavoitus ja Mittaus (Mittauspalvelut)	B	327 073	389 540
Rakennusvalvonta	B	81 270	30 000

Määrärahat sitovuustasoittain

TULOSLASKELMAOSA	B		
Verotulot	B		29 510 000
Valtionosuudet	B		24 993 607
Korkotulot	B		125 000
Muut rahoitustulot	B		5 000
Korkomenot	B	445 000	
Muut rahoitusmenot	B	200	
Satunnaiset erät	B		
INVESTOINTIOSA			
Konsernipalvelut			
Maanhankinta	B	100 000	150 000
Atk-hankinnat	B	450 000	
Kunnanviraston peruskorj	B	480 000	
Arvopaperit	B	10 000	
Paloaseman muutos- ja laajennus	B	150 000	
Sosiaali- ja terveystalvet			
Avosair.hoitotilojen peruskorj	B	90 000	
EKG rekisteröintilaitteet	B	40 000	
Hammashoitolan toimistotila	B	15 000	
Hyvinvointipalvelut			
Lukion hankesuunnitelma	B	120 000	
Jäähallin peruskorjaus	B	50 000	
Ponkilan yleissuunn. I vaihe/liikenne	B	400 000	
Koulujen ja päiväkotien irtaimisto	B	30 000	
Tekniset palvelut			
Varikon kalustohankinnat	B	30 000	
Rakennusten peruskorjaukset	B	200 000	
Kadunpito	B	370 000	
Vanha apteekki, vesikaton korj.	B	0	
Puistot,leikkikentät ja yl.al,tori	B	50 000	
Katuvalaistuksen uudistaminen	B	150 000	
Kankaanseläntien varikko, asfaltointi..	B	70 000	
Valtatie 22 Riihikylänt.-Nokiantie	B	150 000	
Kiinteistöjen hankesuunnitelma		50 000	
MALPE/Kevyenliikenteen väyla Laukka-	B	300 000	
Oulujoen veneilyreititn poijut	B	14 000	
Oulujoen moninaiskäyttö	B	36 000	

Määrärahat sitovuustasoittain

RAHOITUSOSA			
Tulorahoituksen korjaukset	N		
Antolainauksen muutokset	N	100 000	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		13 100 000
Pitkäaikaisen lainojen vähennys	B	7 429 360	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N	5 500 000	
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja po muutokset	N		
Saamisten muutos	N		
Korottomien pitkä- ja lyh.aik.velk.muutos	N		
Vaikutus maksuvalmiuteen*)		398 324	
TALOUSRVION LOPPUSUMMA		87 633 337	87 633 337
1)N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B= bruttomääräraha/-tuloarvio			
*) Vaikutus maksuvalmiuteen 398 324 € - opiston sis.valtionosuus 254 263 € = 144061			
Opiston sis.valtionosuus 254 263 €			

10. KUNTAKONSERNI 2018 – 2020

Kuntakonserni määritellään kuntalain (lainmuutos 27.4.2007/519) 16 a §:ssä, jonka mukaan: *Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.* Mainitun pykälän perusteella Muhoksen kuntakonserniin kuuluvat emoyhteisönä Muhoksen kunta ja tytäryhtiöt. Muhoksen kunta on osakkaana eri osakkuusyhtiöissä. Liitteessä 3 on esitetty tytäryhteisöt ja niiden tavoitteet kuntakonsernissa että osakkuusyhtiöt omistusosuuksineen.

Kunnan tulee sisäisessä tarkastuksessaan ja riskienhallinnassa kiinnittää huomioita että arvioida mahdolliset riskit määräysvallassaan olevissa yhteisöissä että osakkuusyhtiöissä, joissa kunta ei käytä määräysvaltaa.

Konsernivalvonnan osalta Muhoksen kunnassa toteutetaan jo vuosien ajan käytössä ollut tytäryhtiön toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä tehtävää valvontaa, joka tapahtuu tytäryhtiön johdon kanssa pidettävissä vuotuisissa palavereissa. Valvontaa tullaan vielä tehostamaan seurantamittareiden avulla, joissa huomioidaan entistä enemmän vaikuttavuusnäkökulmia. Kuntakonsernin talousohjausmalli muuttuu 1.6.2017 uuden kuntalain muutosten myötä.

Vuoden 2018 tavoitteet valtuuston hyväksyy talousarvioprosessin yhteydessä 2017. Muhoksen konserniohjeiden päivytystä ei ole tehty 2016 aikana. Päivitys tultaneen tekemään uuden organisaatiomallin tultua voimaan helmikuuhun 2017 mennessä.

11. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2018

Henkilöstömäärät on esitetty toimialoittain kohdassa 2.5 Henkilöstö.

Taloudellisen tilanteen niukkuus sekä sosiaali- ja terveystoimen organisoitumisesta johtuvat muutokset muun muassa palkka-asioiden keskittämisen, ICT sekä muiden tukiyksiköiden (mm keittiö, siivous) lisäksi monissa muissa asioissa kuten palvelurakenteen tarkastelussa, tulevat näkymään käytännön henkilöstötoimissa tällä talouden suunnittelukaudella. Tavoitteena on, että henkilöstömäärä ei kasva ja että henkilöstön palkkakustannukset pysyvät annetuissa talousraameissa. Tätä kehittymistä seurataan ja raportoidaan kuukausittain.

Henkilöstömenot ovat talousarvioesityksessä yhteensä 29.705 milj. euroa. Muutos vuoden 2017 talousarvioesitykseen on -2,65% ja vuoden 2016 tilinpäätökseen -4,21%. Merkittäviltä osin tähän kustannusten alenemaan vaikuttaa kiky sopimuksesta tuleva lomarahojen leikkaus 30 %, mutta on oleellista huomioida, että henkilöstömenoista puuttuu kokonaisuudessaan vuoden 2018 palkkaratkaisu ja siitä mahdollisesti aiheutuvat palkankorotukset (arviolta 0,150 milj.euroa). Talousarviossa palkankorotusten vaikutukseksi vuodesta 2017 vuoteen 2018 on arvioitu keskimäärin 0,6 % yhdessä järjestelyvaraerän kanssa ilman tulevaa palkkaratkaisua.

Taloussuunnitteluun tullaan sisällyttämään henkilöstörakenteen muutokset yhdessä mahdollisen uuden kunta- ja palvelustrategian suunnittelun kanssa

Jatkossa edellytetään, että toimintoja ei saa laajentaa eikä uutta toimintaa käynnistää tilapäisen henkilöstön turvin, ellei toimintaan ole myönnetty rahoitusta ja henkilöstön palkkaamiseen täyttölupaa.

Oikeudenmukaisen palkkajärjestelmän perustana on tehtäväkohtaisten palkkojen arviointi ja sovittaminen toisiinsa. Tehtäväkohtaiset palkat määräytyvät työn vaativuuden mukaisesti. Kunnassa on käynnistynyt marraskuussa 2017 tehtävän vaativuuden arviointi eri henkilöstöryhmissä, joka saatettaneen päätökseen keväällä 2018 mennessä.

Henkilöstöpoliittinen ohjelma on perusta kunnan noudattamalle henkilöstöpolitiikalle ja siinä määritellään yhtenäiset toimintaperiaatteet henkilöstöasioiden hoitamiseksi. Henkilöstöpoliittisen ohjelman tarkoituksena on varmistaa poliittisten päättäjien, kunnan johdon, esimiesten sekä henkilöstön vastuullinen ja vuorovaikutteinen yhteistyö, jolla turvataan Muhoksen kunnan menestyminen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Muhoksen kunnan henkilöstöpoliittinen ohjelma joka sisältää henkilöstösuunnitelman esitellään valtuustolle vuoden 2018 huhtikuun loppuun mennessä.

Virka muutokset Muhoksen kunnassa

Talousarviovuoden aikana ne vapautuvat virat joissa ei käytetä julkista valtaa, tullaan muuttamaan työsuhteisiksi. Toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi voivat vaikuttaa myös henkilöstön asemaan. Taloudelliset vaikutukset ja mahdolliset vaikutukset henkilöstöön selviävät tehtyjen selvitysten ja kartoitusten pohjalta.

12. TALOUSARVION 2018 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Käsitteet ja sitovuus

Talousarvion sitovuus

Kunnanvaltuusto myöntää käyttötalouden määrärahat nettomääräisinä tulos- ja rahoituslaskelman ulkoisille erille. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy toimialojen toiminta- ja tulostavoitteet

Kaikkia talousarviossa asetettuja tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite.

Käyttötalousosa

Talousarvion käyttötalousosassa määrärahat ja tuloarviot esitetään toimialoittain, toimielimittäin, vastuualueittain ja tulosalueittain ryhmiteltynä.

Toimielimet tarvittaessa jakavat vastuualueet yhden tai useamman portaan tulosityksiköihin sekä kohdistavat määrärahat tileille.

Määrärahat sisältävät ulkoiset ja sisäiset määrärahat. Talousarvio on lautakuntia sitova vastuualuetasolla.

Sitovan tason menojen loppusumman (=määräraha) ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Kunnanhallituksella on oikeus hyväksyä sitovan tason menojen ylitys, jos ao. hallintokunnan toisella vastuualueella saavutetaan vastaava menojen alitus.

Määrärahat on budjetoitu bruttoperiaatteella ja ne ovat jäljempänä mainituin poikkeuksin sitovia bruttomääräisinä.

Tuloarvion oleelliselle alittumiselle on hankittava valtuuston hyväksyminen, missä yhteydessä on arvioitava sen vaikutus määrärahan mitoitukseen tai talousarvion laajempaan muuttamiseen.

Määrärahat ja tuloarviot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset (s), hallintokuntien väliset meno- ja tuloerät.

Kustannuslaskennalliset erät, kuten poistot ja keskushallintopalveluiden laskutus eivät sisälly määrärahoihin ja tuloarvioihin. Lisäksi määrärahojen käyttöä sitoo ohessa esitetyt erityiset sitovusrajoitukset.

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielinkohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia. Myös tunnusluville asetetut tavoitteet ovat sitovia. Näiden tavoitteiden osalta raportointi on arvioivaa raportointia, jossa verrataan sekä suunniteltua että toteutunutta palvelutarjontaa palvelujen kysyntään eli tosiasialliseen palvelutarpeeseen. Näin arvioiva raportointi on myös tavoiteasettelun onnistuneisuuden arviointia.

Investointiosa

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, niin määräraha sitoo nettomääräisenä.

Ohjeellinen aktivointiraja on 8.500 euroa.

Investointisuunnitelma on lautakuntaa sitova vastuualuetasolla eli hanke- (irtaimen hankinta,) tai hankeryhmäkohtaisesti (kunnallistekniikka, ICT-palvelut, vastaava) (= määräraha).

Yli 8.500 euron suuruiset hankkeet ylityksinä tai uusina kohteina tulee saattaa kunnanhallituksen käsittelyyn.

Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä. Vastuualuetason menojen ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman ulkoiset erät nettomääräisinä ovat sitovia.

Kunnanhallituksen on informoitava valtuustoa talousarviovuoden aikana, mikäli toimintakate tai vuosikate on poikkeamassa oleellisesti talousarviossa ennakoidusta.

Mikäli vuosikatteen on syytä arvioida poikkeavan ennakoidusta euromääräisesti enemmän kuin puolen kunnallisveron prosenttiyksikön verran, tulee valtuustolle esittää tarvittavat ehdotukset talousarvion muuttamiseksi.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman ulkoiset erät ovat sitovia.

Rahoituslaskelman mukainen käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä on sitova. Rahoituslaskelman mukainen antolainojen lisäyksen määrä on sitova. Rahoituslaskelman mukainen pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäyksen määrä on sitova.

Hallintosäännön mukaan talousarviolainan ottamisesta päättää valtuuston hyväksymissä rajoissa hallinto- ja talousjohtaja.

Muutokset talousarvioon

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kuntakonserni

Kuntakonsernille (kunta ja tytäryhtiöt) asetetut tavoitteet ovat sellaisia, että niitä koskee noudattamisvelvoite ja valvontapainotteinen raportointivelvoite. Tämä tarkoittaa sitä, että raportoinnissa toteutumaa verrataan asetettuun tavoitteeseen.

Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta. *Kuntalain perustelujen mukaan määrittely olisi suositeltavaa viranhaltijoiden johtamis-, ohjaus- ja seurantavastuun toteutumisen edistämiseksi.*

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Muhoksen kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa on tilivelvolliset määritellyt.

Viime kädessä kunnan vastuunalainen JHTT- tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Riskianalyysi

Ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen merkittävimmät lautakuntatasoiset riskit ovat toiminnan suuntaamiseen ja resurssien käyttöön liittyvä strateginen riski sekä toiminnan kehittämiseen, henkilöstöön ja ICT- toimintojen häiriöttömyyteen liittyvät operatiiviset riskit.

Toiminnan suuntaaminen ja resurssien käyttö liittyy tarkastuslautakunnalle kuntalaissa säädettyjen tehtävien tulokselliseen ja tehokkaaseen toteuttamiseen. Riskin toteutumisen hallintakeinoja ovat lautakunnan näkemys roolistaan, toimintaympäristön jatkuva seuranta, lautakunnan toiminnan oma ja ulkopuolinen laatuauditointi, valtuuston palaute lautakunnan työstä sekä lautakunnalle tehtävän valmistelutyön laadun varmistaminen.

Toiminnan kehittämis- ja henkilöstöriskien toteutumisen hallintakeinoja ovat toiminnan jatkuva arviointi, henkilöjohtaminen ja henkilöstön koulutus. Edellä kuvattujen riskien hallinta on riittävällä tai kohtalaisella tasolla. ICT- riskit ovat yhteisiä kaikille kunnan toimintayksiköille ja ulkoinen

tarkastus voi hallita niitä vain määrittelemällä täsmällisesti omien ICT- palvelujensa laatuvaatimukset ja tekemällä yhteistyötä kunnan ICT- toiminnoista vastaavien sekä palvelutuottajiensa kanssa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lautakunnan tulee seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mikäli talousarviovuoden aikana käy ilmeiseksi, että toimialueelle tai lautakunnalle talousarvion yhteydessä tai muutoin asetettuja tavoitteita ei saavuteta, tulee lautakunnan esittää valtuustolle muutos tavoitteeseen ja sen mahdollinen vaikutus määrärahatarpeeseen ja / tai tuloarvioon.

Käyttösuunnitelmat

Lautakunnan on vahvistettava talousarvion käyttösuunnitelma, jolla tarvittaessa tarkennetaan vastuualueen määrärahan käyttöä ja tuloarvion saavuttamista lautakunnan päättämällä tulosityksikköjaotuksella.

Lautakunta päättää talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden puitteissa omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä asettaa tarkennetut toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet. Lautakunta voi delegoida käyttösuunnitelman seurannan ja laadinnan osaksi tai kokonaan alaisilleen viran- tai toimenhaltijoille.

Raportointi

Lautakuntia, kunnanhallitusta ja valtuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakunnille ja hallitukselle toimitetaan raportit kuukausittain, valtuustolle aina kokoontuessa sekä tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä niiden määrittelyn kehittämiseen ja mittaamiseen.

*Se on onnellinen, joka ei sure sitä mitä häneltä puuttuu,
vaan iloitsee siitä mitä hänellä on. - Demokritos*

LIITTEET

*MUHOKSEN KUNNAN
TYTÄRYHTEISÖT JA
OSAKKUUSYHTEISÖT*

KONSERNI YHTEISÖT JA TAVOITTEET

Muhoksen Vesihuolto Oy

Talousarviovuodelle 2018 asetetaan Muhoksen Vesihuolto Oy:lle seuraavat tavoitteet:

1. Tavoitteena saada vesilaitoksen varmuusluokitus vuonna 2020 tasolle 1 (paras taso/virallinen varmuusluokitus)

Vesilaitoksen varmuusluokitus on tasolla 1 (paras taso / virallinen varmuusluokitus) ja laitoksen varavoiman saanti on turvattu sekä veden jakelun että viemäröinnin kriittisiin kohteisiin.

Varmuusluokitus on ainakin tasolla 2, mutta varaveden saanti ei kata koko kapasiteettitarvetta ja energian saanti voi väliaikaisesti vaarantua myös kriittisissä kohteissa. Vedenhankintaa ei ole varmistettu, tai varmuusluokka on 0 eikä energian saantia ole varmistettu.

2. Tavoitteena laskuttamattoman veden määrän saaminen alle 10 %:iin (nyt 10 – 20 %) sekä tavoitteena vuotovesien määrän aleneminen alle 15 %:iin (nyt 15 – 30 %), näihin tavoitteisiin pyritään pääsemään verkoston määrätietoisella saneerauksella.

3. Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoite on kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskunta kehitystä vastaavasti.

4. Tavoitteena on toimittaa asiakkaille puhdasta pohjavettä kohtuukustannuksin ja huolehtia viemäröinnistä terveyden- ja ympäristösuojelun kannalta asianmukaisesti ja taloudellisesti.

5. Muhoksen Vesihuollon tavoite lyhentää velkaansa seuraavien vuosien aikana on seuraava:
Vuosi Lyhennys

- 2018 100.000euroa
- 2019 100.000euroa

Velkapääoman korko on vuonna 2018 kiinteä 100.000 euroa.

Vesilaitoksen varmuusluokitus on tasolla 1 (paras taso / virallinen varmuusluokitus) ja laitoksen varavoiman saanti on turvattu sekä veden jakelun että viemäröinnin kriittisiin kohteisiin. Varmuusluokitus on ainakin tasolla 2, mutta varaveden saanti ei kata koko kapasiteettitarvetta ja energian saanti voi väliaikaisesti vaarantua myös kriittisissä kohteissa. Vedenhankintaa ei ole varmistettu, tai varmuusluokka on 0 eikä energian saantia ole varmistettu.

Vesilaitoksen varmuusluokitus on tasolla 1 (paras taso / virallinen varmuusluokitus) ja laitoksen varavoiman saanti on turvattu sekä veden jakelun että viemäröinnin kriittisiin kohteisiin	Varmuusluokitus on ainakin tasolla 2 , mutta varaveden saanti ei kata koko kapasiteettitarvetta ja energian saanti voi väliaikaisesti vaarantua myös kriittisissä kohteissa	Vedenhankintaa ei ole varmistettu tai varmuusluokka on 0 eikä energian saantia ole varmistettu
--	--	---

***TUOSLASKELMAN
NUMERO-OSA***

MUHOS KUNTASTRATEGIA

